

זוהר לעם

לך לך חלק ב'
שופטים

קבלה לעם
www.kab.co.il

תוכן העניינים

3.....	לך לך - חלק ב'
3.....	כתפוח בעצי היער
4.....	ויהי בימי אמרפל
7.....	אלקים אל דמי לך
7.....	ומלכי צדק מלך שלם
11.....	אחר הדברים האלה
12.....	היה דבר ה' אל אברם במחזה
14.....	רבי חייא הלך לראות את רבי אלעזר [ר"ח אזיל למחמי לר"א]
18.....	ברכו ה' מלאכיו
18.....	ויאמר אברהם, מה תיתן לי
19.....	כי מי אל מבלעדי ה' ומי צור מבלעדי אלקינו
21.....	מחזה שדי - מחזה סתם
22.....	הקב"ה מזווג זיווגים
23.....	לילה וחצות לילה [לילה ופלגות לילה]
26.....	ה' קטנה וה' גדולה [ה' זעירא וה' רברבא]
27.....	מאמרים לברית מילה
36.....	שופטים
36.....	זה ישפיל וזה ירים
36.....	ד' מיתות לס"מ
41.....	ע"פ שניים עדים יקום דבר
44.....	ועשיתם לו כאשר זמם
44.....	סנהדרין גדולה סנהדרין קטנה [סנהדרי גדולה סנהדרי קטנה]

לך לך - חלק ב'

כתפוח בעצי היער

הן מחכמה והן מחסדים. ואחר שאברהם תיקן אותה לזיווג עם ז"א, וקיבלה ממנו קו ימין, חסדים המכוסים, הנבחנים לצל, חזר להאיר בה גם קו השמאל, הארת החכמה, המתלבשת בחסדים דימין. ונמצא הארת החכמה בבחינת פרי ותולדה דקו ימין. כי לא יכלה להאיר מקודם לכן. כמ"ש, אברהם הוליד את יצחק.

קצה פירוש אחר. בצילו חימדתי וישבתי, זה יעקב, קו אמצעי, שלהיותו מכריע במסך דחיריק, הממעט הקומה, ע"כ נבחן לצל, ולבחינת ישיבה. ופרייו מתוק לחיכי, זה יוסף, יסוד, שהוא עשה פירות קדושים בעולם, הנשמות. וע"כ כתוב, אלה תולדות יעקב יוסף, שכל אלו תולדות של יעקב ביוסף הצדיק, עומדים, שהוא בחינת יסוד של יעקב. ומשום זה נקראים ישראל ע"ש אפרים, שכתוב, הבן יקיר לי אפרים.

קצט כתפוח בעצי היער, זהו אברהם, שהוא דומה לתפוח המעלה רית. והוא נצטיין באמונה שלמה יותר מכל בני דורו. ונצטיין לבחינת אחד למעלה ובבחינת אחד למטה, כמ"ש, אחד היה אברהם.

ר היה אחד, שלא היה אז אחר בעולם, שיתעלה באמונת הקב"ה חוץ ממנו. אבל כתוב, ואת הנפש אשר עשו בחרן, שפירושו, שאברהם היה מגייר את האנשים ושרה את הנשים. א"כ הרי היו בעלי אמונת הקב"ה חוץ ממנו? ובכל זאת, עוד לא היו באותן מדרגות העליונות שאברהם נתעטר בהן.

רא לא נקרא אברהם אחד, עד שנכלל ביצחק ויעקב. כיוון שנכלל ביצחק ויעקב, וכל השלושה יחד היו לאבות העולם, אז נקרא אברהם אחד. כלומר, אחר שנכלל כאחד בכל ג' הקווים, נקרא אחד, ולא מקודם לכן. ואז הוא נקרא תפוח בעולם, כלומר שיש לו ג' גוונים, לבן אדום ירוק,

קצה רבי אלעזר אירע במלון בלוד. והיה עימו שם רבי חזקיה. קם רבי אלעזר בלילה ללמוד תורה. עמד רבי חזקיה בסמוך לו, כי היה צר להם המקום. אמר רבי אלעזר, בארמון צר החברים מצויים. כלומר, מתוך שהם מרבים בתורה וממעטים במלאכה, לכן פוגשים אותם תמיד בבית מלונות צרים וקטנים. כי אין להם כסף לשכור בתים מרווחים.

קצו ועוד אמר, הקב"ה כתפוח בעצי היער, שהוא נחמד ומתעטר בגווניו, בג' קווים חג"ת, הנבחנים לג' גוונים, לבן אדום וירוק. שאין דומה לו בכל שאר אילנות, שהם ע' שרים, הדומים לקדושה כקוף בפני אדם. מצוין הוא מכל, מצוין הוא שאין אחר כמותו.

מחמת חטא של עצה"ד, נמשכה השכינה לצד ע' (70) שרים, שהם חיצוניות דו"א. וע"כ אחר שנתקנה וחזרה ונתדבקה בז"א, הנקרא הקב"ה, אמרה השכינה, כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים, בצילו חימדתי וישבתי ופרייו מתוק לחיכי, כלומר, שאין דומה לו בע' שרים שנתדבקה מקודם, וניכר יתרון ה' עליהם עתה, כיתרון האור על החושך.

קצז מטרם תיקונה הייתה השכינה בצל אחר, בצל של עלי תאנה, בצל של ע' שרים. וכתוב, בצילו חימדתי. ממתי חימדה? כי אי אפשר לומר שחימדה תמיד, שהרי מסיבת החטא נטתה לע' שרים. ואומר, שהוא מיום שבא אברהם לעולם, ואהב את הקב"ה באהבה, כמ"ש, אברהם אהבי. אז תיקן את השכינה, וחזרה ונתיתדה בז"א.

ופרייו מתוק לחיכי, זהו יצחק, שהוא פרי קדוש של אברהם. כי בעוד שנטתה לע' שרים, שהוא הארת השמאל, הייתה ריקנית

זה מזה הזכר מהנקבה. זה פונה לעברו וזה פונה לעברו. והקב"ה מזווג אותם לאחר כך. ולא ניתן מפתח הזיווג לאחר, אלא להקב"ה בלבדו, שרק הוא יודע זיווגם, לחבר אותם כראוי, שיהיו זכר ונקבה מנשמה אחת.

רח אשרי האיש הזוכה במעשיו, והולך בדרך האמת. כדי שיתחברו לו נפש בנפש, זכר בנקבה, כמו שהיו מקודם שירדו לעולם. אבל אם אינו זוכה, לא יתנו לו בת זוגו. וע"כ כתוב עליו, ופרייו מתוק לחיכי. כי איש הזה נתברך בתיקון זכר ונקבה כראוי, שיתברך ממנו העולם בפירות מתוקים, כלומר תולדות נאות, משום שהכל תלוי במעשיו של האדם, אם זכה או לא.

רט הקב"ה אמר לכנסת ישראל, לשכינה, כמ"ש, ממני פרייה נמצא. ולא כתוב, פריי נמצא, אלא, פרייה, להורות על אותה השתוקקות של הנקבה, העושה בחינת הנקבה של הנפש, שנכללת בתוקפו של הזכר, ונכללו נפש הנקבה בנפש הזכר, ונעשו אחד, כלולים זה בזה. ואח"כ נמצאים שניהם נפרדים בעולם. ודאי שבכוחו של הזכר, נמצא הפרי של הנוקבא בעולם. המילה פרייה עומד על פירות הנקבה, על הנפש הנמשך בהשתוקקותה. ומשמיענו הכתוב, שאפילו נפש הנקבה אינה מבחינתה עצמה, אלא מכוח התכללותה בנפש הזכר. וע"כ אומר, ממני פרייה נמצא.

רי ממני פרייה נמצא. כי בהשתוקקות הנקבה עצמה, שממש באה הנקבה של הנפש, נמצא פריו של הזכר. כי לולא השתוקקות הנקבה אל הזכר, לא היו נעשים פירות בעולם, כלומר שלא היו שום תולדות.

כמו תפוח, שהם רומזים לג' הקווים, והוא נצטיין מכל בני דורו.

רב כתפוח בעצי היער, זהו הקב"ה, קו ימין. כן דודי, זהו הקב"ה, קו שמאל. בצילו, זהו הקב"ה, קו אמצעי. חימדתי וישבתי, ביום שנגלה הקב"ה על הר סיני, וישראל קיבלו את התורה, ואמרו, נעשה ונשמע. אז אמרה השכינה, חימדתי וישבתי.

רג ופרייו מתוק לחיכי, אלו הם דברי התורה, מתוקים מדבש ונופת צופים. ופרייו מתוק לחיכי, אלו הן נשמות הצדיקים, שכולן פרי מעשיו של הקב"ה, ועומדים עימו למעלה.

רד כל נשמות העולם, שהן פרי מעשיו של הקב"ה, כולן הן אחד, למעלה עוד לא ניכר בהן שהן זכר ונקבה. אלא כשיורדות לעולם כל הנשמות בבחינות זכר ונקבה. וכל נשמה היא זכר ונקבה מחוברים כאחד.

רה השתוקקותה של הנקבה לזכר עושה נפש. וכן רצון השתוקקותו של הזכר לנקבה, ודבקוהו בה, מוציא נפש. והיא כוללת את הנפש מהשתוקקות הנקבה, ולוקחת אותה. ונכלל השתוקקות של התחתון, הנקבה, בהשתוקקות של העליון, הזכר. ונעשו ב' הנפשות רצון אחד בלי פירוד.

רו ואז הנקבה כוללת הכל. שלוקחת ב' הנפשות ומתעברת מהזכר בהן. והשתוקקותם של שניהם מתדבקים ונעשו אחד. וע"כ כלול הכל זה בזה. וכאשר הנשמות יוצאות, זכר ונקבה כלולים בהן כאחד.

רי אח"כ, כיוון שיורדים לעולם, נפרדות

ויהי בימי אַמְרָפֶל

ריב יש רקיע עליון סתום, למעלה מאלו שבעה רקיעים, בינה דאצילות, הרקיע המנהיג אותם ומאיר אל כולם. והוא לא נודע, היינו, הג"ר שלו, או"א. ועומד בשאלה,

ריא ז' רקיעים עשה הקב"ה למעלה, שהם ז"ת דאצילות, הג"ת נהי"מ. וכולם הם כדי להכיר כבוד הקב"ה. וכולם עומדים להודיע סוד האמונה העליונה.

ומלכים יִרְדָּ, אלו הם המלאכים הממונים עליהם למעלה. כי כשהקב"ה עושה דין בעולם, בכולם הוא עושה הדין, למעלה ולמטה, בעמים שלמטה, ובשרים שלהם שלמעלה בשמים.

ריז ירדפם, יעבור שלום. ירדפם זה אברהם. כי אברהם היה רודף אותם, והקב"ה היה עובר לפניו והורגם. יעבור שלום, זהו הקב"ה, שנקרא שלום.

ריח אורח ברגליו לא יבוא. שלא מלאך ולא שליח הלך לפני אברהם, אלא הקב"ה בלבדו, כמ"ש, אורח ברגליו. רגליו, אלו הם המלאכים, שהם מתחת הקב"ה. כמ"ש, ועמדו רגליו ביום ההוא. המלאכים נקראים רגליו. ושיעור הכתוב, רגליו, המלאכים, לא יבואו אז באורח אברהם, אלא הקב"ה לבדו היה בדרכו.

ריט פירוש אחר. בשעה שהעיר הקב"ה את העולם, שהוא מלכות, להביא את אברהם ולקרב אותו אצלו, היה התעוררות הזוה בשביל יעקב, שהוא מזרח, בשביל שיעקב עתיד לצאת ממנו, ולהעמיד ממנו י"ב שבטים, שהיו כולם צדיקים לפני הקב"ה. ושיעור הכתוב, מ"י, שהוא בינה, העיר את העולם להביא את אברהם, ממזרח, בשביל מזרח, שהוא יעקב. כי אברהם יצחק יעקב מכוונים, דרום צפון מזרח.

ריכ צדק יקראָהוּ לרגלו, הקב"ה היה קורא את יעקב תמיד, מיום שנברא העולם. ומשום זה צדק, שהיא המלכות, יקראָהוּ ודאי. לרגלו, להתחבר בו בעבודתו ולקרב אותו אליו. כמ"ש, העם אשר ברגלך, שהוא העם המחובר בך. לרגלו, פירושו, להתחבר עימו.

ריכא מי העיר ממזרח, שמשם האור מתחיל להאיר. משום שדרום, חסד, כל תוקף האור שבו הוא ממזרח, שהוא ת"ת. וע"כ כתוב, מי העיר את אור הדרום, חסד, ממזרח, שהוא ת"ת שהעיר אותו. כי ת"ת לוקח וניזון תחילה, ואח"כ נותן לו"ק, הכלולים בת"ת,

שהוא לא ידוע, היינו, הז"ת שלו, ישו"ת, משום שהוא סתום ועמוק והכל תמהים בו. ומשום זה נקרא מ"י, הז"ת שלו, שכתוב, מבטן מי יצא הַקָּרָת. וזהו רקיע העליון, העומד על כל שבעה הרקיעים.

ריג ויש למטה רקיע, המלכות, התחתון מכולם, ואינו מאיר. ומשום שהוא תחתון שאינו מאיר, אותו רקיע העליון, שעליהם, שהיא בינה, הנקראת מ"י, מתחבר בו. כלומר, שרקיע העליון, מ"י, אינו מאיר החכמה לשום רקיע מהז"ת, אלא לתחתון שבהם, שהיא מלכות. ואלו ב' האותיות מ' י', של רקיע העליון, הנקרא מ"י, הוא כולל אותם בתוכו. ונקרא ים, שהם אותיות מ"י.

ריד משום שכל אלו רקיעים האחרים שלמעלה מרקיע התחתון, שהם הג"ת נה"י, נעשו נחלים ונכנסים לתוכו, ואז הוא נעשה ים עליון, ועושה פירות ודגים למינם, שהם המוחין שמשפיע לבי"ע. ועליו אמר דוד, זה הים גדול ורחב ידיים, שם רָמַשׁ ואין מספר חיות קטנות עם גדולות.

ריטו וע"ז כתוב, מי העיר ממזרח צדק יקראָהוּ לרגלו, ייתן לפניו גויים ומלכים יִרְדָּ. מי העיר ממזרח, זה אברהם. אברהם העיר את רקיע העליון הנקרא מ"י, שישפיע החכמה לרקיע התחתון, הנקרא י"ם. צדק יקראָהוּ לרגלו, זהו רקיע התחתון מכל ז' הרקיעים, שנעשה י"ם.

ייתן לפניו גויים. לפניו, הוא רקיע התחתון, שהוא העושה נקמות ומפיל השונאים. ובו משתבח דוד ואמר, ואויבי נתת לי עורף ומשנאֵי אֶצְמִיתָם. כי הארת החכמה משמידה כל החיצוניים והקליפות. ולפי שרק רקיע התחתון מקבל הארת החכמה, ולא שישה העליונים ממנו, ע"כ אומר, שהוא עושה נקמות ומפיל האויבים. וכן, ייתן לפניו גויים.

ריטז ייתן לפניו גויים, אלו הם העמים שאברהם היה רודף אחריהם, והקב"ה הורגם.

יאהב אותי. מיד עמד העולם על קיומו. כתוב, אלה תולדות השמים וארץ בהִבְרָאָם. אל תקרא בהבראם, אלא באברהם, כי באברהם נתקיים העולם.

רכז העולם השיב להקב"ה, אותו אברהם, עתיד שיצאו ממנו בנים, שיחריבו את ביהמ"ק, וישרפו התורה. אמר לו הקב"ה, אדם אחד עתיד לצאת ממנו, יעקב, ויצאו ממנו י"ב שבטים כולם צדיקים. מיד נתקיים העולם בשבילו.

רכח הנה נאמר, וידבר, ויגד, שיש לכל אחד טעם מיוחד. וידבר, פירושו בגילוי, שזה מלכות, הנקראת העולם המגולה. והיא מדרגת חיצוניות לכולן, ואינה מדרגת פנימיות, כאלו מדרגות העליונות ממנה. ודובר צדק, זו היא המלכות, שהיא בחינת דיבור.

רכט ויגד, רומז למדרגת פנימיות עליונה ממלכות, השולטת על הדיבור, על מלכות. וזה הוא מגיד מִיִּשְׂרָאֵל. מִיִּשְׂרָאֵל, מדרגה עליונה, אשר שורה בה יעקב, ת"ת. כמ"ש, אתה כוננת מִיִּשְׂרָאֵל. וע"כ כתוב כאן מגיד, ואינו כתוב, דובר, להורות שהכוונה כאן על ת"ת, ולא על המלכות.

רל הרי כתוב, ויגד לכם את בריתו. וכמו שנאמר הגדה אצל ברית, יכול לומר ג"כ אצל צדק. הגדה גם בחינת ברית, יסוד, כי ת"ת וברית אחד. אבל יסוד הוא מדרגה השולטת על התחתונה, שהוא דובר צדק. וע"כ יתכן לומר גם בה לשון הגדה.

כי אע"פ שנאמר, שדיבור תחתון מכולן, הוא מדרגה עליונה וחשובה. הדיבור מורה שמלא מכל המדרגות, ומדרגה עליונה היא. כי הגם שדיבור היא מדרגה החיצונה מכולם, המלכות, אמנם אין המלכות נקראת בשם דיבור, אלא בשעה שהיא נבנית ונעשית פרצוף פנימי עליון בשווה עם ז"א פב"פ. שאז נקרא ז"א קול והנוקבא דיבור. הרי שמצד אחד, דיבור פירושו מלכות, שהיא חיצונה ותחתונה מכולן. ומצד השני מורה על בניינה השלם פב"פ עם ז"א, שאז היא מדרגה עליונה.

שבתוכם הדרום, חסד. וחשקו של רקיע העליון, בינה, להשפיע למזרח, ת"ת. כלומר שהמקבל מבינה הוא ת"ת, שהוא העיקר מהו"ק. ואח"כ הוא משפיע לקצוות, שאור החסד בתוכם. ונמצא הדרום אינו מקבל מבינה, אלא ממזרח. וע"כ כתוב, מי הָעִיר ממזרח.

רכב צדק יקראָהוּ לרגלו, זהו מערב, מלכות, שקורא תמיד למזרח, לת"ת, ואינו שוקט. כמ"ש, אלקים, אֵל דְּמִי לָךְ. משום שהמערב, המלכות, הנקרא אלקים, מתעוררת אליו תמיד. ייתן לפניו גויים ומלכים יָרֶדְךָ. כי ממנו, מהמזרח, מקבל כוח להכניע כל עמי העולם.

רכג מי הָעִיר ממזרח? זהו אברהם, שלא לקח התעוררות אל הקב"ה, אלא ממזרח. כי כשראה את השמש יוצא בבוקר מצד מזרח, לקח לעצמו התעוררות, שהוא הקב"ה. אמר על השמש, זהו המלך שברא אותי. ועבד אל השמש כל היום. לערב ראה ששקעה השמש והלבנה האירה, אמר על הלבנה, זהו ודאי השולט על עבודה שעבד כל אותו היום, אל השמש, שהרי השמש נחשך מפני הלבנה ואינו מאיר. עבד אל הלבנה כל אותה הלילה.

רכד בבוקר ראה שהלבנה הולכת לה חשוכה, והאיר צד המזרח, אמר, בודאי, שיש מלך ושליט על כל אלו, שמנהיג אותם. כיוון שראה הקב"ה חשקו של אברהם אליו, אז נגלה אליו, ודיבר עימו. שכתוב, צדק יקראָהוּ לרגלו. צדק זה הקב"ה, שקרא אותו, ודיבר עימו, ונגלה עליו.

רכה וכתוב, דובר צדק מגיד מִיִּשְׂרָאֵל. כל דברי הקב"ה אמת. ועושה מִיִּשְׂרָאֵל, כי כאשר ברא אלקים את העולם, לא היה העולם עומד, אלא היה מתמוטט לכאן ולכאן. אמר הקב"ה אל העולם, מה לך שאתה מתמוטט. אמר לו, ריבוננו של עולם, איני יכול לעמוד, כי אין בי יסוד שעליו אעמוד.

רכו אמר לו הקב"ה, הרי אני עתיד להעמיד בתוכך צדיק אחד, אברהם, שהוא

אלקים אל דמי לך

לעשות מלחמה עם אברהם, התייעצו להעבירו מהעולם. וכיוון ששלטו בלוט בן אחי אברם, מיד הלכו. כמ"ש, וייקחו את לוט, ואת רכושו בן אחי אברם, וילכו. משום שצורתו של לוט הייתה דומה לאברהם. ומשום זה, וילכו. כי כל מלחמה הזו בשבילו הייתה. וחשבו שכבר נפל בידיהם.

רלה רצו להרוג את אברהם, משום שאברהם הוציא את בני העולם מלעבוד עבודה זרה, והביאם לעבודת הקב"ה. וע"כ רצו להורגו. ועוד, כי הקב"ה עורר אותם בעולם להילחם באברהם, כדי לגדל שמו של אברהם בעולם, ולקרב אותו לעבודתו.

רלו כיוון שנתעורר אברהם לרדוף אחריהם, אז נאמר, אלקים אל דמי לך. שהנוקבא נתעוררה לז"א, והעלתה מ"ן אליו, להמשיך חסד, שהוא ימין. עד שהכל נקשר באברהם, חסד דז"א. שהחכמה שבה נתלבשה בחסדים, ונשלמה הארתה. וכשנקשר הכל באברהם, אז נשברו לפניו כל המלכים.

רלא התעוררות העליון אינה, אלא ע"י התעוררות התחתון, כי התעוררות העליון בתשוקתו של התחתון תלוי.

רלב אלקים, אל דמי לך. זה הוא התעוררות מלמטה, מצד הנוקבא, כדי לשלוט. אמר דוד, אלקים אל דמי לך, מלהתעורר אל העליון, לז"א, ולהתחבר בימין, בחסד שלו.

רלג משום שכמ"ש, כי הנה אויבך יְהַמְיוֹן, כי נועצו לב יחדיו, עליך ברית יכרותו. כי הנוקבא היא שמאל, חכמה בלי חסדים, ואין החכמה יכולה להאיר בלי חסדים. וע"כ כל הקליפות ואויבי הקדושה מרימים ראש. ומשום זה, אלקים, אל דמי לך מלהתעורר למעלה, לז"א. כי אז מתעורר הימין דז"א, וקושר אותה עימו. וכשמתקשרת בימין, שהחכמה שבה מתלבשת בחסדים שבימין, אז נשברו השונאים, כי הארת החכמה משמידה כל אויבי הקדושה. כמ"ש, ימינך ה' נאדרי בכוח, ימינך ה' תרעץ אויב. **רלד** בשעה שנתחברו כל אלו המלכים

ומלכי צדק מלך שלם

בבינה. ונעשו חמש אותיות אלקים שתומות בשם, מטעם חיסרון של חסדים. ונעשו מחלוקת בין ב' הקווים ימין ושמאל דבינה. ואז נעשה ז"א מ"ן אליה עם המסך דחיריק. שמצד אחד ממעט כוחו של קו שמאל, ומצד השני הוא מרבה חסדים. ואז מכריע ביניהם ומיחד אותם זה בזה.

ואחר שז"א השלים ג' הקווים בבינה, זוכה גם הוא באותם ג' הקווים. כי כל השיעור שתחתון גורם בעליון, זוכה בו התחתון. הוזהר מבאר כאן השפעת מוחין דג"ר אל הזו"ן, שהוא ג"ר של עצמה, שכבר החזירה לעצמה אל"ה, והאירה בה הארת השורוק, קו השמאל שבה, שהאורות נסתמים בה אז, וצריכה לעליית ז"א עם המסך שלו, שתדווג עליו ותוציא על ידו קו האמצעי,

רלז ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון. כשעלה ברצונו של הקב"ה, בינה, לברוא העולם, שהוא ז"א, הוציא להבה אחת של ניצוץ הקשה, ונשב רוח ברוח, ונחשכה הלהבה, וגם שורפת. והוציא מתוך צדדי התהום טיפה אחת, וחיבר אותם כאחד, הטיפה עם הלהבה. וברא בהם את העולם, ז"א.

נודע, שבעת שהבינה משפיעה בחינת ו"ק לזו"ן, היא צריכה אז להתמעט בעצמה לז"ק. שאז מורידה ג' אותיות אל"ה דאלקים, אל זו"ן, והיא עצמה נשארת בב' אותיות מ"י דאלקים, שהם ו"ק בלי ראש. ואז משפיעה ו"ק לזו"ן. וכשרוצה להשפיע ג"ר לזו"ן, היא מעלה אל"ה מזו"ן ומחזירה אותם למדרגתה, והזו"ן עולים עימהם. ואז יוצא קו שמאל

המכריע ומשלים ב' הקווים שלה.

ע"כ כתוב, כשעלה ברצונו של הקב"ה, בינה, לברוא העולם, להשפיע מוחין דג"ר אל העולם, שהוא זו"ן. הוציא להבה אחת של ניצוץ הקשה, שגילתה את כוח הדין של קו השמאל, כאש שורף מחוסר חסדים. ונשב רוח ברוח, שרוח התחתון, ז"א, נשב ברוח העליון, ז"ת דבינה. שז"א עלה אז למ"ן עם המסך שלו אל ז"ת דבינה, ונעשה לה בחינת רוח. שזה נבחן כנשיבת הרוח ברוח. ונחשכה הלהבה, וגם שורפת, כי נכפלו הדינים בז"ת דבינה. כי מטרם שנעשה זיווג על המסך דז"א, לא לבד שלא נתקן האש דקו שמאל, אלא עוד שקו השמאל נתמעט ונחשך לז"ק, שהוא חרן. ונמצא שנחשכה, מטעם שעלה המסך דז"א, וגם שורפת, כי עוד לא יצא הזיווג על המסך שימשיך קומת החסדים. ואח"כ נעשה הזיווג מאור העליון על המסך דז"א, ויצאה עליו קומת חסדים. שכתוב, והוציא מתוך צדדי התהום טיפה אחת, שהמסך דצ"ב מכונה תהום וקומת החסדים, קו אמצעי, מכונה טיפה אחת. כי ג' הקווים מכונים ג' טיפות. והוציא בזיווג על המסך, המכונה צדדי התהום, טיפה אחת, קומת החסדים. וחיבר אותם כאחד, שבקומת החסדים חיבר ב' הקווים, ימין ושמאל דבינה, להיות כמו קו אחד, שעשה שלום ביניהם, ונתלבשו זה בזה, החכמה שבשמאל בחסדים שבימין, וכן החסדים שבימין בחכמה שבשמאל. ובאלו המוחין ברא את העולם, ז"א. כי מתוך שז"א גרם הארת המוחין הללו דבינה, זכה בהם גם הוא.

רלח אחר שביאר יציאת המוחין דבינה, והמשכתם לז"א, מבאר זה בפרטיות. ואומר, שלהבת ההיא עלתה ונתעטרה בקו שמאל דבינה. וטיפה ההיא, שהיא קו אמצעי, עלתה ונתעטרה בקו ימין דבינה. ואז עלו אחד באחד, ונכללו ב' הקווים זה בזה. החליפו מקומותיהם הימין והשמאל:

א. החסדים שבצד ימין נמשכו ובאו לצד שמאל. והארת החכמה שבשמאל כשלהבת

שורפת, נתלבשה בחסדים וחזרה להארת חכמה המתוקה.

ב. הארת החכמה שבשמאל נמשכה ובאה לצד ימין, והחסדים שבימין בו"ק קיבלו עתה ג"ר מהארת השמאל.

ונמצא, שהארת השמאל שהאירה ממעלה למטה, עולה הארתו להאיר רק ממטה למעלה. והארת הימין, שהאירה ממטה למעלה, אחר שנכללה בהארת השמאל, מאירה ממעלה למטה.

רלט נתקשרו ב' הקווים ימין ושמאל דבינה, זה בזה, ויצא מהם רוח שלם, ז"א. כיוון שז"א גרם בעלייתו לבינה, שיצאו ג' קווים דבינה, לכן זכה גם ז"א באותם ג' קווים, שז"א נאצל מהם בג' קווים. ימין ושמאל דבינה נכללו זה בזה ונעשו בז"א לאחד. והרוח ניתן ביניהם בבחינת קו אמצעי. וע"כ יצא בו ג' קווים. וכל ג' הקווים דז"א נתעטרו זה בזה, כמו ג' הקווים דבינה, שהשמאל נתעטר בחסדים דימין ונשלם החכמה שבו, והימין נתעטר בחכמה שבשמאל ונשלם בג"ר. וקו האמצעי נתעטר בחסדים דימין, והשיג ג"ר מהימין. אז נמצא שלמות למעלה דבינה ושלמות למטה בז"א, והמדרגה של המוחין דז"א נשלמה.

רמ ונמצא שנתעטרה ה"ר דהויה, בינה, עם ו' דהויה, ז"א. כי ע"י עליית ז"א לבינה נתגלו המוחין שבה, כשלושה יוצאים מאחד. ו' דהויה, ז"א, נתעטר במוחין ע"י ה"ר דהויה, בינה, כאחד זוכה בשלושתם.

אז עלתה ה"ת דהויה, הנוקבא דז"א, לו' דהויה, ז"א, ונקשרה בו בקשר שלם, שקיבלה ממנו המוחין דבינה. ואז נאמר על ה"ת, הנקראת מְלִכֵי צֶדֶק, כמ"ש, ומלכי צדק מְלִךְ שלם. כי היא עתה מלך שלם, מלך השולט בשלמות. מתי נבחנת הנוקבא דז"א שהיא מלך שלם? ביום כיפור, שאז עלתה המלכות ומלבישה את הבינה, וכל פנים מאירים, שגם הפנים של הנוקבא מאירה כמו הפנים של הבינה.

רמא ומלכי צדק, זהו עולם האחרון,

מברכים. כי, ברוך אברם, דומה למה שאומרים בכל ברכה, ברוך אתה. לאל עליון, דומה למה שאומרים בכל ברכה, ה' אלקינו. קונה שמים וארץ, דומה למה שאומרים בכל ברכה, מלך העולם. פסוק הוזה הוא הברכה. ויברכהו, ויאמר, ברוך אברם לאל עליון, הוא סדר הכוונה ממטה למעלה. וברוך אל עליון אשר מגן צדיק בדיק, הוא סדר הכוונה ממעלה למטה.

כוונת הברכה, שמתחילה מורידים שפע מבינה לזו"ן, כדי שיוכלו לעלות אל הבינה ולהוציא בה את המוחין. וזה נבחן לביחית ממטה למעלה, שמעלים זו"ן ממקומם למעלה אל הבינה, להשלים אותה. וסדר זה הוא בחצי ברכה הראשונה עד מלך העולם. ולבסוף ממשיכים השפע ממעלה למטה, מהבינה אל זו"ן ואל התחתונים. שזהו בסיום הברכה, אחר מלך העולם.

והביאור הוא, כיוון שכל זכותם של הזו"ן לקבל את המוחין מבינה, הוא משום שעלו והשלימו את המוחין דבינה עם קו אמצעי, היוצא על המסך שלהם, בשלושה היוצאים מאחד, אשר אז זוכים גם הזו"ן לאותו השיעור, שהאיר מכותם מבינה, באחד הזוכה בשלושתם. א"כ אם אנו רוצים להמשיך איזה מדרגה מבינה אל זו"ן, צריכים מקודם להעלות הזו"ן אל הבינה, שיגרמו בה תוספת מוחין. שאח"כ יקבלו גם הם אותה התוספת שגרמו מבינה. ועליות זו"ן אל הבינה הם ע"י אותיות אל"ה דאלקים, שבעת מיעוטה של הבינה יורדות לזו"ן, ובעת גדולתה שמחזירה אליה אותיות אל"ה, עולים אליה עימהם גם הזו"ן.

ולפיכך מסודר נוסח חצי הברכה הראשונה ממטה למעלה, להעלות זו"ן למעלה להשלים הבינה. והמילה ברוך, פירושה להמשיך אל"ה מקטנות הבינה, הברכה העליונה, ולהורידם אל הג"ת דז"א, שהם ג' המילות, אתה ה' אלקינו. אתה, חסד. ה', ת"ת. אלקינו, גבורה. ואחר שנמשכו אל"ה בחג"ת דז"א, אנו מכוונים שהבינה מחזירה אל"ה שלה למדרגתה, אשר אז עולים עימהם גם זו"ן,

הנוקבא דז"א. מלך שלם הוא עולם העליון, בינה. בעת שנתעטר אחד באחד, עולם התחתון נתעטר בעולם העליון בלי פירוד. ושני העולמות הם כמו אחד. ואפילו עולם התחתון הוא כולו דבר אחד עם עולם העליון. כי בעת ההוא עולה הנוקבא דז"א ומלבישה הבינה, וכל תחתון העולה לעליון נעשה לגמרי כמוהו. וע"כ נעשו אז ב' העולמות, שהם הנוקבא עם הבינה, כמו דבר אחד. כמ"ש, הוציא לחם ויין, ששניים אלה בו. לחם, פירוש, אור החסדים שבימין. יין, פירוש, הארת החכמה שבשמאל. וע"כ כתוב, הוציא לחם ויין, להשמיענו, ששני הארות הללו נמצאות עתה במלכי צדק, הנוקבא בעת שמלבישה לבינה.

וכתוב, והוא כהן לאל עליון, שעולם התחתון משמש בחסדים כנגד עולם העליון. כי, והוא כהן, זהו ימין, אור החסדים שבנוקבא. לאל עליון, הוא עולם העליון, בינה. ושיעור הכתוב, והוא כהן, שהנוקבא משמשת באור החסדים, הנקרא כהן, לאל עליון, בשביל הבינה. כי הכרעת קו אמצעי מבינה, שיצאה ע"י הזיווג על המסך דחיריק, נמצאת הנוקבא דז"א לנושאת את המסך הזה. וע"כ הנוקבא משמשת לביחית כהן, להאיר את החסדים, לאל עליון, לבינה. וע"כ מתברכת גם הנוקבא בחסדים.

רמב עולם התחתון, הנוקבא, מקבלת ברכות, בעת שמתחברת בכהן גדול, בקו ימין שבבינה. אז, אחר שהנוקבא קיבלה הברכות מכהן גדול, היא בירכה את אברהם. כמ"ש, ויברכהו, ויאמר, ברוך אברם לאל עליון. כעין זה הכהן למטה בעוה"ז, צריך לקשור קשרים, לייחד ייחודים, ולברך את המקום הזה, הנוקבא דז"א, כדי שתתקשר בחסדים שבימין הבינה, שבוה נמצאים מתקשרים ב' העולמות, הנוקבא והבינה, ונעשים אחד.

רמג ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ, זו היא ברכה, שמסודר בה תיקון הכוונה, שצריכים לכוון בכל הברכות שאנו

את ה', וכל קָרְבֵי את שֵׁם קדשו. ברכי נפשי את ה', אמר ג"כ בשביל מדרגתו עצמו. אֶת הוא, להתקשר לבינה. וכל קָרְבֵי, אלו הם שאר חיות השדה, ספירות הנוקבא. כמ"ש, ומעיי המו עליו.

ברכי נפשי, בשביל מדרגתו עצמו אמר. את ה', זהו שלמות הכל, הכלל של הכל. א"ת מלכות. ה' ז"א. את ה', ייחוד השלם ז"א ונוקבא.

רמט) וכתוב, אנוכי אנוכי הוא מוֹהָה פשעִיךָ למעני. אנוכי אחד הוא בסיני ואנוכי אחד בשעה שנברא העולם. אנוכי הוא שם המלכות. וזהו בסיני. אבל בבריאת העולם הוא שם הבינה, כי בעליית המלכות לבינה, נקראה גם הבינה בשם אנוכי, כמו המלכות. אנוכי ה' אלקיך, זה בסיני. ואחד כשברא העולם, כמ"ש, אנוכי עשיתי ארץ. וכוללם כאן המלכות ובינה יחדיו, כדי להראות שלא היה פירוד בין למעלה, בינה, ובין למטה, מלכות.

רנ) מעביר פשעִיךָ לא כתוב, אלא מוחה פשעִיךָ, כדי שלא יתראו עוד לעולם. ושכתוב, למעני, לגלות הרחמים התלויים בי, כמ"ש, כי אל רחום ה' אלקיך.

רנא) מוחה פשעִיךָ למעני. רשעי העולם בחטאייהם עושים פגם למעלה. כי כשהחטאים עולים, הרחמים ואור העליון ויניקת הברכות אינם יורדים למטה. ומדרגה זו, הנוקבא, הנקראת אנוכי, אינה מקבלת משום זה ברכות מלמעלה, להניק להתחתונים. וע"כ נחשב זה אצלה לפגם. ומשום זה אומרת, למעני, שלא ימנעו ממני הברכות, להניק לכל.

רנב) כעין זה כתוב, ראו עתה כי אני אני הוא. ששם ג"כ אני הראשון מורה על בינה, ואני השני על המלכות, כדי להראות שאין פירוד בין הבינה שלמעלה והמלכות שלמטה.

רנג) כעין זה, כאשר נמצאים צדיקים בעולם, נמשכות הברכות לכל העולמות. כיוון שבא אברהם, נמשכו הברכות לעולם. שבזכותו תמצאנה הברכות למעלה, בעולמות

ומשלימים בה המוחין בקו האמצעי. ואז נקראת הבינה, מלך העולם, מאחר שנשלמו בה המוחין. ואח"כ בחצי ברכה השנייה, אנו ממשיכים המוחין ממעלה למטה, מבינה אל זו"ן ואל התחתונים. כי אותו השיעור שגרמו זו"ן בבינה, זוכים בה גם הם.

ושכתוב, ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ, שמסודר כאן תיקון נוסח של כל הברכות. אשר ג' המילות, אברם לאל עליון, רומזים על הג"ת דז"א, שמקבלים אל"ה מברכה עליונה. כמו ג' המילות, אתה ה' אלקינו. קונה שמים וארץ, הוא כמו מלך העולם. בשעה שהבינה החזירה אל"ה אליה, שעלו עימהם גם הזו"ן, והשלימו בה את המוחין, שאז נקראת הבינה, קונה שמים וארץ, כמו בשאר ברכות, שנקראת אז, מלך העולם.

ועד כאן, ויברכהו, ויאמר, ברוך אברם לאל עליון, סדר הכוונה ממטה למעלה, שמעלים זו"ן ממקום עצמם למעלה להשלים את הבינה. וברוך אל עליון, סדר הכוונה ממעלה למטה, שממשיכים המוחין מלמעלה, מהבינה, למטה, אל הזו"ן. כמו חצי ברכה השנייה, כשאר הברכות. וכמ"ש, וייתן לו מעשר מכל, פירושו, שנתן לנוקבא מעשר, כדי להדיבק במקום, שהקשר נקשר למטה, במלכות המסיימת את הארת הנוקבא, שלא לתת אחיזה לחיצוניים, שהמעשר מסיימת הארתה.

רמד) כתוב, לדוד, אליך ה' נפשי אשא. למה לא כתוב, מזמור לדוד, או לדוד מזמור?

רמה) אלא בשביל מדרגתו עצמו אמר, לדוד. והשבח שאמר בשביל עצמו הוא. אליך ה' נפשי אשא, כלומר אליך ה' למעלה. נפשי זהו דוד, שהוא מדרגה הראשונה, מלכות, הראשונה ממטה למעלה. אשא, אעלה, כמ"ש, אשא עיניי אל ההרים. כי בכל ימיו של דוד, היה משתדל להעלות מדרגתו לבינה, להעטירה למעלה בבינה, ולקשרה שם בקשר שלם כראוי.

רמו) כעין זה כתוב, לדוד בְּרָכִי נפשי

עושים פגם בעולם ומונעים הברכות מהעולם, כן בשביל הצדיקים באים ברכות לעולם, ובשבילם מתברכים כל בני העולם.

רנו וייתן לו מעשר מכל, שנתן לו מלכי צדק מאלו הברכות, היוצאות מכל, שהוא יסוד. כלומר, שמלכי צדק, שהיא הנוקבא, קיבלה המעשר, הברכות, מהיסוד, והשפיעה לאברהם. מהיסוד, משום שהוא המקום, אשר כל הברכות היורדות לעולם, משם הן יוצאות. פירוש אחר. וייתן לו מעשר מכל, שהקב"ה נתן לאברהם מעשר, אחד מעשרה, עשרה ממאה, המלכות. אשר בקטנותה אין בה אלא ספירה אחת כתר, והוא אז אחת מע"ס שבז"א. ובגדלותה יש לה ע"ס שלמות, והיא אז עשר ממאה ספירות שבז"א. והקב"ה נתן לאברהם מדרגה הזאת. מכאן ואילך נכנס אברהם בקיום של מעלה כראוי, שזכה להשגה שלמה לנצחיות.

רנט אמר רבי שמעון, כל מי שאינו נוטל ידיו כראוי, מלבד שנענש על זה למעלה, נענש ג"כ למטה בעוה"ז, שגורם לעצמו עניות. וכמו עונשו כן שכרו ג"כ למעלה ולמטה. ומי שנוטל ידיו כראוי, גורם לעצמו ברכות של מעלה, שהברכות העליונות שורות על ידיו כראוי, וכן מתברך למטה בעשירות.

העליונים, ולמטה, בעולמות תחתונים, כמ"ש, ונברכו כך, התחתונים, וכתוב, וְאֶבְרָכָה מִבְּרָכָה, עולמות העליונים. שבשעה שמשפיעים ברכות למטה, הם מתברכים תחילה, שזה כמ"ש, וְאֶבְרָכָה מִבְּרָכָה.

רנד בא יצחק הודיע לכל, שיש דין ויש דיין למעלה להיפרע מהרשעים. והוא הַעִיר הדין בעולם, כדי שכל בני עולם ייראו את הקב"ה. בא יעקב, והעיר רחמים בעולם, והשלים האמונה בעולם כראוי. כי אברהם המשיך החסד, קו ימין של האמונה, הנוקבא. ויצחק המשיך לה הדין והגבורה, קו שמאל שלה. ויעקב השלים אותה בהמשכת הרחמים, קו האמצעי.

רנה בימיו של אברהם כתוב, ומלכי צדק מלך שלם. שנתעטר הכיסא, הנוקבא, במקומה, בכינה. ואז נמצאת הנוקבא, שהיא מלך שלם בלי פגם כלל, שהנוקבא הוציאה מזונות לכל העולמות כראוי. כמ"ש, הוציא לחם ויין, שלא נמנעו הברכות מכל העולמות. הוציא, כמ"ש, תוצא הארץ, הנוקבא, שהוציאה ממדרגות העליונות מזונות וברכות לכל העולמות.

רנו והוא כהן לאל עליון, שנמצא הכל בשלמות עליונה כראוי, בשלמות הבינה, הנקראת אל עליון. להורות, כמו שהרשעים

אחר הדברים האלה

בבית, כי אם אָסוּךְ שָׁמֵן. ומהו אָסוּךְ? שהיה בו רק כדי משיחת אצבע קטנה, ו"ק בלי ראש, המכונה אצבע קטנה, בסוד ו' קטועה. **רסג** אמר אלישע, נַחְמַתְנִי, כי לא ידעתי, איך תשרינה הברכות של מעלה במקום ריק? אבל עתה, שיש לך שמן, זהו מקום שתִּמְצָאנָה בו הברכות. שבשמן שורות הברכות.

רסד והרי כתוב, כטל חרמון שירוד על הררי ציון. שהוא בסמוך להכתוב, כי שם ציוה ה' את הברכה. ולא כתוב שמן אלא טל.

רסא ע"י התעוררות של מטה נמצא התעוררות של מעלה, כמ"ש, אני לדודי ועליי תשוקתו. כי לא נתעורר מלמעלה מטרם שנתעורר מלמטה. והברכות של מעלה אינן נמצאות, רק כמה שיש בו ממש, ולא במקום ריק, שאין בו ממש.

רסב מאין לנו זה? מאשת עובדיהו. שאלישע אמר לה, הגידי לי, מה יש לך בבית? כי הברכות שלמעלה אינן שורות על שולחן ריק, ולא במקום ריק. ע"כ באשת עובדיהו כתוב, ותאמר, אין לשפחתך כל

שורות על שולחן ריק.

רסח כתוב, אני לדודי ועליי תשוקתו. שמתחילה אני לדודי, ואח"כ, ועליי תשוקתו. אני לדודי, לתקן לו מקום מתחילה, בהתעוררות של מטה. ואח"כ, ועליי תשוקתו.

רסט השכינה אינה נמצאת עם הרשעים. כיוון שאדם בא לטהר, ולקרב את עצמו אל הקב"ה, אז שורה עליו השכינה. וכמ"ש, אני לדודי, מתחילה. ואח"כ, ועליי תשוקתו. כי כשבא האדם לטהר, מטהרים אותו.

רע אחר הדברים האלה, שאברהם רדף אחר המלכים, והקב"ה הרג אותם, היה אברהם משתומם, אמר, אולי הפסדתי כל אותו השכר, שהייתי מחזיר אנשים בתשובה להקב"ה, ואחזתי בהם לקרבם אליו, כי עתה נהרגו אנשים על ידי.

מיד אמר לו הקב"ה, אל תירא אברם, אנוכי מְגַן לְךָ, שכרך הרבה מאוד. כלומר, שכר אתה מקבל עליהם, על שנהרגו, כי כולם, לעולם לא יזכו להיטיב מעשיהם.

נמצא שטל הוא מקום הברכה ולא שמן. אלא הוא שמן והוא טל, ששניהם בחינה אחת הם. כי טל הזה, הוא שהטיל אותו הקב"ה משמן העליון, ששמן הזה יוצא לצד הימין.

רסה שניים הם, יין ושמן, והולכים לבי' צדדים, יין לצד שמאל, ושמן לצד ימין. ומצד הימין יוצאות ברכות לעולם. ומשם נמשח מלכות הקדושה, למלכי ישראל. ומשום ששמן היה מתתקן למטה מתחילה, שהיה לה אָסוּךְ שָׁמֶן, התעוררות של מטה. נודמן שמן מלמעלה, הוֹרְקֵת הברכות מלמעלה, התעוררות של מעלה.

רסו מהתעוררות של מעלה של שמן הזה, עומד להריק על דוד ושלמה, שיתברכו בניהם.

רסז לומדים משולחן של לחם הפנים, שמשם יוצאות ברכות ומוזנות לעולם, אשר אינו ראוי שיימצא ריק אפילו רגע אחד, כדי שלא יעברו הברכות משם. כמו כן אין לברך על שולחן ריק. כי הברכות של מעלה אינן

היה דבר ה' אל אברם במחזה

מזבת, שהוא נשמה. הרי כאן מדרגות העליונות שהשיג. ואיך נאמר שמטרם שנימול, לא היו מדרגות העליונות שורות על אותה המדרגה לדבר עימו?

רעד אלא מטרם שנימול, נתן הקב"ה חכמה לאברהם, המדרגות העליונות. לדעת חכמה ולהידבק בהקב"ה, והשיג סוד האמונה. אבל לדבר עימו לא היה לו, אלא מדרגה התחתונה לבדה, הנוקבא מבחינת מחזה שדי יחזה. כיוון שנימול, כל מדרגות העליונות היו שורות על מדרגה זו התחתונה, כדי לדבר עימו. ואז נתעלה אברהם בכל המדרגות.

רעה כל עוד שלא נימול האדם, אינו נאחז בשם הקב"ה. כיוון שנימול, נכנס בשמו ונאחז בו. והלוא אברהם נאחז בו מטרם שנימול? כן הוא שנאחז בו, אבל לא כראוי להיות. כי מתוך אהבה עליונה שאהב

רעא היה דבר ה' אל אברם במחזה לאמור. במחזה הוא, במראָה ההוא, שהיא מדרגה שכל הצורות נראות בה. מטרם שנימול אברהם, היה רק מדרגה אחת מדבר עימו, זהו מחזה, הנוקבא, שכתוב בה, מחזה שְׂדֵי יחזה.

רעב כיוון שנימול, היו כל המדרגות שורות על אותה מדרגה, הנקראת מחזה. ואז דיבר עימו, כמ"ש, וַאֲרָא אֶל אברהם, חסד, אֶל יצחק, גבורה, וְאֶל יעקב, ת"ת, בְּאֵל שְׂדֵי, יסוד ומלכות, שכל המדרגות מחסד ואילך מאירים בנוקבא. ומטרם שנימול לא היו אלו המדרגות שורות עליו, לדבר עימו, אלא הנוקבא בלבדה, מחזה שדי בלבד.

רעג הרי כתוב, וַיֵּרָא ה' אֶל אברם, מדרגת הנפש. וכתוב, וַיִּסַּע אברם הַלֹּךְ וְנָסוּעַ הַנִּגְבָּה, שהוא רות. וכתוב, וַיִּבֶן שֵׁם

ונחלה בעוה"ב. כמ"ש, להנחיל אוהביי יש. יש, זהו עוה"ב. ואוצרותיהם אמלא, בעוה"ז מעושר ומכל טוב שבעולם. מי שהולך לימין, זוכה לעוה"ב. ומי שהולך לשמאל, זוכה לעשירות בעוה"ז.

רפב רבי אבא כאשר בא מבבל, היה מכריז, מי רוצה עושר ומי רוצה אריכות ימים בעוה"ב, ילך ויעסוק בתורה! היו מתאספים אליו כל העולם לעסוק בתורה.

רווק, איש אחד פנוי מאישה, היה בשכונתו. יום אחד בא אליו, ואמר לו, אני רוצה ללמוד תורה, כדי שיהיה לי עשירות. אמר לו רבי אבא, הנה ודאי שתזכה ע"י התורה לעשירות. והיה יושב ועוסק בתורה.

רפג לימים, אמר, רבי, אנה הוא העושר? אמר רבי אבא, משמע, שאינו עושה לשם שמים. ונכנס לחדרו, להתיישב בדעתו מה לעשות עימו. שמע קול אחד שהיה אומר, אל תענישו, כי אדם גדול יהיה. חזר אליו, אמר לו, שב בני שב, ואני אתן לך עשירות.

רפד בינתיים בא איש אחד, ובידו כלי פז. הוציאו לעיניים והבריך אורו בבית. אמר, רבי, אני רוצה לזכות בתורה. ואני בעצמי לא זכיתי להבין בתורה. ואני מבקש, מי שיעסוק בתורה בשבילי. כי יש לי עושר רב שהניח לי אבי, שבעת שישב על שולחני היה מסדר עליו שלושה עשר כוסות מפז. ואני רוצה לזכות במצוות לימוד התורה, ואני נתן בעד זה עושר.

רפה אמר לאותו איש הפנוי מאישה, עסוק בתורה, ואיש הזה ייתן לך עושר. נתן לו האיש אותו הכוס של פז. קרא עליו רבי אבא, לא יִעֲרֶכְנָה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז. ישב ועסק בתורה, ואותו האיש היה נתן לו עושר.

רפו לימים נכנסה חמדת התורה במעיו. יום אחד היה יושב ובוכה. מצא אותו רבו שבוכה. אמר לו, על מה אתה בוכה? השיב, ומה אני מניח בשביל זה העושר, את חיי עוה"ב! איני רוצה ללמוד עוד בשביל האיש, אלא לזכות בתורה בעד עצמי. אמר רבי

אותו הקב"ה, קרב אותו אליו. ועכ"ז לא היה כראוי.

רעו אח"כ ציווה אותו הקב"ה למול. וניתן לו הברית, יסוד, הקשר של כל מדרגות העליונות. ברית הוא קשר. שיהיו נקשרות כולן יחד, לכללם זו בזו. ברית הוא קשר, שהכל נקשר בו. משום זה, מטרם שנימול אברהם, לא היו דיבוריו עימו, אלא במחזה. שהיה חסר מדרגות העליונות, כי היה חסר הברית, שהוא המקשר כל המדרגות יחד.

רעז בשעה שהקב"ה ברא את העולם, לא ברא אותו אלא על ברית. כמ"ש, בראשית ברא אלקים. ושית הוא ברית. כי על ברית ברא הקב"ה את העולם. וכתוב, אם לא בריתי יומם ולילה, חוקות שמים וארץ לא שמת. כי ברית קשר הוא, שיום ולילה, שהם ז"א ונוקבא, לא ייפרדו.

רעח כשברא הקב"ה את העולם, על תנאי היה, שאם יבואו ישראל ויקבלו את התורה, תתקיימו. ואם לא, הריני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו. והעולם לא נתקיים, עד שעמדו ישראל על הר סיני, וקיבלו התורה, ואז נתקיים העולם.

רעט ומיום ההוא ואילך, הקב"ה בורא עולמות. ומי המה? הם הזיווגים של בני אדם. כי מזמן ההוא הקב"ה מזווג זיווגים, ואומר, בת פלוני לפלוני. ואלו הם העולמות שבורא. כי כל זיווג נבחן לעולם.

רפ כתוב, אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברם במחזה. הדברים האלה הם דברי תורה, כמ"ש, את הדברים האלה דיבר ה'. מה שם הם דברי תורה, אף כאן הם דברי תורה. ושיעור הכתוב, אחר שעסק האדם בעוה"ז, בדברים האלה, הקב"ה מבשר את הנשמה ומקדים לה שלום. אגן עליך מכל בחינות הרעות שבגיהנום, כמ"ש, אל תירא אברם, אנוכי מִגֵּן לָךְ, שכרך הרבה מאוד.

רפא שכרך הרבה מאוד, משום, שכל מי העוסק בתורה בעוה"ז, זוכה ויורש ירושה

שהם יודעים, אבל אינם חוששים לו, ואינם משגיחים עליו, כי לשון זה נמאס להם מכל הלשונות.

רצב ואם נמאס הוא ממלאכי עליון, למה תרגם אונקלוס את התורה באותו הלשון, ויונתן בן עוזיאל את המקרא? אלא רק להם הוא נמאס, וכן נצרך להיות, כדי שמלאכים העליונים לא יקנאו את ישראל. אבל לנו אינו נמאס. וע"כ תרגמו התורה והמקרא בלשון זה, ואינו נמאס. שהרי בכמה מקומות כתב הקב"ה בתורה מלשון הזה.

רצג ומשום שהוא סתום ממלאכים העליונים הקדושים, ע"כ נגלה לאברהם בדרך הסתום, כדי שלא יסתכלו בו מלאכים הקדושים, ולא יהיה להם פתחון פה לקטרג, שהקב"ה נגלה על אדם ערל.

רצד מתי נגלה לו בגילוי לפני מלאכים העליונים? כאשר נתן לו אות ברית הקדוש. שכתוב אז, וידבר איתו אלקים לאמור. אלקים הוא שם קדוש. ולא כתוב, במחזה, אלא שם בגילוי, שהוא אלקים.

רצה לאמר, פירושו לומר ולהכריז בכל לשון, שהקב"ה דיבר עם אברהם, שלא יהיה עוד בהעלם מהמלאכים, ולא בלשון אחר, שהוא תרגום, אלא בלשון שהכל מדברים בה, שיוכלו לספר זה לזה, ולא יוכלו לקטרג ולומר ולפתוח פה. וע"כ כתוב, וידבר איתו אלקים לאמור. אלקים ולא מחזה, משום שהיה מכניסו באות ברית קדוש, וקירב אותו אליו.

רצו לפיכך לא ניתן לו אות ה', שהיא השכינה, עד שנימול, משום שהיא נקראת ברית ממש. וע"כ כיוון שנכנס בברית, ניתן לו אז אות ה' בשמו. שכתוב, אני הנה בריתי איתך, והיית לאב המון גויים, ולא יקרא עוד שמך אברם.

אבא, עתה משמע, שכבר עושה לשם שמים.

רפז קרא לאותו האיש ואמר לו, קח העושר שלך, ותן אותו ליתומים ועניים, ואני אתן לך חלק גדול יותר בתורה, בכל מה שאנו לומדים. החזיר לו הכוס של פז. כי אין לך שכר טוב יותר בעולם, כמי שעוסק בתורה. ואין צריכים לתמורה בעדה. כמ"ש, לא יִעֲרַכְנָה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז.

רפח אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברם במחזה. בכל מקום שכתוב, במחזה, בתורה, הוא השם שנגלה לאבות. והוא שדי. כמ"ש, ואֵרָא אֶל אברהם אֶל יעקב וְאֶל יצחק בְּאֵל שְׂדֵי. וכמ"ש, אשר מחזה שדי יחזה. וזהו מראָה, אשר כל מראות העליונות נראות מתוכה. כמו מראה של זכוכית, שכל הצורות נראות בה. והכל אחד, מראָה ומחזה, ואחד הם, אלא שזה תרגום וזה לשון הקודש.

רפט הרבה מילים ארמיות הן בתורה. וע"כ היה רשות לאונקלוס לתרגם התורה באותו לשון שגילה הקב"ה בתורה. ולשון זה סתום ממלאכי עליון, ולא הכירו בה, כאשר דיבר הקב"ה עם אברהם.

רצ מהו הטעם, שהקב"ה דיבר עם אברהם בלשון שלא יכירו בו המלאכים? לפי שאברהם לא היה מהול, והיה ערל אטום בשר, משום זה היה הדיבור בלשון תרגום, הסתום מהמלאכים. כמו בבלעם, שכתוב בו, אשר מחזה שדי יחזה. יחזה, מילה זו הייתה סתומה ממלאכי השרת, שהוא לשון ארמית, כדי שלא יהיה להם פתחון פה, שהקב"ה מדבר עם אותו ערל הטמא. כי מלאכים הקדושים אינם נזקקים ללשון תרגום. וע"כ לא ידעו, שהקב"ה דיבר עם בלעם.

רצא האם המלאכים אינם יודעים לשון תרגום, הרי גבריאל לימד את יוסף ע' (70) לשון, ותרגום הוא אחד מע' לשון? אלא

רבי חייא הלך לראות את רבי אלעזר [ר"ח אזיל למחמי לר"א]

רצו רבי חייא הלך לראות את רבי אלעזר. פגע בו רבי הגאי. אמר לו, דרך זה

ומשום זה, דם הנשאר מבחוץ, שנשאר מהבשר של הקרבן, מזומן לכפר על הדם של האדם, שנעשה מאותו הבשר של הבהמה. שכתוב, כי הדם הוא בנפש יכפר.

הכלי של הבשר שבכל פרצוף הוא מחוסר שלמות, משום שהמאציל לא תיקן אלא רק ו"ק של הכלי של הבשר, להמשכת ו"ק דאור החיה, להארה ממטה למעלה, והג"ר של כלי של הבשר, שהוא המשכת האור ממעלה למטה, נמצאים עוד בשבירה, שהם הקליפות וס"א, שלא יתקנו מטרם גמה"ת. וזה האיסור של עצה"ד, שהמשיך האורות ממעלה למטה, להשלים הג"ר של הכלי של הבשר. ועניין הקרבנות לכפרת עוונות הוא, שע"י המ"ן, העולה מהקרבן, נעשה זיווג עליון, שבתחילת הזיווג נמשך מג"ר הללו דחיה, ותכף הם מתבטלים. אשר מרגע זו, מטרם שנתבטלו, מקבלים הקליפות, וע"י זה נפרדים מהקדושה.

וע"כ כתוב, הקב"ה עשה את רוח האדם ורוח הבהמה, והפרידם זה מזה. ולפיכך, רוח בני האדם העולה היא למעלה, ורוח הבהמה היורדת היא למטה, ונפרדים הם זה מזה. כי רק בחינת האדם נעשה מתוקן לקדושה, וניתן לו הרוח חיה, שיאיר ממטה למעלה. אבל רוח הבהמה יורדת למטה, שהיא נוטה לקבל רק ממעלה למטה, מבחינת ג"ר של הבשר. ומטרם שחטא אדם, כתוב, ויאמר אלוקים הנה נתתי לכם את כל עשב זורע זרע. וכתוב, לכם יהיה לאוכל, ולא יותר. שהותר לו רק עשב ולא בשר, מטעם, שרוח הבהמה יורדת למטה, ויכול בשר בהמה להזיק לו ולהחטיאו, שימשיך גם הוא ממעלה למטה, כמעשה עצה"ד.

כיוון שחטא ויצה"ר נבלע בגוף שלו, ובכל תולדותיו, עשה בהם דין, שהביא עליהם המבול. ואח"כ בא נוח, וראה שהגוף נבנה מיצה"ר, הקריב קרבן, כמו שהקריב אדם. כי מאחר שהקליפות נאחזו בגוף ע"י אכילת עצה"ד, שיש להם כוח להחטיאו תמיד, עתה אין תיקון אחר אלא להקריב קרבן. כי ע"י הקרבן נמשך לס"א השפע

המתוקן לפני אדוני, לאן הוא הולך? אמר לו, שהולך לראות את רבי אלעזר. אמר לו, גם אני אלך איתך. אמר לו, אם תוכל להבין השכל והטעם ממה שתשמע לך, ואם לא, חזור לאחריך. אמר לו, אל ידאג אדוני לזה, כי שמעתי כמה סודות התורה ויכולתי לעמוד בהם.

רצח כתוב, את קרבני לחמי לאישי. את קרבני, זהו קרבן בשר, הנקרב לכפר דם הקרבן על דם האדם. בשר הקרבן על בשר האדם. משום שכל הקרבנות אינם נקרבים אלא על בשר, לכפר על בשר.

רצט אם האדם חטא, בהמה מה חטאה, שהקב"ה אמר, אדם כי יקריב מכם קרבן לה', מהבהמה? אלא הקב"ה עשה את רוח האדם ורוח הבהמה, והפרידם זה מזה. ולפיכך, רוח בני האדם העולה היא למעלה, ורוח הבהמה היורדת היא למטה, ונפרדים הם זה מזה.

ש מטרם שחטא אדם, כתוב, ויאמר אלוקים הנה נתתי לכם את כל עשב זורע זרע. וכתוב, לכם יהיה לאוכל. ולא הותר לאכול בעלי חיים. כיוון שחטא ויצה"ר נבלע בגוף שלו, ובכל תולדותיו, עשה בהם דין, שהביא עליהם המבול.

שא ואח"כ בא נוח, וראה שהגוף נבנה מיצה"ר, הקריב קרבן, כמו שהקריב אדם. וירח ה' את ריח הניחוח, כי יצר לב האדם רע מנעוריו, אמר הקב"ה, מכאן ואילך, הואיל והגוף כבר נבלע מאותו יצה"ר, יתענג הגוף כמה שירצה, ויאכל בשר, ואמר, כִּי־רַק עֵשֶׂב נתתי לכם את כל.

שב כאשר האדם אוכל בשר, מתענג בשר האדם מאותו בשר, ומתערבים זה בזה, בשר אדם ובשר בהמה. והגוף מתגדל ממנו. ומאותו העונג, שנתענג באכילת הבשר, חוטא הגוף בכמה חטאים. אמר הקב"ה, בשר הקרבן יהיה כפרה על הגוף. כי בשר אכל, ובשר נתגדל ממנו בגוף, ובו חטא. לפיכך, יהיה הבשר של הקרבן לכפרה על גופו. ובשר, הגוף, האוכל בשר, עושה דם בגוף,

אמנם בשר בהמה עצמו אינו מתערב בגוף האדם להגדילו, מטעם רוח הבהמה היורדת למטה, שהיה מתערב ע"י זה ברוח האדם. וע"כ נעשה תיקון, שבשר הבהמה מתהפך ונעשה דם בגוף האדם. ומדום הזה מתגדל גוף האדם, ולא מבשר. ויש עוד תיקון נוסף, שהוא התיקון, שלא לאכול דם. וכן תיקון הזריקה על גבי מזבח, שזה מכפר על הדם, שנעשה מבשר בהמה, שבא בפנימיות הגוף. ומשום זה, דם הנשאר מבחוץ, דם הבהמה שאסור לאוכלו. ונאמר עליו, על הארץ תשפֹּכְנו כמים. הוא נשאר מחוץ לגוף האדם, ומזומן לכפר על הדם של האדם, שנעשה מאותו הבשר של הבהמה. הוא מכפר על הדם, שנעשה מבשר הבהמה, שנשאר בגוף האדם.

שג כתוב, את קרבני לחמי לאישי, ריח ניתוחי. וכתוב, תקריבו את קרבנכם. מה בין זה לזה? קרבני, שְׁלָמִים, הבאים על שלום. קרבנכם, חטאות ואשמות, הבאים על חטא ואשם. קרבני, בשר. לחמי, לחם ויין. ריח, קטורת. ניתוחי, נחת רוח שעושה הכהן בכוונת השם הקדוש, שמזכיר בעת הקרבה. ולויים בכוונה שבשיר ושבחה, שמשוררים בעת הקרבה.

שד תשמרו להקריב לי במועדו. במועדו, פירוש, הרצון, השולט באותה שעה, בשעת הקרבה, הרצון, הנמצא אז למעלה בנוקבא.

שה כאשר הקרבן נקרב, כל העולמות מקבלים חלק ממנו, ומתפזרים הקליפות לכל עבר, והיחוד של זו"ן מתקרב ונתיחד, והנרות, מדרגות העליונות, מאירים. ונקרא רצון ורעות בכל העולמות. והקב"ה נמצא ביחוד האחד כראוי.

שו כיסא הזה של שלושה עמודים, מה הם כל אחד ואחד מהם? לא בחינם אמר דוד המלך, שהוא עמוד הרביעי של הכיסא, כמ"ש, אבן מַאֲסוּ הבונים. ובוה רמז את ג' העמודים הקודמים לדוד, חג"ת. איפה מַאֲסוּ הבונים בדוד, כמ"ש, אבן מַאֲסוּ הבונים? **שז** בני אימי ניתרו בי, שלמה המלך

שממעלה למטה המיוחס להם, ואז תכף נפרדים מגוף האדם. ואחר שהקריב קרבן, יכול להעלות מ"ן ולתקן אותו התיקון של הקרבן, גם באכילתו עצמו את בשר בהמה. וע"י הזיווג שגורם למעלה באכילתו, מפריד הקליפות כמו הקרבן, כמ"ש, זה השולחן אשר לפני ה'.

ושכתוב, אמר הקב"ה, מכאן ואילך, הואיל והגוף כבר נבלע מאותו יצה"ר, יתענג הגוף כמה שירצה, ויאכל בשר. כיוון שיצה"ר להמשיך ממעלה למטה כבר נבלע בגוף, ע"כ אכילת בשר בהמה לא יקלקלו יותר, אלא אדרבה, אם יתענג הגוף כמו שראוי, שיעלה מ"ן באכילתו כמו בקרבן, הרי יפריד את יצה"ר הזה מהגוף. וע"כ הקב"ה אמר, יתענג הגוף כמה שירצה.

ושכתוב, כאשר האדם אוכל בשר, מתענג בשר האדם מאותו בשר, ומתערבים זה בזה, בשר אדם ובשר בהמה. והגוף מתגדל ממנו. כי ע"י התערבות בשר בהמה בבשר האדם, הוא מעלה מ"ן לזיווג עליון, אשר בתחילתו יורד ג"ר החסרות לגוף, ומטרם שנפסק מקבל אותו גם גוף האדם, והוא נגדל ממנו, שמקבל תיקון לג"ר החסדים לבשר הגוף, כמו אצל קרבן, והגוף מתגדל ממנו, שקונה בחינת גדלות. אמנם, אם אינו אוכל בקדושה וטהרה, ואכילתו אינו כמו קרבן, נמצא בשר הבהמה שאוכל, שמקלקלו עוד יותר. ע"כ כתוב, ומאותו העונג, שנתענג באכילת הבשר, חוטא הגוף בכמה חטאים.

ומ"מ הותר לו לאכול, כי אמר הקב"ה, בשר הקרבן יהיה כפרה על הגוף, שאין כפרה אחרת על עוון של עצה"ד, אלא בשר שאוכל בטהרה. לפיכך כתוב, בשר אכל, ובשר נתגדל ממנו בגוף, שאם אוכל בטהרה, הרי בשר הגוף מתגדל משפע הזיווג בתחילתו. וכתוב, ובו חטא, שאם אינו אוכל בטהרה, נמצא שמתקלקל עוד יותר וחוטא בו. לפיכך, יהיה הבשר של הקרבן לכפרה על גופו, כלומר, גם אחר שחטא מכוח אכילת הבשר, אין תקנה אחרת לכפר על הגוף, רק ע"י שיחזור ויאכל בשר בטהרה.

ציורים, מוחין, של כל העולם. כל מידות המוחין הם מכאן. כשרוצה להשפיע מוחין דקטנות לזו"ן, מעלה הי' לאור ההיכל, ונעשה אויר, מוחין דו"ק ורוח. וכשרוצה להשפיע ג"ר, מוציא הי' מאויר ההיכל, וחוזר להיות אור. כמ"ש, וה' בהיכל קודשו. וה' הבינה. בהיכל קודשו נקודה בהיכל.

וכמ"ש, הס מפניו כל הארץ, שרשם לפניו רשימות וציורים של כל העולם. רשימות הם מוחין דו"ק. וציורים הם מוחין דג"ר. זו"ן נקראים עולם. שבהיכל זה תלויים, מדידות כל המוחין.

רצה לברוא השמים, ז"א, הסתכל באור הראשון, בהיכל הראשון, או"א, ונתעטף בו וברא שמים. כמ"ש, עוֹטָה אור פְּשִׁלְמָה. ואח"כ כתוב, נוטה שמים כיריעה. הי', המלכות, שנכנסה לאור ההיכל ונעשה אויר, נקרא אז אור מעוטף. ונעשה אז בבינה ב' היכלות:

היכל א' בג"ר דבינה, ונקרא או"א עילאין. והוא נשאר תמיד אור מעוטף, כי הי' אינה יוצאת מהאויר של היכל הזה. והיכל ב' בו"ת דבינה, ונקרא ישו"ת. ובעת שרוצה להשפיע חכמה, מוציא הי' מאויר היכל הזה, הב', וחוזר להיות אור. ואז משפיע אור החכמה.

ונודע שז"א הוא תמיד בחסדים מכוסים, כמו או"א, היכל א'. וכמ"ש, עוֹטָה אור פְּשִׁלְמָה, שמתחילה מתעטף באור מעוטף מאו"א עילאין. ואח"כ כתוב, נוטה שמים כיריעה, שהוא ז"א. כי ז"א תמיד באור מעוטף.

שיב הסתכל לעשות עולם התחתון, נוקבא דז"א, הצריכה לאור החכמה, שאינו מקובל מהיכל הא'. עשה היכל אחר, ישו"ת, שבו יוצא הי' מאויר ונכנס בו, וממנו הסתכל ורשם לפניו כל העולמות שלמטה, כל מידות המוחין שהם צריכים, וברא אותם. כמ"ש, וה' בהיכל קודשו, בהיכל הב'. הס מפניו כל הארץ, הי"ס מקובלים מפניו. מספר הי"ס (65) רשם לפניו, שהוא מספר הנקודות,

אמר על דוד המלך, כאשר דחו אותו אחיו. ורמז לתשובה בזה, שהכתוב, אבן מַאֲסוּ הבונים, אמר דוד, בעת שהיה לו מוחין דאחוריים, אשר אז אחיו דחו אותו.

שח מה ראה הקב"ה לתת המלכות ליהודה יותר מלכל אחיו? אלא אותיות שמו הקדוש היו חקוקות בו. כי יש שם הויה בשם יהודה. והקב"ה נתן כבוד לשמו, ומשום זה ירש המלכות. ועוד, יהודה הם אותיות שמו הקדוש, אבל ד' אין בו, בשם הויה. אלא ד' זו של יהודה הוא דוד המלך, שנקשר בשמו יותר מכל בני העולם, כמ"ש, וביקשו את ה' אלקיהם, ואת דוד מלכם. הרי שדוד קשור בשמו הקדוש. ועוד, שהוא קשר של תפילין. שדוד הוא קשר של תפילין של הקב"ה, הנוקבא דז"א. ודאי שהד' של יהודה הוא דוד המלך. ומשום זה דוד נקשר בשמו הקדוש. כי בשם יהודה יש הויה, שהוא ז"א, ויש ד', שהיא דוד המלך, הנוקבא דז"א.

שי וה' בהיכל קודשו, הס מפניו כל הארץ. כאשר רצה הקב"ה, הבינה, לברוא העולם, זו"ן, הנקראים שמים וארץ, הסתכל תוך המחשבה, החכמה, התורה, ורשם רשומות והמשיך אור החכמה אל זו"ן, אל שמים וארץ. והעולם לא היה יכול לעמוד, שלא יכלו לקבל האור, מחמת כוח הצמצום והדין שהיה במלכות.

עד שברא תשובה, שהיא היכל פנימי ועליון סתום. עד שברא תשובה, פירושו, עד שהעלה המלכות לבינה, שאז נקראת הבינה בשם תשובה, שנתמעטה הבינה בנקודה בהיכל, שבוה נתמתקה מדה"ד שבמלכות, בבינה, ונעשית ראויה לקבל אור החכמה. שכתוב, והוא היכל פנימי ועליון וסוד סתום. כי ההיכל נסתם באות י', שנכנסה באור ההיכל, והאור נעשה לאויר. ושם בהיכל הנזכר, נתרשמו ונצטיירו האותיות, שהם זו"ן, בחקיקותיהם. שנעשו ראויים לקבל המוחין משם.

שיא כיוון שנברא היכל הזה, בנקודה בהיכל, היה מסתכל בהיכל, ורשם לפניו

מחמישים שערי בינה, מחושב מ"ה (45) מיני אורות בנוקבא, וכאן מחושב ס"ה נקודות, כי מדבר בערך קבלתה מז"ת, חג"ת נהי"מ. לפיכך כבודו של הקב"ה, השכינה, אינה אלא לאותם היודעים דרכיו ומהלכים בהם בדרך האמת כראוי. שלא יעוררו זיווג במקום שמחזה ולמטה של המלכות, כי מטעם חיסרון של חמש נקודות הנזכרים, אין שם מקום זיווג.

הספירות שבכל העולם, הנוקבא, שהם שישים וחמש נקודות, כמספר ה"ס. שישים הם שישה ספירות חג"ת נה"י, שכל אחד כלול מעשר. וחמש, חצי המלכות, שחמש האחרונות שמחזה ולמטה חסרים לה. וכל אלו ס"ה נקודות של הנוקבא, רשם לפניו להשפיע לה, בעת שברא העולם, שהיא הנוקבא. כשמדבר בערך קבלתה של הנוקבא

בְּרַכּוֹ ה' מְלֹאכִיו

שטו בְּרַכּוֹ ה' מְלֹאכִיו עוֹשֵׂי דְבָרוֹ, לְשִׁמוּעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ. אֲשֶׁרֵי הֵם יִשְׂרָאֵל מְכֹל שָׂאֵר אֹמּוֹת הָעוֹלָם, שֶׁהִקְבִּי"ה בָּחַר בָּהֶם מְכֹל שָׂאֵר הָעַמִּים. וְעָשָׂה אוֹתָם לְחַלְקוֹ וּנְחַלְתּוֹ. וְע"כ נִתֵּן לָהֶם הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, מִשּׁוֹם שְׁכּוֹלָם הָיוּ בְּרִצּוֹן אֶחָד עַל הַר סִינַי, וְהִקְדִּימוּ עֲשִׂיָּה לְשִׁמְיעָה. שֶׁאִמְרוּ נַעֲשֶׂה קוֹדֵם לְנִשְׁמָע.

שיז בְּרַכּוֹ ה' מְלֹאכִיו. אֵלּוֹ הֵם הַצְּדִיקִים בָּאָרֶץ, שֶׁהֵם נִחְשָׁבִים לְפָנֵי הַקְּב"ה כְּמוֹ מְלֹאכִים הָעֲלִיוֹנִים בְּרַקִּיעַ, מִשּׁוֹם שֶׁהֵם גִּיבּוּרֵי כּוֹחַ, שֶׁמִּתְגַּבְּרִים עַל יִצְרָם, כְּגִיבּוֹר הַמִּתְגַּבֵּר עַל שׁוֹנְאָיו. לְשִׁמוּעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ, שׁוֹכֵים בְּכֹל יוֹם לְשִׁמוּעַ קוֹל מִמְרוֹם וּבְכֹל שַׁעַר שְׁצַרִּיכִים.

שיח מִי יוֹכֵל לְעֲמוּד עֵימָהֶם, עִם אֵלּוֹ הַקְּדוּשִׁים הָעֲלִיוֹנִים? אֲשֶׁרֵיהֶם הַיְכוּלִים לְעֲמוּד לְפָנֵיהֶם. אֲשֶׁרֵיהֶם הַיְכוּלִים לְהִנְצֵל מֵהֶם. הַשְּׁגַחַתוֹ שֶׁל הַקְּב"ה עֲלֵיהֶם בְּכֹל יוֹם. אֵיךְ אֲנִי יוֹכֵלִים לְעֲמוּד לְפָנֵיהֶם? וְע"כ כָּתוּב, אֲשֶׁרֵי תִבְחַר וּתְקַרֵב יִשְׁכּוֹן חֲצִירָךְ. וְכָתוּב, אֲשֶׁרֵי אָדָם עוֹז לֹ לֹ בְּךָ.

שטז כִּיּוֹן שֶׁהִקְדִּימוּ עֲשִׂיָּה לְשִׁמְיעָה, קָרָא הַקְּב"ה לְמֹלָאכִים. אָמַר לָהֶם: עַד כָּאֵן הֵייתֶם לְפָנַי יְחִידִים בְּעוֹלָם, מִכָּאֵן וְאֵילֶךְ הִנֵּה בְּנֵי בָאָרֶץ חִבְרִים עֵימָכֶם לְכֹל דְּבַר, אֵינִן לָכֶם רְשׁוֹת לְקַדֵּשׁ אֶת שְׁמִי עַד שִׁיִּשְׂרָאֵל יִתְחַבְּרוּ עֵימָכֶם בָּאָרֶץ. וְכֹלְכֶם יַחַד תִּהְיוּ חִבְרִים לְקַדֵּשׁ אֶת שְׁמִי, מִשּׁוֹם שֶׁהִקְדִּימוּ עֲשִׂיָּה לְשִׁמְיעָה, כְּמוֹ מְלֹאכִים הָעֲלִיוֹנִים עוֹשִׂים בְּרַקִּיעַ, כְּמ"ש,

שיט אֲנוּכִי מִגֵּן לָךְ. אֲנוּכִי, זֶהוּ מִדְּרָגָה הַרְּאִשׁוֹנָה, שֶׁאֲבִרָהּ נֶאֱחָז בָּהּ מִתְחִילָה. וְכָתוּב, וַיֹּאמֶר אֲבִרָם, אֲדֹנָי הוּיָהּ, מִה תִּיתֵן לִי? אֲדֹנָי בְּמִילּוֹאוֹ הוּא אֶלֶף דֹּלֶת גּוֹן יוֹד, הַנּוֹקְבָא. הוּיָהּ כָּתוּב בְּנִיּוֹד אֶלְקִים. הוּיָהּ בְּמִילּוֹא הוּא יוֹד הֵי וְאוֹ הֵי, בִּינָה. מִה הַטַּעַם שֶׁכָּתוּב ב' הַשְּׁמוֹת הַלְלוּ בְּמֵאֵמֶר אֶחָד? חִיבּוֹר שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, עוֹלָם הָעֲלִיוֹן וְעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן. אֲדֹנָי הוּא עוֹלָם הַתְּחִתּוֹן, הַנּוֹקְבָא. הוּיָהּ בְּנִיּוֹד אֶלְקִים הוּא עוֹלָם הָעֲלִיוֹן, בִּינָה. וּבְמֵאֵמֶר הַזֶּה נִתְיַחֲדוּ שְׁתֵּיהֶן יַחַד.

וַיֹּאמֶר אֲבִרָהֶם, מִה תִּיתֵן לִי

שכ מִה תִּיתֵן לִי וְאֲנוּכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי. כְּלוּמֵר, אֵינִן לִי בָּן. וְכֹל מִי שֶׁאֵינִן לוֹ בֵּן בְּעוּה"ו, נִקְרָא עֲרִירִי. וְאֲבִרָהֶם לָמָּה אָמַר, מִה תִּיתֵן לִי, כְּבִיכּוֹל שְׁלֵא הִיָּה מֵאִמִּין בְּהַקְּב"ה? **שכא** אֵלָּא, אָמַר לוֹ הַקְּב"ה, אֲנוּכִי מִגֵּן לָךְ בְּעוּה"ו, שֶׁכָּרָךְ הִרְבָּה מְאֹד בְּעוּה"ב. מִיד נִתְעוֹרַר אֲבִרָהֶם בְּחִכְמָה וְאָמַר, מִה תִּיתֵן לִי? כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁאֵישׁ שְׁלֵא הוֹלִיד בֵּן, אֵינּוֹ מְקַבֵּל שְׂכָר, שִׁבּוֹא בּוֹ לְעוּה"ב. וְע"כ אָמַר, מִה תִּיתֵן לִי? וְאֲנוּכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי? כִּי לֹא תִיתֵן לִי, שְׁלֵא זְכִיתִי בּוֹ? מִכָּאֵן, אָדָם שְׁלֵא

הַרְּאִשׁוֹנָה, שֶׁאֲבִרָהֶם נֶאֱחָז בָּהּ מִתְחִילָה. וְכָתוּב, וַיֹּאמֶר אֲבִרָם, אֲדֹנָי הוּיָהּ, מִה תִּיתֵן לִי? אֲדֹנָי בְּמִילּוֹאוֹ הוּא אֶלֶף דֹּלֶת גּוֹן יוֹד, הַנּוֹקְבָא. הוּיָהּ כָּתוּב בְּנִיּוֹד אֶלְקִים. הוּיָהּ בְּמִילּוֹא הוּא יוֹד הֵי וְאוֹ הֵי, בִּינָה. מִה הַטַּעַם שֶׁכָּתוּב ב' הַשְּׁמוֹת הַלְלוּ בְּמֵאֵמֶר אֶחָד? חִיבּוֹר שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, עוֹלָם הָעֲלִיוֹן וְעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן. אֲדֹנָי הוּא עוֹלָם הַתְּחִתּוֹן, הַנּוֹקְבָא. הוּיָהּ בְּנִיּוֹד אֶלְקִים הוּא עוֹלָם הָעֲלִיוֹן, בִּינָה. וּבְמֵאֵמֶר הַזֶּה נִתְיַחֲדוּ שְׁתֵּיהֶן יַחַד.

זכה לבנים בעוה"ז, אינו זוכה בעוה"ב להיכנס למחיצתו של הקב"ה.

שכב) ואברהם היה רואה בחכמת הכוכבים, שלא יוליד. וכתוב, וַיִּוָּצֵא אוֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבַּט נָא הַשְּׁמַיִמָה וּסְפוּר הַכּוֹכָבִים. אמר לו הקב"ה, לא תסתכל בחכמת הכוכבים, אלא בסוד השם שלי, הנוקבא, יהיה לך בן. כמ"ש, כה יהיה זרעך. כה, הוא סוד השם הקדוש שמשם נקשר לו בן. ולא מס"א, שהוא הכוכבים והמזלות.

שכג) כה, השער לקבלת התפילה, שהיא הנוקבא, בה ימצא ברכה, בה יקבל האדם בקשתו. כה, הוא אותו צד הבא מצד הגבורה, הנוקבא הנבנית משמאל, גבורה. כי מצד הגבורה נולד יצחק. ואותו צד הגבורה נקרא כה. שמשם באים פירות לעולם, ולא מהצד שלמטה, שהוא הכוכבים והמזלות.

שכד) או כמ"ש, והאמין בה', שנתדבק למעלה בקדושה בשם כה, ולא נתדבק למטה בס"א. והאמין בה', ולא בכוכבים ומזלות. והאמין בה', שהבטיח לו ששכרו הרבה מאוד לעוה"ב. והאמין בה', באותו המדרגה שניתן לו השם כה. האמין שמשם ימשך לו להוליד

בנים בעולם. **שכה**) וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה. וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ לְהִשָּׁם כֹּה הַזֶּה, אַע"פ שֶׁהוּא דִּין, יַחְשְׁבֶהָ כִּאִילוֹ הוּא רַחֲמִים.

פירוש אחר. וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה, שֶׁקָּשֶׁר קָשֶׁר לַיִּחָד הַעֲלִיוֹנָה, הַבִּינָה, בַּתְּחִינָה, הַנוֹקְבָא, לְחַבֵּר אוֹתוֹן יָחַד. הַנוֹקְבָא נִקְרָאת צְדָקָה. וּבַעֲת שְׁנַתִּיחָדָה לְאַחַת עִם בִּינָה, מִמְּשִׁיכָה מִמִּנְהָ ה"ר שְׁבַשֵּׁם הוּיָהּ. וְאוֹ נִקְרָאת הַנוֹקְבָא צְדָקָה, שֶׁהוּא צְדָקָה עִם ה' מִבִּינָה. וְשִׁכְתוֹב, וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה, שֶׁקָּשֶׁר קָשֶׁר עֲלִיוֹן בַּתְּחִינָה, כִּי ע"כ יַחְשְׁבֶהָ עֵתָה בְּשֵׁם, צְדָקָה.

שכו) אברהם עם אות ה' מוליד, אברם אינו מוליד. והרי הוליד את ישמעאל בעוד שהוא אברם? אלא אותו הבן שהבטיח לו הקב"ה, לא הוליד בעוד שהוא אברם. כי בעוד שהוא אברם הוליד רק למטה, ישמעאל. כיוון שנקרא אברהם, ונכנס בברית, אז הוליד למעלה בקדושה. ומשום זה, אברם אינו מוליד בקשר העליון, אלא למטה. אברהם מוליד, כמו שנאמר, שנתקשר למעלה ביצחק.

כי מי אל מבלעדי ה' ומי צור מבלעדי אלקינו

אלקינו, שאין צייר כמו הקב"ה, שהוא צייר השלם, שעושה ומצייר צורה תוך צורה, עובר במעי אימו, ומשלים אותה הצורה בכל תיקוניה, ומכניס בתוכה נפש עליונה, הדומה לתיקון העליון.

שכז) מאותו זרע של האדם, בעת שמתעורר חשקו אל הנוקבא, והנקבה מתעוררת אליו, אז מתחברים שניהם יחד, ויוצא מהם בן אחד, הכלול מב' הצורות כאחד. וע"כ צריך האדם לקדש את עצמו באותו זמן, כדי שתהיה אותה הצורה בציור שלם כראוי.

של) כמה גדולים הם מעשיו של הקב"ה. כי האומנות והציור של האדם הוא כמו

שכז) דוד המלך אמר, כי מי אל מבלעדי ה' ומי צור מבלעדי אלקינו. מי אל, מי הוא המושל או הממונה שיכול לעשות דבר, מבלעדי ה', אלא שעושים מה שנצטוו מאת הקב"ה, כי כולם אינם ברשותם עצמם, ואינם יכולים לעשות משהו. ומי צור, ומי הוא תקיף, שיוכל לעשות תוקף וגבורה מעצמו, מבלעדי אלקינו, אלא כולם הם ביד הקב"ה, ואינם יכולים לעשות משהו אלא רק ברשותו.

שכה) כי מי אל מבלעדי ה'. כי הכל הוא ברשותו של הקב"ה. ולא כמו הנראה במראה הכוכבים ומזלות, שהם מראים דבר, והקב"ה מחליפו לאופן אחר. ומי צור מבלעדי

סיני, כמו שהיו נראים לאדה"ר, שהוא ראה אותם עין בעין? והרי במתן תורה היה ראוי יותר שיתראו כל הדורות עין בעין? אלא כשניתן התורה לישראל, מראָה אחרת ומדרגות עליונות היו רואים ומסתכלים עין בעין. שהיו משתוקקים להסתכל ולראות בכבוד ריבונם, ומשום זה ראו את כבוד העליון של הקב"ה בלבדו, ולא ממה שהוא אחר חוץ ממנו.

שלו וע"כ, כל בני אדם העתידים להימצא בעולם, כולם עומדים לפני הקב"ה באלו הצורות ממש העתידים להיות בהן. וכמ"ש, גולמי ראו עיניך ועל ספרך כולם ייכתבו. גולמי ראו עיניך, מהו הטעם, שראה הקב"ה את גולמו? משום שצורה אחרת העליונה העומדת לפניו מקודם בריאת העולם, הייתה כמוה. וע"כ ראה אותה. ומי צור מבלעדי אלקינו? מי היה צייר טוב שיוכל לצייר הכל, כמו הקב"ה?

שלו כי מי אל, הנוקבא, שנקראת אל, שהיא כלל. כי היא כלולה מכל המדרגות. הן מדרגות הימין, שהן חסדים, והן מדרגות השמאל, שהן גבורות. הכתוב מדבר בעת שהויה אלקים מיוחדים, כמ"ש, הויה הוא האלקים. ואז הנוקבא כלולה מכל המדרגות מימין ומשמאל. הימין שבה מקבלת מהויה, והשמאל שבה, היא בחינתה עצמה, השם אלקים. וכמ"ש, מי אל, הנוקבא בימין שבה. מבלעדי ה', שמקבלת מהשם הויה, ז"א. ומי צור, הנוקבא בשמאל שבה. מבלעדי אלקינו, זאת בחינתה עצמה של הנוקבא הנקראת אלקינו.

והלוא השם אל, הוא מדרגה אחרת ואינו בחינת ימין, משום שכתוב, ואל זועם בכל יום, שמשמע, שמידת השם אל, הוא זעם וגבורות? בכתוב, כי מי אל מבלעדי הויה, הנוקבא אינה בלבדה, אלא מיוחדת עם הויה, ז"א, בזיווג שאינו נפסק לעולם. כי הכתוב מדבר בעת שזו"ן עלו והלבישו לאו"א עילאין, שאז נבחנים בזיווג שאינו נפסק לעולם, כמו או"א. כי התחתון שעלה

אומנות וציור של העולם. כלומר, שהאדם כולל בתוכו כל מעשה העולם, ונקרא עולם קטן. ובכל יום ויום הקב"ה בורא עולם, שמזווג זיווגים לכל אחד כראוי לו, שזהו נבחן לבורא עולמות. והוא צייר צורתם של כל אחד מטרם שבאו לעולם.

שלא כתוב, זה ספר תולדות אדם. והאם היה לו ספר? אלא שהקב"ה הראה לאדה"ר דור דור ודורשיו. ואיך הראה לו כל הצורות? לא הראה לו ברות הקודש, שהן עתידות לבוא בעולם, כמו המסתכל בחכמה לדעת מה שעתידי לבוא בעולם, אלא ראה אותן כולן בעין, ובאותו הצורה שהן עתידות לעמוד בה בעולם. משום שמיום שנברא העולם, כל הנפשות העתידות לקום בבני אדם, כולם עומדים לפני הקב"ה, באותה הצורה ממש, שעתידים להיות בעולם.

שלב כעין זה, כל אלו הצדיקים, אחר שנפטרים מעוה"ז, כל הנפשות שלהם עולות. והקב"ה מזמין לכל אחד שם, צורה אחרת להתלבש בה, כעין שהיו מלובשות בעוה"ז. משום זה, כל הנשמות נמצאות לפניו. וראה אותן אדה"ר בעין.

שלב והאם אחר שראה אותן, לא נשארו בקיום, אלא שנתבטלו? כל דברי הקב"ה הם בקיום, ועומדים לפניו עד שהגיע זמנם לרדת לעולם. כמ"ש, כי את אשר ישנו פה עימנו עומד היום, ואת אשר איננו פה עימנו היום. שכל בני אדם העתידים להיות בעולם, היו כולם נמצאים שם.

שלד כתוב, ואת אשר איננו פה עימנו היום. שרק אותם שייוולדו מאלו העומדים שם, כי ע"כ לא כתוב, עימנו עומד היום, שהיה משמע שעומדים שם עימם. אלא כתוב, ואת אשר איננו פה עימנו היום, שמשמע שאינם נמצאים עימם. אלא ודאי שהיו עומדים שם כולם, אלא משום שלא היו נראים לעין, ע"כ אומר הכתוב, עימנו היום. כלומר, אע"פ שאינם נראים. ולא היה יכול לומר, משום זה, עימנו עומד היום.

שלה מה הטעם, שלא נראו כאן על הר

לעליון נעשה כמוהו. וע"ז כתוב, כי מי אל מבלעדי הויה, ומי צור מבלעדי אלקיננו. כי צור, השמאל שבנוקבא, אינו בלבדו אלא הכל אחד, כמ"ש, וידעת היום והשבות אל לבבך כי הויה הוא האלקים. כשזו"ן עולים ומלבישים לאו"א, אז נעשה היחוד הוה של הויה הוא האלקים. ואז כל המדרגות כלולות בנוקבא, הימין שם אל, השמאל שם צור. ומיוחדים כאחד. אבל הכתוב, אל זועם בכל יום, מדבר בנוקבא במקומה, מטרם שעלתה לאו"א, ואז יש בה גבורות תמיד.

מחזה שדי - מחזה סתם

בה השם הויה, עצם מדרגות העליונות נכללו בה. משא"כ מטרם שנימול, רק הגוונים לבדם נכללו בה.

שמא מחזה שדי, כתוב בכלעם. ובאברהם כתוב, מחזה, סתם. אלא, מחזה שדי, הגוונים שמתחת הנוקבא, והם המראָה שלה. מחזה סתם, זהו ה' של השם הויה, הנוקבא, שכל הצורות העליונות, שהם ג' הגוונים, נראות בה. ומשום זה כתוב באברהם מחזה סתם. ובכלעם מחזה שדי, שנכללת בעצמה מג' הגוונים לבן אדום ירוק, וע"כ כתוב, המראָה של אלו הגוונים עומדים תחתיה, מתחת הנוקבא. ובוה מחלק בין נבואת אברהם, שהיה מג' גוונים שבעצם הנוקבא, שנקראת מחזה סתם. לבין נבואת בלעם, שהיה ממראָה ג' הגוונים שמתחת הנוקבא, שנקראת מחזה שדי.

שמב ע"כ, מטרם שנימול אברהם, היה לו אותה המדרגה מחזה סתם. כיוון שנימול, מיד, ויירא הויה אליו, שכל המדרגות של הויה נראות על מדרגה זו, הנוקבא, כלומר עצם המדרגות. ומדרגה זו דיברה עימו בשלמות, כי הנוקבא היא הדיבור. ואברהם נתקשר ממדרגה למדרגה, ונכנס באות ברית הקדוש כראוי, בשלמות.

שמג כיוון שנימול אברהם, יצא מקליפת העורלה, ונכנס בברית הקדוש, ונתעטר בעטרה הקדושה, ונכנס בברית שהעולם עומד עליו, ואז נתקיים העולם בשבילו. משום שכתוב, אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתני. הרי שבזכות הברית מילה מתקיים העולם. וכתוב,

שלה כל עוד שלא נימול אברהם, היה הקב"ה מדבר עימו מתוך מחזה בלבד, שהוא הנוקבא במקומה. שעליה נאמר, ואל זועם בכל יום. כמ"ש, היה דבר ה' אל אברהם במחזה, פירוש, באותה המראָה, הנוקבא, שהיא מדרגה שכל הצורות נראות בה, כל ג' הקווים ימין שמאל אמצע. ומחזה הוה הוא הברית, הנוקבא שהברית מאיר בה.

שלט ונקראת הנוקבא בשם מחזה, משום שהוא מראָה שכל הצורות נראות בה. ומקודם נאמר, שכל עוד שלא נימול אברהם, לא היה מדבר עימו, אלא רק מדרגת המחזה בלבדה, שמדרגות אחרות אינן שורות עליה. ועתה אומר, שמחזה, הוא מראָה שכוללת בה כל מדרגות העליונות. והרי מטרם שנימול, נאמר, היה דבר ה' אל אברהם במחזה?

שמ אלא מדרגה זו היא ודאי המראָה של כל מדרגות העליונות, ובמראָה של מדרגות העליונות היא נתתקנה. וגם באותו זמן, שאברהם לא היה נימול, הייתה מדרגה זו במראָה של מדרגות העליונות, ובכל אלו גוונים שבמדרגות העליונות הייתה עומדת. וכן המראָה של אלו הגוונים עומדים תחתיה, מתחת הנוקבא. מימין גוון לבן, חסד. משמאל גוון אדום, גבורה. גוון הכלול מכל הגוונים, ירוק, תפארת. והנוקבא הנקראת מחזה, המראָה של כל גוונים העליונים, לבן אדום וירוק, העומדים עליה.

וע"ז במראָה ההוא עמד על אברהם ודיבר עימו, אע"פ שלא נימול. כיוון שנימול, כתוב, ויירא אליו הויה. כי נתחבר

באותה הצורה שעתידיים לעמוד בה בעולם. כיוון שראה את דוד, שאין לו שנות חיים כלל, היה תוהה, והוא נתן לו משלו ע' (70) שנים, משום זה היה לאדם רק תשע מאות ושלושים שנה. ואלו ע' שנים החסרים עד אלף שנה, ניתנו לדוד.

שמה זה סוד החכמה, שאין לדוד אלא רק ע' השנים, שנתן לו אדה"ר, כי כל מה שלמטה, הכל הוא הנעשה מלמעלה, בעולם העליון.

אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, שהוא אותיות בה' בראם. וכן באברהם, להורות שבשביל אברהם נברא העולם. והכל בסוד אחד, בעניין אחד עם קיום הברית מילה. כי ע"כ נברא העולם באברהם, משום שנכנס בברית מילה, שעליה כתוב, אם לא בריתי יומם.

שמד בעת שהקב"ה הראה לאדה"ר כל אלו דורות שבעולם, וראה אותם כל אחד ואחד, כל דור ודור, כולם עומדים בגן עדן,

הקב"ה מזווג זיווגים

שנ וכשמגיע עת הזיווג שלהם, הקב"ה, המכיר את הזכרים והנקבות של אלו הרוחות והנשמות, הוא מחבר אותם כמו שהיו בתחילה, מטרם שבאו לעולם. ומכריו עליהם, בת פלוני לפלוני. וכשמתחברים, נעשו שניהם גוף אחד ונשמה אחת. והם ימין ושמאל כראוי. שהזכר הימין של הגוף והנשמה, והנקבה חלק השמאל מהם. ומשום זה אין כל חדש תחת השמש, שאע"פ שהקב"ה מכריו בת פלוני לפלוני, עכ"ז אין זה חידוש, אלא החזרה למה שהיו מקודם שבאו לעולם. וכיוון שאין זה ידוע אלא להקב"ה, ע"כ מכריו עליהם.

שנא והרי לומדים, שאין מזווגים לאדם אלא לפי מעשיו ודרכיו? ודאי, אם מעשיו ישרים, הוא זוכה להתחבר לבת זוגו, כמו שהיו מחוברים לעת צאתם מהקב"ה, מטרם שנתלבשו בגוף.

שנב מי שמעשיו ישרים, באיזה מקום יבקש את בת זוגו? כתוב, לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו, וישיא בת תלמיד חכם. כי התלמיד חכם, הפיקדון של ריבונו נפקד בידו, וודאי ימצא אצלו בת זוגו.

שנג כל אלו הנשמות הבאות בגלגול הנשמות, ואין להם בת זוג, יכולים להקדים ברחמים את הזיווג שלהם, שיקדימו וייתלו בת זוגו של אדם אחר. וע"ז העירו החברים ואמרו, אין נושאים נשים במועד, אבל

שמו בכל הנשמות העתידות לבוא בעולם, כולן הן זיווגים זיווגים לפניו. שכל אחת מחולקת לזכר ונקבה. וכשבאים לעוה"ז, הקב"ה מזווג זיווגים, כמ"ש, בת פלוני לפלוני.

שמוז מה הוא הכוונה, במה שנאמר שהקב"ה אמר, בת פלוני לפלוני? הרי כתוב, אין כל חדש תחת השמש. אלא הכל כבר נעשה במעשה בראשית. והיתכן, שיהיו עניין הזיווגים דבר חדש בכל זיווג, שצריך להכריז בת פלוני לפלוני? אלא אין כל חדש תחת השמש, כתוב. משא"כ למעלה מהשמש יש חדש. ולמה הכריז כאן, לומר בת פלוני לפלוני, והרי נאמר, שבאותה שעה שהאדם נולד לעולם, מזדמנת לו בת זוגו?

שמח אשריהם הצדיקים, שנשמותיהם מתעטרות לפני המלך הקדוש מטרם שבאות לעולם, להתלבש בגוף. באותה שעה שהקב"ה מוציא הנשמות לעולם, כל אלו הרוחות והנשמות כולם כלולים מזכר ונקבה, שמתחברים יחד.

שמט ונמסרים בידי אותו הממונה, השליח, שהופקד על עיבור בני אדם, ושמזלילה, ובשעה שיורדים לעולם ונמסרים בידי של אותו הממונה, הם מתפרדים זה מזה. ולפעמים אחד מקדים את חברו, לרדת להתלבש בבני אדם.

ישרים דרכי ה'. וכל מה שעושה הקב"ה, הוא טוב וישר.

שנד אלו הבאים בגלגול הנשמות ואין להם בת זוג, מאיזה מקום לוקחים את בת זוגם? פרשה של בני בנימין מוכיח על הנשמות המגולגלות, שצריכים להקדים ברחמים וליטול מאחר את בת זוגם. וע"ז כתוב, שמא יקדימונו אחר ברחמים.

שנה ודאי שקשים זיווגים לפני הקב"ה, כי צריך לקחת מזה ולתת לזה. אשרי חלקם של ישראל, שהתורה מלמדת אותם דרכיו של הקב"ה, וכל הנסתרות והגנוזות הצפונות לפניו.

שנו תורת ה' תמימה, משום שהכל בה. אשרי חלקו מי שעוסק בתורה ואינו נפרד ממנה, כי כל מי שנפרד מתורה אפילו שעה אחת, הוא כמו שנפרד מחיי העולם. וכתוב, כי הוא חייה ואורך ימיה. וכתוב, אורך ימים, ושנות חיים ושלוה, יוסיפו לך.

מקדשים, שמא יקדימונו אחר ברחמים. ומדויק אמרו על אחר, כי אותו המגולגל שאין לו בת זוג, הוא משום שירד ונעשה לבחינת אחוריים, הנבחן בעצמו לבחינת נוקבא. וע"כ אין לו בת זוג. וע"כ נקרא המגולגל הזה בשם אחר, להורות שהוא בא מאחוריים. וע"כ נוהג בו, שייטול בת זוגו של חברו.

וע"כ קשים זיווגים לפני הקב"ה. כי לפי שזכר ונקבה המזדווגים, הם ב' חלקים של נשמה אחת. והיו מתחלקים כן עוד מטרם שבאו לעולם, א"כ למה אמרו שקשה זיווגו של אדם לפני הקב"ה? הרי אין כאן אלא חזרה על הנעשה מכבר? אבל לפי מה שנתבאר, שיש נשמות מגולגלות, שאין להם בת זוג, אשר מקדימים ונוטלים בת זוג של חברו ע"י רחמים. ואח"כ, אם חברו זוכה במעשיו, שיחזירו לו בת זוגו, צריך הקב"ה ליטול מזה ולתת לזה. וזהו קשה לפניו, לדחות אחד מפני חברו. ועל הכל ודאי, כי

לילה וחצות לילה [לילה ופלגות לילה]

עבודת הקב"ה, נעשה מהם הבל, שהוא שבירת הרוח. כמ"ש, הבל ורעות רוח. הרי שמכל מעשה עולה הבל, וההבל נעשה קול. ואם טוב הוא, עולה למ"ן לייחוד ז"א ונוקבא. והמלאכים המשמשים לייחוד ז"ן, לקבל המ"ן מהצדיקים ולהוריד להם מקומת הזיווג, נקראים עוף או בעלי כנפיים. מכונים עוף, משום שאין להם אלא קומת ו"ק, אור הרוח, המכונה אוויר. רמו שפורחים באוויר כמו עוף השמים, בשעה שמקבלים המ"ן, הנקרא קול. כמ"ש, כי עוף השמים יוליך את הקול. ואחר הזיווג שמשפיעים קומת הזיווג, המכונה דיבור, אל הצדיקים, שאז יש להם ג"ר, אלא שממעטים בכנפיהם את הג"ר דחכמה שבקומת הזיווג, שלא ימשכו ממעלה למטה. נקראים בעלי כנפיים, כמ"ש, ובעל כנפיים יגיד דבר. יגיד, הוא לשון המשכה והשפעה. דבר, הוא קומת הזיווג, המכונה דיבור.

שנו ועמך כולם צדיקים. אשריהם ישראל מכל העמים שהקב"ה קרא להם צדיקים. מאה ועשרים וחמש אלף בעלי כנפיים, הולכים ומשוטטים כל העולם, ושומעים קול ומקבלים את הקול.

שנח אין לך דבר בעולם שאין לו קול, והוא הולך ומשוטט ברקיע, ותופשים בו בעלי הכנפיים ומעלים אותו הקול למ"ן לזו"ן, ודנים אותו הן לטוב והן לרע. שכתוב, כי עוף השמים יוליך את הקול. כי הצדיקים מעלים מ"ן, מסך דחיריק, לקו אמצעי, המיוחד לקב"ה ושכינתו. והוא ע"י מעש"ט שהצדיקים עושים ביום. בשעה שהמעשים למטה ישרים, והאדם משתדל בעבודת המלך הקדוש, נעשה מהם הבל העולה למעלה בסוד מ"ן, ואין לך הבל שאין לו קול. כלומר, שנעשה לקו אמצעי הנקרא קול. ונעשה סגור לפני הקב"ה. כלומר, שמיחד קב"ה ושכינתו. וכל המעשים שאינם

כל שינוי נעשה עם כרוז. קם המלאך גבריאל, שהוא המכריז, ותופס באלו המפתחות, הכוחות הנמשכות ממלכות הממותקת, המכונה מפתחא, שביום הם ברשותו של מט"ט, שבכוח המפתחות הוא ממשיך החושך, הכרוז. ואחר שגמר את הכרוז, כל אלו שומרי העולם מתאספים ועולים מהעולם. ואין מי שיפתח פתיחה, שימשיך הארה מועטת, כי כולם משתתקים. אז מתעוררים הדינים של מטה, של המלכות הבלתי ממותקת, והולכים ומשוטטים בעולם. והלבנה מתחילה להאיר.

שסב ובעלי היבבה, שהם כוחות הדין המעוררים יבבה ויללה בעולם, תוקעים, ומייללים תרועה, ותוקעים שנית. אז מתעוררת השירה, והמלאכים מזמרים לפני ריבונם. יש י"ב שעות ביום, וכן י"ב בלילה. חו"ב תו"מ, שאין בכל אחד מהם חו"ב תו"מ, אלא חו"ב ות"ת בלבד. כי המלכות חסרה בכל אחד מהם. שמצד אחד יש מלכות, שהרי יש ד' פנים חו"ב תו"מ, והיא מלכות הממותקת בבינה. ומצד אחד חסר המלכות, שאין בכל אחד מהם ד' אלא ג', והיא מלכות מבחינת עצמה שנגנזה.

ולוא התיקון הזה לא היו זו"ן ראויים לקבל אורות עליונים. ולפיכך יש תיקון י"ב שעות ביום, ותיקון י"ב שעות בלילה. אלא שביום הן מתקנות ע"י כוחות החסד. ובלילה הן מתקנות ע"י כוחות הדין, הנקראים בעלי היבבה. וע"כ כתוב, ובעלי היבבה, שהם כוחות הדין המעוררים יבבה ויללה בעולם, תוקעים, ומייללים תרועה, ותוקעים שנית, שממשיכים ג' קווים. כי תקיעה ראשונה קו ימין. ויללה, שברים תרועה, קו שמאל. ותקיעה שנייה קו אמצעי. וזוה נתקנת הלילה ב"ב שעות, כי בכל קו יש חו"ב תו"מ, והם י"ב. וכיוון שהלילה נתקנה בזה, אז מתעוררת השירה, והמלאכים מזמרים לפני ריבונם, שהגיע הזמן לומר שירה, שהן ג' משמרות הווי הלילה, שבהם המלאכים אומרים שירה.

כמה בעלי מגנים עומדים בקיומם להגן

והמספר מאה ועשרים וחמש אלף בעלי כנפיים ע"ש קומת הזיווג, שהם ממשיכים בכוח המ"ן שמעלים. כי הזיווג נמשך מג' הקווים, ובב' הקווים ימין ושמאל יש נרנח"י שלמים, המלוכשים בה' ספירות כח"ב תו"מ. אבל קו אמצעי שלהם, נ"ר המלוכש בב' ספירות כו"ח. ולפי שהם מבחינת ז"א, שכל ספירה שלו בסוד עשר, ע"כ יש להם נ' (50) ספירות מקו ימין, ונ' ספירות מקו שמאל, כח"ב תו"מ, שכל אחת מהן כלולה מעשר. ויש להם עשרים מב' הספירות כו"ח שבקו אמצעי. הרי מאה ועשרים. ומבחינת המלכות הדבוקה בקו אמצעי, אין להם אלא חצי המלכות, מחוזה ולמעלה, וחסרים את חצי המלכות שמחוזה ולמטה, וע"כ אין להם ממנה אלא חמש ספירות ולא עשר. ועם מאה ועשרים מג' הקווים, יש להם מאה ועשרים וחמש ספירות. ועיקר השם בעלי כנפיים הוא ע"ש שמתקנים את אור החכמה, ומכסים בכנפיהם על הג"ר. ולפי שהם משמשים על החכמה, שספירותיה בסוד אלפים, ע"כ נבחנו למספר מאה ועשרים וחמשה אלף.

שנט מתי דנים את קול הזה, כלומר מתי עולה הקול למ"ן לזו"ן? בשעה שאדם שוכב וישן, והנשמה יוצאת ממנו, והיא מעידה על האדם, אז דנים את הקול, שהוא עולה למ"ן, אם הנשמה מעידה לטובה. וכתוב, משוקבת תיקף שמור פתחי פיה. משום שהיא מעידה על האדם. משוקבת תיקף, פירושו הנשמה. כל מה שאדם עושה בכל היום, הנשמה מעידה עליו בלילה.

סו בתחילת שעה ראשונה שבליילה, כשנוסף היום והשמש באה, בעל המפתחות, מט"ט שר העולם, הממונה על השמש, להמשיך אורה לעולם, נכנס ב"ב שערים של השמש הפתוחים ביום, שהם י"ב שעות היום. אחר שכבר נכנס בכולם, בסיום שעה הי"ב, אז כל אלו השערים נסתמים. כלומר, שנגמר ממשלת היום, והגיע הזמן של ממשלת הלילה.

שסא ואז כרוז עומד ומתחיל להכריז. כי

תמידי לעוה"ב, שהם כלולים במוחין דאו"א.
שסה רבי אבא היה בדרך, בערב נכנס לכפר, כשרצה לשכב, אמר לבעל הבית, משום שאני קם בחצות לילה ממש, ואני צריך לתרגול שיעיר אותי.

שסט אמר לו בעל הבית, אינך צריך לתרגול. כי יש לי סימן ערוך בבית. כי משקל זה שלפני מיטתי, אני ממלא כלי מים, ונותן אותו על כף אחת מהמשקל, ודרך חור שבכלי, נוטפים המים טיפה אחר טיפה, עד שבחצות לילה ממש כבר התרוקנו כל המים, ועולה הכף למעלה וכף השנייה שבמשקל נשמטת ומתגלגלת למטה, ונוהם, שעושה רעש בנפילתו, והקול נשמע בכל הבית. ואז הוא חצות לילה ממש.

שע כתוב, חצות לילה אקום להודות לך. מה ראה דוד, שאמר חצות לילה, ולא אמר בחצות לילה? חצות לילה ודאי להקב"ה אמר כן, שקרא לו חצות לילה.

שעא והאם הקב"ה נקרא חצות לילה? כן, חצות לילה ממש. נמצא הקב"ה ופמליה שלו. ואז הוא הזמן שנכנס בגן עדן להשתעשע עם הצדיקים. כל שם יורה השגה, שאנו משיגים הקב"ה דרך השם ההוא. וכיוון שדרכו של הקב"ה להתגלות בגן עדן בחצות לילה, ע"כ מכנהו דוד בשם חצות לילה.

שעג בתחילת שעה ראשונה של הלילה כל הדינים של מטה מתעוררים, הדינים של המלכות הבלתי ממותקת בבינה, והולכים ומשוטטים בעולם. בחצות לילה ממש, הקב"ה נתעורר ובא לגן עדן, הנוקבא, והדינים שלמטה נעלמים ואינם נמצאים.

שעד וכל הדרכים של מעלה, דרכי הבינה הממתקת את הנוקבא, אינם נמצאים בלילה אלא רק בחצות לילה ממש. מאין לנו זה? מאברהם, שכתוב, ויחלק עליהם לילה. במצרים כתוב, ויהי בחצי הלילה. כי אז נמתקה הנוקבא בבינה ונתגלו אורותיה. ודוד היה יודע זה, וע"כ אמר, חצות לילה.

שעה מאין היה יודע דוד את זה? כי

על הדינים, ומעוררים דינים בעולם, ואז בני אדם ישנים, והנשמה יוצאת מהגוף ומעידה עדות, ומתחייבת בדין, כי כמ"ש, אין צדיק בארץ אשר לא יחטא. והקב"ה עושה חסד עם האדם, והנשמה חוזרת בבוקר למקומה.

שסג בחצות הלילה, כשתרגולים נעורים, נתעורר צד צפון ברוח, קו שמאל בהארות השורוק, הארת חכמה בחוסר חסדים, ג"ר דרות. קם בקיומו השרביט של צד דרום, קו הימין, חסדים, ונזדווג באותו הרוח של קו שמאל, ונכללו זה בזה. ואז שקכו דיניו של קו שמאל, ונמתק בחסדים. אז נתעורר הקב"ה במנהגו להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן.

שסד בשעה ההיא, אשרי חלקו של האדם הקם להשתעשע בתורה, כי הקב"ה וכל הצדיקים שבגן עדן מקשיבים לקולו, כמ"ש, היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך, השמיעני.

שסה ולא עוד, אלא הקב"ה מושך עליו חוט של חסד, שיהיה נשמר בעולם, כדי שהעליונים והתחתונים ישמרו אותו. כמ"ש, יומם יצווה ה' חסדו ובלילה שירו עימיו.

שסו כל מי שעוסק באותה שעה בתורה, ודאי שיש לו חלק תמידי בעוה"ב. מהו תמידי? המוחין הללו נמשכים מישסו"ת, שזיווגם נפסק ואינו תמידי. אלא בכל חצות לילה, כאשר הקב"ה נתעורר בגן עדן, כל אלו הנטיעות, הספירות, שבגן עדן, הנוקבא, יושקו ביותר מאותו הנחל, הנקרא נחל קדומים נחל עדנים, או"א עילאין, שמימיו אינם נפסקים לעולם, שזיווג או"א לא נפסק. ומי שקם ועוסק בתורה, נחל ההוא כאילו הוריק על ראשו, ומשקה אותו בתוך הנטיעות שבגן עדן. וע"כ יש לו חלק תמידי גם במוחין דעוה"ב, ישסו"ת, כי המוחין דאו"א כלולים בתוכם גם המוחין דישסו"ת.

שסז ולא עוד, אלא, הואיל וכל הצדיקים שבתוך גן העדן מקשיבים לו, שמים לו חלק באותו שיקוי הנחל, שהם המוחין דאו"א עילאין. ונמצא שיש לו חלק

שפ אשריהם ישראל, שמקריבים קרבן רצון לפני הקב"ה, שמקריבים בניהם לקרבן לשמונה ימים. וכשנימולו, נכנסים באותו חלק הטוב של הקב"ה, שכתוב, וצדיק יסוד עולם. כיוון שנכנסו בחלק הזה של הצדיק בזכות המילה, המה נקראים צדיקים. וודאי כולם צדיקים, כי כולם נימולו, ואפילו הרשעים שבישראל. וע"כ אמר הכתוב, ועמך כולם צדיקים.

שפא וע"כ כתוב, לעולם יירשו ארץ, נצר מטעי. השכינה הנקראת ארץ, כמ"ש, פיתחו לי שערי צדק, אבוא בס. וכתוב, זה השער לה' צדיקים יבואו בו, אלו שנימולו ונקראים צדיקים. ארץ הוא מלכות. וכיוון שנימולו, הם נקראים צדיקים, שפותחים להם שערי צדק, שערי המלכות. הרי שכל ישראל יירשו ארץ, שבשביל שנימולו פותחים להם השערים.

נצר מטעי, נצר מאלו הנטיעות שנטע הקב"ה בגן עדן, אשר ארץ הוה הוא אחת מאלו הנטיעות. הנטיעות הן ע"ס שבגן עדן, והמלכות שבהן נקראת ארץ. וע"כ יש לישראל חלק טוב בעוה"ב, שכתוב, ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ.

מלכותו של דוד הייתה תלויה בהארת המוחין של חצות לילה. וע"כ קם בשעה ההיא ואמר שירה. וע"כ קרא את הקב"ה, חצות לילה ממש, אקום להודות לך. כי אז כל הדינים תלויים מכאן, רק מנוקבא הממותקת שבחצות לילה, כי הדינים של מטה כבר נעלמו. ודינים של המלכות רק מכאן נמצאים, ולא מעצמה הבלתי ממותקת. וע"כ בשעה ההיא נתקשר בה דוד, וקם ואמר שירה.

שעו לילה היא דין בכל מקום. וכתוב חצות לילה, משום שבחצות לילה מלכות שמים מתעוררת.

שעז לילה היא זמן שליטת הדין של המלכות. ובכל מקום סתם לילה היא דין. ומה שאומר, חצות לילה, הוא משום שהמלכות יונקת אז בשתי בחינות, בדין ובחסד. וודאי הוא שחצי לילה הראשון הוא דין, כי מחצה האחרת מאיר הפנים מצד החסד. וע"כ כתוב, חצות לילה, המחצה של חסד.

שעט ועמך כולם צדיקים. מה הטעם שכתוב, ועמך כולם צדיקים? והאם כל ישראל הם צדיקים? והרי כמה רשעים יש בישראל, כמה חוטאים, וכמה פושעים, שעוברים על מצוות התורה?

ה' קטנה וה' גדולה [ה' זעירא וה' רברבא]

בעולם ולהיפך. וע"כ ב' המשמעות חסד ושכינה עניין אחד הוא. והעולם נברא בשביל החסד ובשביל השכינה.

שפד מהו ההפרש בין ה' קטנה שבהבראם, ובין ה' גדולה, כמ"ש, הלה' תגמלו זאת? ה' קטנה שמיטה, מלכות, וה' גדולה יובל, בינה. ומשום זה, לפעמים עומדת הלבנה במילואה, ולפעמים היא פגומה. כשמלבישה הבינה, שהיא אז ה' גדולה, היא במילואה. ומטרם שהיא מלבישה הבינה, היא ה' קטנה, והיא פגומה. ובפניה של הלבנה נמצא וניכר ההפרש מה' קטנה לגדולה.

שפב מה ראה הכתוב, שלא נקרא אברהם עד עתה? עד עתה לא נימול ועתה נימול. וכשנימול, נתחבר באות ה' זו, שהיא השכינה. והשכינה שרתה בו, וע"כ נקרא אז אברהם עם ה'.

שפג אלה תולדות השמים וארץ בהבראם. למדנו, בה' בראם, ובאברהם. שבשביל אברהם נברא העולם. למה חולקים זה על זה בפירוש שבהבראם רומז לאברהם? זה שאומר שבהבראם רומז לאברהם, חסד, שבשביל חסד נברא העולם. וזה שאומר בה' בראם, היינו השכינה. כי ה' רומזת לשכינה. ואין שאלה, אם החסד בעולם גם השכינה

מאמרים לברית מילה

ישראל, אלא כאשר ביטלו מהם ברית הוזה. ומה ביטלו מהם? שמלו ולא פָּרְעוּ, ולא נגלה בשר קודש. וע"כ כתוב, ויעזבו בני ישראל את ה'. ואז, וימכור אותם ביד סיסרא. הרי שהעמים לא שלטו בהם, אלא אחר שביטלו הברית, ויעזבו את ה' ממש. כי ע"י הפריעה מתגלים אותיות השם י"ה, מוחיץ העליונים. וע"כ פריעה אותיות פרע י"ה. וכיוון שלא פרעו, לא נגלה עליהם השם י"ה. וכמ"ש, ויעזבו את ה' ממש, שעזבו השם י"ה. עד שבאה דבורה והתנדבה עצמה לכל ישראל בדבר הזה, לגלות המוחיץ ד"ה, שהוא פריעה, אז נכנעו שונאיהם תחתיהם.

שצד אמר הקב"ה ליהושע, הרי ישראל ערלים הם, שלא פרעו ולא נגלה בשר קודש, ואינם מקיימים הברית שלי. ואתה רוצה להביאם לארץ, ולהכניע את שונאיהם, שוב מול את בני ישראל שנית. ומטרם שפרעו ונתגלה ברית הזה, לא נכנסו לארץ, ולא נכנעו שונאיהם.

אף כאן, כיוון שהתנדבו ישראל באות ברית הוזה, נכנעו שונאיהם תחתיהם, והברכות חזרו לעולם. כמ"ש, בפרוע פרעות בישראל, שהוא פריעה, בהתנדב עם, שהתנדבו לשמור את זה, פָּרְכוּ ה'. ומטעם זה התחילה שירת דבורה וברק בפסוק הוזה.

שצה ואמר הקב"ה למשה, וכי אתה הולך להוציא את ישראל ממצרים, ולהכניע מלך רב ושליט, ואתה מבטל מצווה ממך, כי בנך לא נימול. מיד, ויבקש תְּמִיתוּ.

שצו ירד גבריאל בלהב אש לשרפו, ונרמו נחש שרף אחד שיבלע אותו לתוכו. למה דווקא נחש? אמר לו הקב"ה, אתה הולך להרוג נחש גדול ותקיף, התנין הגדול הרובץ תוך יאוריו, שהוא מלך מצרים. ובנך לא נימול. מיד נרמו לנחש אחד שיהרוג את משה.

שצז עד שראתה ציפור, ומָלְהָ את בנה. כמ"ש, ותיקח ציפור צור. צור הוא רפואה.

שפה אשריהם ישראל, שהקב"ה בחר בהם מכל שאר העמים, ונתן להם אות ברית הוזה. כי כל מי שיש בו אות הוזה, אינו יורד לגיהנום, אם שמר אותו כראוי, שלא הכניסו לרשות אחר, לנידה שיפחה גויה זונה, ולא שיקר בשמו של המלך. כי כל מי שמשקר בשמו באות ברית, הוא כמו שמשקר בשמו של הקב"ה, כמ"ש, בה' בָּגְדוּ כי בנים זרים יִלְדוּ.

שפו בשעה שהאדם מעלה את בנו להכניסו בברית הוזה, קורא הקב"ה אל פמליה שלו, למלאכי מרום, ואומר, ראו טיבה של הבריה שעשיתי בעולם, בה בשעה מזדמן אליהו, ומעופף העולם בד' עפיפות.

שפז ע"כ האדם צריך לתקן כיסא מיוחד לכבודו של אליהו, ויאמר, זהו כיסא של אליהו. ואם אינו אומר, אינו שורה שם. והוא עולה ומעיד לפני הקב"ה.

שפח בתחילה כתוב, מה לך פה אליהו. וכתוב, קנאו קינאתי לה', כי עזבו בריתך בני ישראל. אמר הקב"ה לאליהו, חייך, בכל מקום שירשמו בניי רשימה קדושה הזו בבשרם, אתה תזדמן שם. והפה שהעיד שישראל עזבו ברית, הוא יעיד שישראל מקיימים הברית. נענש אליהו לפני הקב"ה, משום שאמר דברי האשמה על בניו, שעזבו בריתך בני ישראל.

שצא בפרוע פרעות בישראל. מה ראו דבורה וברק, שפתחו את שירתם בכתוב הוזה? שאין העולם מתקיים אלא על ברית, כמ"ש, אם לא בריתי יומם ולילה, חוקות שמים וארץ לא שמת.

שצב משום זה, כל זמן שישראל מקיימים ברית הוזה, חוקות שמים וארץ נמצאים בקיומם. וכל זמן שישראל מבטלים ברית הוזה, ברית שמים וארץ אינו מתקיים, וברכות אינם נמצאות בעולם.

שצג לא שלטו עמים אחרים על

במעשה של בת שבע, יצא קול ואמר, דוד במה שנקשרת, בזאת, הנרמות במלכות ונרמות בירושלים, הותרת, שיגרשו אותך מירושלים והמלכות תסיר ממך. כמ"ש, הנני מקים עליך רעה מביתך. מביתך, בית שלו ממש, הנקבא, הנקראת זאת. והרעה, שייפרד ממנה. וכן היה, במה שעבר, בו נענש, משום שלא שמר מדרגת זאת, הברית, ע"כ נפרד ממנה. ומה דוד המלך כך, שאר בני העולם על אחת כמה וכמה.

תד לֹאֲלֵי ה' עֲזָרְתָה לִּי, כַּמְעַט שָׁכַנָּה דוֹמָה נַפְשִׁי. בַּמָּה זָכוּ יִשְׂרָאֵל, שְׂאִינָם יוֹרְדִים לַגִּיחִינוּם, כְּמוֹ שְׂאֵר הָאוֹמוֹת, עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וְלֹא נִמְסְרוּ בִידֵי שֵׁל דוֹמָה, שֶׁהוּא שְׂרוֹ שֵׁל גִּיחִינוּם? בְּאוֹת בְּרִית זֶה, זָכוּ כָל כָּךְ.

תה בְּשַׁעָה שֶׁהָאָדָם נִפְטָר מֵהָעוֹלָם, כְּמֵה חֲבִילוֹת קְלִיפּוֹת נִפְקָדִים עֲלָיו לְהִזְיֹק. כְּשֶׁנִּשְׂאִים עֵינֵיהֶם וְרוֹאִים אוֹת זֶה, שֶׁהוּא בְרִית הַקְּדוֹשׁ, נִפְרָדִים מִמֶּנּוּ. וְאֵינּוּ נִתֵּן בִּידֵי שֵׁל הַמֶּלֶךְ דוֹמָה, לְרַדֵּת לַגִּיחִינוּם, כִּי כָל מִי שֶׁנִּמְסָר בִּידֵי, הוּא יוֹרֵד וּוְדָאֵי לַגִּיחִינוּם.

תו וּמֵאוֹת הַזֶּה יִרְאִים הָעֲלִיּוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים. וְדִינֵים רַעִים אֵינָם שׁוֹלְטִים עַל הָאָדָם, אִם הוּא זֹכֵה לְשִׁמּוֹר אוֹת הַזֶּה. מִשׁוֹם שֶׁנִּתְאַחַד עִ"י זֶה בְּשֵׁמוֹ שֵׁל הַקְּב"ה.

תז אַחַר שְׁדוּד הַמֶּלֶךְ לֹא שָׁמַר אוֹת בְּרִית הַזֶּה, וְנִיטַל מִמֶּנּוּ הַמַּלְכוּת וְנִגְרַשׁ מִירוּשָׁלַיִם, הִיָּה מִפְחָד, שֶׁחֲשַׁב, שִׁיּוֹרִדוֹ אוֹתוֹ מִיד, וְיִמְסְרוּ אוֹתוֹ בִּיד דוֹמָה, וְיָמוֹת בְּעוֹלָם הָאִמֶּת. כְּלוֹמֵר, שֶׁלֹּא יִזְכֶּה לַחַיִּים הַרוֹחֲנִיִּים. עַד שֶׁנִּתְבַּשֵּׁר, כְּמ"ש, גַּם ה' הִעֲבִיר חֲטָאתְךָ לֹא תָמוֹת. בַּהּ בְּשַׁעָה פֶּתַח וְאָמַר, לֹאֲלֵי ה' עֲזָרְתָה לִּי, כַּמְעַט שָׁכַנָּה דוֹמָה נַפְשִׁי. שֶׁהִיָּה נִמְסָר בִּידֵי שֵׁל הַמֶּלֶךְ דוֹמָה.

תח אָמַר דוֹד, וְהִרְאֵנִי אוֹתוֹ וְאֵת נְוָהוּ. מִי יִכּוֹל לְרַאוֹת אֵת הַקְּב"ה? אֵלֶּא בְּאוֹתָהּ שַׁעָה שֶׁנִּגְזַר עֲלָיו אוֹתוֹ הָעוֹנֵשׁ מֵאַבְשָׁלוֹם, וְדוֹד יָדַע, שֶׁמִּשׁוֹם שֶׁלֹּא שָׁמַר אוֹת הַזֶּה כְּרָאוּי, בְּמַעֲשֵׂה שֵׁל בַּת שֶׁבַע, נִעֲנַשׁ בּוֹה, שֶׁהוֹסֵר מִמַּלְכוּתוֹ. כִּי הַכֹּל מִיּוֹחַד כְּאַחַד, וְהַכֹּל נִרְמַז בְּאוֹת הַזֶּה, מַלְכוּת שֶׁלְּמַעֲלָה וְירוּשָׁלַיִם.

ומהו הרפואה? כמ"ש, ותכרות עורלת בנה. כי נצנץ בה רוח הקודש, שע"י זה ינצל משה ממוות.

שצח ואמר יוסף אל אחיו, גשו נא אליי, וייגשו, ויאמר אני יוסף אחיכם. למה קרא אותם, הרי קרובים היו אליו? אלא בשעה שאמר להם, אני יוסף אחיכם, תמהו. כי ראו אותו במלוכה עליונה. אמר להם יוסף, מלוכה זו משום זה הרווחתי, משום מצוות המילה. גשו נא אליי. וייגשו, והראה אותם את ברית המילה. אמר, זה גרם לי מלוכה הזו, משום ששמרתי אותה.

שצט מכאן, מי ששומר את ברית, מלוכה נשמרת לו. ומאין לנו זה? מבוטא. שכתוב, ה' ה', שכבי עד הבוקר. כי היצר היה מסיתו עד שנשבט שבועה זו, ה' ה', ושמר את הברית. משום זה זכה, שיצאו ממנו מלכים ושליטים על המלכים, ומלך המשיח, הנקרא בשם הקב"ה. הרי ששומר בריתו מלטמא אותו, נשמרת לו מלוכה.

ת ואמר דוד, אם תחנה עליי מתנה לא יירא ליבי, בזאת אני בוטח. בזאת, באות הברית, המזומן תמיד באדם, ונרמז למעלה, במלכות, הנקראת זאת. ומשום זה נאמר, בזאת, כמ"ש, זאת את הברית, זאת בריתי. והכל במדרגה אחת. זה וזאת במדרגה אחת הם ואינם נפרדים. ברית, יסוד, נקרא זה. ואין המלכות נקראת זאת, אלא בשעה שמחוברת עם הברית במדרגה אחת, כמ"ש, זאת בריתי. ועליה אמר דוד, בזאת אני בוטח.

תא גם שאר בני העולם כמו דוד יכולים לומר, בזאת אני בוטח? למה דווקא דוד לבדו אמר כן, ולא אחר? משום שמדרגת זאת נאחזת בדוד ונרמזת בו, שהשם דוד מרמז על מלכות, והיא כתר מלכות שלו.

תב משום שדוד לא שמר כראוי זאת זו, הוסרה ממנו המלכות, כל אותו הזמן שלחם עם אבשלום בנו. וכך לומדים, שזאת זו נרמזת במלכות שלמעלה, ונרמזה בירושלים עיר הקודש.

תג בשעה שדוד עבר עליה, כלומר

זהו שלמות כל. מבשרי ממש, מהיסוד, מאות ברית ממש, וע"כ אשריהם ישראל הקדושים, שמתאחדים בהקב"ה. אשריהם בעוה"ז ובעוה"ב. עליהם כתוב, ואתם הדבקים בה', ומשום זה, חיים כולכם היום.

תכב אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך, נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך. מתחילה כתוב חצריך, אח"כ ביתך, ואח"כ היכלך. זה פנימי מזה וזה למעלה מזה. שג' מדרגות המלכות ממטה למעלה, זו גבוהה מזו. בתחילה ישכון חצריך, נה"י, שהם מחוץ לגוף, ונקראים חצרות. כמ"ש, והיה הנשאר בציון, והנותר בירושלים קדוש יאמר לו. כי עיקר נה"י הוא יסוד. וציון פנימיות היסוד. וירושלים חיצוניתו. ושניהם נקראים חצרות. נשבעה בטוב ביתך, הוא אח"כ, לאחר שנשלם במדרגת חצר, זוכה למדרגת בית. כמ"ש, בחכמה יבנה בית.

תכג החכמה יבנה בית, לא כתוב. שאם היה כתוב כן, היה משמע שהחכמה נקרא בית. אלא שכתוב, בחכמה יבנה בית, שהמשמעות, שהמלכות מקבלת חכמה, ואז נקראת בית. שכתוב, ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. שנהר יוצא מעדן, בינה החוזרת לחכמה. הגן זהו מלכות. ואז נקראת בית.

תכד קדוש היכלך. הוא אחר שנשלם במדרגת בית, הוא שלמות הכל. היכל, הי כל. שהזוכה למדרגה זו, מתפלא ואומר, איך נגלה כל זה. והכל נשלם כאן ביחד, כל דבר מוצא כאן תכלית שלמותו.

תכה הכתוב, אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך, מוכיח לנו, שכל מי שמקריב את בנו קרבן לפני הקב"ה, שמל אותו, רצונו של הקב"ה בקרבן הזה. ורוצה בו, ומקרבו, ושם משכנו, בשני חדרים של היסוד, שהם ציון וירושלים, ותופש בזה ובוה, כי אלו השניים מתקשרים כאחד. שכתוב, חצריך, ודאי שני חצרות.

תכו משום זה, חסידים הראשונים, כשהקריבו בניהם לקרבן זה לברית מילה,

ואינו נקרא צדיק, מי שלא שמר אות הזה כראוי.

לכן היה מתפלל תפילתו, ואמר, והראני אותו ואת נווהו. אותו, זהו אות ברית קדוש, שהרי אני מתיירא שנאבד ממני אות ברית, משום ששניים אלו, המלכות וירושלים, נאחזים באות ברית. וכיוון שאבד המלכות ונגרש מירושלים, חשב שגם אות הברית נאבד ממנו. ומשום זה קשר בתפילתו, אותו ואת נווהו יחד. שאותו הוא אות ברית. ונווהו הוא המלכות. שהתפלל שתחזור המלכות, הקשורה באות הזה למקומו, והכל עניין אחד.

תי ומבשרי אֲחֻזָה אלוה. מהו מבשרי, ומעצמי היה צריך לומר? אלא מבשרי ממש, מיסוד אֲחֻזָה אלוה. ומה הוא שכתוב, ובשר קודש יֵעֲבְרוּ מֵעֲלֵיךָ, שהוא ברית הקדוש. וכתוב, והייתה בריתי בבשרכם, שפירושו יסוד. כי בכל זמן שהאדם נרשם ברשימה הקדושה הזו של אות הזה, כלומר, שאות הברית נרשם בו עד כדי לשמרו תמיד, רואה מתוכו את הקב"ה ממנו ממש, והנשמה הקדושה נאחזת בו, באות ברית.

תיא ואם לא זכה, שלא שמר אות הזה, כתוב עלי, מנשמת אלוה יאבדו. כי רשימו של הקב"ה לא נשמר. ואם זוכה ושומר אותו, השכינה אינה נפרדת ממנו לעולם.

תיב מתי מתקיימת בו השכינה? כשהוא נושא אישה. ואות הזה נכנס במקומו, בשכינה, הם משתתפים יחד, הזכר והנקבה, שהם אות ברית והשכינה. ונקראים בשם אחד. ואז חסד עליון שורה עליהם, בצד הזכר. חסד שבשם אל, הבא ויוצא מחכמה עליונה, ומתעטר בזכר, וע"י אלו החסדים נמתקת הנוקבא.

תיג השם אלוה, אל שבו, הארת החכמה. ו' הוא זכר, ה' נקבה. נשתתפו זכר ונקבה יחד, נקראים שם אחד, אלוה. והנשמה הקדושה ממקום זה נאחזת, והכל תלוי באות ברית הזה.

תיד וע"כ כתוב, ומבשרי אֲחֻזָה אלוה. כי

מזבח אבנים.

תלד לא תבנה אֶתֶּהֶן גזית. שצריך להכניס את הגר בעבודת הקב"ה, ולא ימול אותו, עד שישכח העבודה וזה שעבד עד כאן, שתצא מליבו. ועד שתסור ממנו עורלת ליבו.

תלה ואם נימול ולא הסיר ממנו אותו קשיות לב, כדי שיכנס בעבודתו הקדושה של הקב"ה, הרי הוא כמו פסל של אבן. שמסתתים אותו מצד זה ומצד זה, והאבן נשאר אבן כבתחילה. משום זה, לא תבנה אֶתֶּהֶן גזית. שאם נשאר בקשיותו, מילה זו שנימול אינה מועילה לו.

תלו משום זה, אשרי חלקו של המקריב קרבן זה בשמחה וברצון לפני הקב"ה, וצריכים לשמוח בחלק הזה כל היום. שכתוב, וישמחו כל חוסי כְּךָ, לעולם ירננו.

תלז ויהי אברם בן תשעים שנה ותשע שנים, ויירא ה' אל אברם. והאם עד עתה לא נגלה הקב"ה לאברהם? ועוד שכתוב, בן תשעים שנה ותשע שנים, למה מתחילה אומר שנה, ולבסוף אומר שנים?

תלח אלא כל אלו הימים עד עתה, לא כתוב, ויירא ה' אל אברם. כל זמן שהיה ערל וסתום, הקב"ה לא נגלה עליו כראוי. עתה נגלה עליו כראוי, שכתוב, ויירא, משום שרצה לגלות בו את ברית הוזה, שהוא כתר הקדוש.

תלט ועוד, כי רצה הקב"ה להוציא ממנו זרע קדוש. וקדוש לא יוכל להיות, בעוד שהוא ערל בשר. אלא אמר הקב"ה, עתה, כשהוא בן צ"ט (99) שנה, והזמן קרוב שיצא ממנו זרע קדוש, שקרוב להיות מאה שנה, יהיה הוא קדוש מתחילה, שימול עצמו, ואח"כ יצא ממנו זרע קדוש. משום זה מנה ימיו בתשע שנים, משום שנתקרב לזמן הראוי להוליד בשלמות, ולא בכל הזמנים שקדמו.

תמ כתוב תשעים שנה ולא שנים. כי כל הימים הקודמים, מטרם שנימול, לא היו

פתחו ואמרו, אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך. אלו העומדים אצלם אמרו, נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך. אח"כ מברך, אשר קידשנו במצוותיו וציוונו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו. והעומדים עליהם אמרו, כשם שהכנסתו לברית.

תכו תחילה יבקש אדם רחמים על עצמו, ואח"כ על חברו. שכתוב, וכיפר בעדו מתחילה. ואח"כ, ובעד כל קהל ישראל. אנו לקחנו דרך הוזה, וכן טוב ויפה לנו. לכן צריך תחילה בעל הברית עצמו לומר פסוקי הבקשות, ואח"כ יאמרו העומדים עליו.

תכה ודאי כך הוא ויפה לומר, אשרי תבחר ותקרב. ומי שאינו אומר כן, מוציא את עצמו מעשרה חופות, שעתיד הקב"ה לעשות לצדיקים בעוה"ב. וכולם מתקשרים בזה הכתוב. ומשום כך עשר מילות של האמונה יש בכתוב הזה, אשרי תבחר ותקרב. וכל מילה ומילה נעשה ממנה חופה אחת. אשרי חלקכם בעוה"ז ובעוה"ב, כי התורה מתקשרת בליבותיכם, כאילו עמדתם בעצמכם בהר סיני, בשעה שניתנה תורה לישראל.

תל כל מי שמקריב את בנו לקרבן של ברית מילה, כאילו היה מקריב כל קרבנות שבעולם לפני הקב"ה, וכאילו בנה מזבח שלם לפניו. כמ"ש, מזבח אדמה תעשה לי.

תלא משום זה צריך לסדר מזבח בכלי אחד מלא עפר, למול עליו ברית קדוש הוזה. ונחשב לפני הקב"ה כאילו שחט עליו עולות וקורבנות, צאן ובקר.

תלב ונוח להקב"ה מעשה המילה יותר מכל הקרבנות, שכתוב, וזבחת עליו את עולותיך ואת שְׁלֵמֶיךָ, בכל המקום אשר אזכיר את שמי. אזכיר את שמי, הוא מילה, שכתוב, סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם. הרי שברית הוא שם, שאומר בו, ובריתו להודיעם.

תלג מזבח אדמה הוא כמ"ש, ואם מזבח אבנים תעשה לי. רמז לגר כשהוא מתגייר. שהוא מעם קשה עורף וקשה לב, זהו נקרא

יאמר לה' אני וזה יקרא בשם יעקב. כל אחד מכם אחוז ונתקשר במלך הקדוש העליון. ואתם שרים ממונים בעלי מגן מאותו ארץ, שנקרא ארץ החיים, הנוקבא המלבישה לאמא עילאה, ששריו אוכלים מן המן של הטל הקדוש.

תמוז אשריך ארץ שמלכך בן חורין. ארץ, הנוקבא, שעלה למעלה והלבישה הבינה. השולטת על כל החיים שלמעלה, שבבינה, שמשום זה נקראת ארץ החיים. ועליה כתוב, ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד. וכתוב, ארץ אשר לא במסכנות, לא תחסר כל בה. לא תחסר כל בה הוא בדיוק, שמקבלת מזיווג שאינו נפסק, משום שמלכך בן חורין. זה הקב"ה, ז"א. כמ"ש, בני בכורי ישראל. בעת שז"א עולה ומלביש לאו"א עילאין והנוקבא עולה ומלבישה לישסו"ת, והם פב"ש, או נקרא ז"א ישראל, כמ"ש, בני בכורי ישראל, ונקרא בן חורין. והנוקבא נקראת ארץ החיים, כמ"ש, אשר לא תחסר כל בה. כי ז"א משפיע לה מזיווג או"א שאינו נפסק.

תמוז מהו בן חורין? כמ"ש, יובל היא קודש תהיה לכם. ויובל פירושו בינה. וכתוב, וקראתם דרור בארץ, הרי שכל חירות באה מיובל, בינה. משום שיש לז"א מוחין דבינה, נקרא בן חורין. למה בן חורין ולא בן חירות? המוחין דהארת חכמה נקראים חירות, כי ע"י המוחין הללו מכניעים כל הקליפות והס"א. ומוחין הללו דחכמה מאירים רק ממטה למעלה, שהוא ו"ק דג"ר. ונבתן לאור נקבה, כי כל אור שאינו מאיר ממעלה למטה, אינו אור זכר. וע"כ מכונים המוחין חירות מלשון נקבה, ולא חורין, שהוא לשון זכר. וכך הוא ודאי, שצריך להיות בן חירות, כי המוחין אינם מושפעים ממעלה למטה.

תמה למה כתוב בן חורין? כי כאשר י' עם ה' מתחברים, אז כתוב, נהר יוצא מעדן, שהוא ז"א, להשקות את הגן. ואין לומר כאשר מתחברים, אלא, מתחברים ודאי. ומשום זה כתוב, בן חורין. כי כאשר

שנים. אלא היו נחשבים כשנה אחת, כי ימיו לא היו ימים. עתה שהגיע לשנים האלו, לצ"ט שנה שימול עצמו, נחשבו לו שנים ולא כתוב בהם שנה. אלא שכתוב, ותשע שנים.

תמא ויאמר אליו אני אל שדי. מה הטעם שעד עתה לא אמר אליו הקב"ה, אני אל שדי? עשה הקב"ה למטה כתרים תחתונים שאינם קדושים. וכל אלו שלא נימולו, יטמאו בהם.

תמב ויש בכתרים תחתונים רשימות, כי נראה בהם שין דלת ולא יותר, שחסר שם ה' מהשם שדי. ומשום זה מטמאים בהם, ומתדבקים בהם כתרים תחתונים, לעומת של עשרה כתרים דקדושה, כי זה לעומת זה עשה אלקים. והמכשפים והשדים יונקים חיותם וכל כוחם מעשרה כתרים תחתונים הללו.

אחר שנימולו, יוצאים מאלו כתרים תחתונים, ונכנסים בכנפי השכינה, ומתגלה בהם ה' רשימה הקדושה, אות ברית השלם, ונרשם בהם השם שדי, ונשלם בקיום שלם. וע"כ כתוב באברהם, אני אל שדי. מה שלא כתוב כן מטרם שנצטווה על המילה.

תמג היתהלך לפניי והי' תמים. תמים פירושו שלם. כי עד עתה היה חסר י' ברשימה של שין דלת. לפיכך אמר לו הקב"ה, מול את עצמך, והי' שלם ברשימה של ה'. והשם שדי יהיה שלם בך. ומי שהוא שלם ברשימה זאת, הוא ראוי להתברך בשם הזה, כמ"ש, ואל שדי יברך אותך.

תמד מהו השם, אל שדי? שם שהברכות יוצאות ממנו. הוא השולט על כל כתרים התחתונים. וכולם יראים ומודעזעים מפחדו. משום זה, כל מי שנימול, כל אלו שאינם קדושים מתרחקים ממנו ואינם שולטים עליו. ולא עוד אלא שאינו יורד לגיהנום, שכתוב, ועמך כולם צדיקים, לעולם יירשו ארץ.

תמה ואמר, על רבי שמעון ותלמידיו, אשריכם בעוה"ז ובעוה"ב. כולכם קדושים. כולכם בני אלקים הקדוש. עליכם כתוב, זה

כי דברי תוכחה הם לישראל. וכתוב, לידידי. לדודי היה צריך לכתוב, כמ"ש, שירת דודי לכרמו. ועוד כתוב, כרם היה לידידי, בקרן בן שמן. ובכל התורה לא נמצא מקום, שיהיה נקרא קרן בן שמן.

תנג אשירה נא לידידי, זה יצחק, שהיה ידיד. ונקרא ידיד מטרם שיצא לעולם. שאומרים עליו, אשר קידש ידיד מבטן.

תנד למה נקרא יצחק ידיד? כי אהבה גדולה היה להקב"ה אל יצחק, שלא נעשה עד שנימול אברהם אבינו, ונקרא תמים, כי אז נאמר לו, והיה תמים, ונתוסף ה' לשמו להשלמה. וכן לשרה נתן ה' זו. שהוא נקרא אברהם והיא שרה.

תנה ה' שניתנה לשרה נכון הוא, אבל לאברהם למה ניתנה לו ה' ולא י"י? הרי י"י היה צריך להתווסף בשמו, כי הוא זכר, ובחינת י"י שייכת לזכר, ובחינת ה' שייכת לנקבה? אלא סוד עליון סתום הוא. אברהם עלה למעלה ולקח סוד מה"ר, בינה, עולם זכר. כי ה"ר וה"ת שבשם הויה, ה"ר תלויה בזכר, וה"ת תלויה בנקבה. וה' שלקח אברהם, היא ה"ר, שהיא זכר, בינה.

אברהם יצחק ויעקב הם ג' קווים הנמשכים מג' הנקודות, חולם שורוק וחיריק. וזו"ן קו אמצעי, נקודת החיריק. ובב' הקווים ימין ושמאל, חולם שורוק, אין לזו"ן בהם כלום, כי הם מ"י אל"ה שבשם אלקים שבבינה. אלא מתוך ששלושה יוצאים מאחד, שג' קווים דבינה יצאו ע"י מסך דחיריק של זו"ן, ע"כ, אחד זוכה בשלושתם, וזו זו"ן גם הם בב' הקווים ימין ושמאל דבינה. שעם קו אמצעי שבהם עצמם, הם ג' קווים. כי כל השיעור שהתחנן גורם שיאיר בעליון, זוכה בו גם הוא.

ושכתוב, ונקרא ידיד מטרם שיצא לעולם. כי ידיד, קו שמאל, ששם אהבת דודים. וכל הנשמות נמשכות מזו"ן, שנקראים עולם. וא"כ קשה, הרי מציאות קו השמאל אינו בעולם, שהוא זו"ן, אלא בבינה? לפיכך, שיצחק נמשך מבינה, מטרם שיצא לעולם,

מתחברים, מורה שזיווגם נפסק ולפעמים מתחברים. וכיוון שמדובר באו"א עילאין, שזיווגם אינו נפסק, לא יתכן לומר, כאשר מתחברים, אלא מתחברים תמיד. ואז כשו"א מקבל מוחין אלו דאו"א עילאין, שהם מאירים ממעלה למטה, הוא נקרא בן חורין. כי או"א עילאין בעת שהם בזיווג עם ישו"ת, שהם משפיעים או מוחין דהארת חכמה אליהם, נבחנים אז גם או"א למוחין דחירות, אע"פ שהם לפי עצמם רק חסדים מכוסים. והוא מטעם היותם כוללים למוחין דישו"ת. ועוד נוסף אליהם, שהם משפיעים ממעלה למטה, ע"כ הם נקראים חורין, לשון זכר. וע"כ אומר הכתוב על ז"א אז, אשריך ארץ שמלכך בן חורין, וש"ך בעת יאכלו, בשמחה בשלמות וברצון.

תמט וכתוב, אי לך ארץ שמלכך נער. ארץ הזו שלמטה, הנוקבא שבבריאה, אשת מט"ט. כי כל שאר ארצות של שאר העמים עכו"ם, ניתנו לשרים ממונים עליהם. ועליון על כולם הוא אותו שכתוב בו, נער הייתי גם זקנתי. שזה שרו של עולם, מט"ט, הנקרא נער. ועליו כתוב, אי לך ארץ שמלכך נער. אוי אל העולם, שיונקים מצד מט"ט. וכאשר ישראל בגלות, הם יונקים ממנו, כמי שיונק מרשות זו. כי ישראל צריכים לינוק מן הקב"ה ולא ממנו.

תנ וש"ך בבוקר יאכלו. ולא בשאר שעות היום. בשעה שהחמה זורחת ובני העולם משתחוים אל השמש, הנה כעס תלוי אז בעולם. וכן בשעת המנחה תלוי כעס בעולם, שאז זמן הדין. מי גרם זה? משום שמלכך נער, מט"ט, שנקרא נער.

תנא ואתם צדיקי אמת קדושים עליונים בני המלך הקדוש, אינכם יונקים מאותו הצד של מט"ט, אלא מאותו מקום קדוש שלמעלה, מהנוקבא דז"א, הנקראת ארץ החיים. עליכם כתוב, ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום.

תנב אשירה נא לידידי, שירת דודי לכרמו. כתוב, שירה. תוכחה היה צריך לכתוב,

ותזרו אל"ה לבינה, ונעשו קו שמאל, השורוק. ומה שיוצא מהם בעת לידת קו שמאל, הוא יוד, ה' שיוצאת מאויר הבינה, וחזרה הבינה להיות אור ג"ר. משום זה אות ראשונה של השם יצחק הוא י', זכר, כי מאות י' מתחיל הזכר להתפשט. זכר, מוחין דג"ר, שמתפשט ע"י יציאת ה' מאויר.

וע"כ כתוב, ביצחק יקרא לך זרע. דווקא ביצחק, קו שמאל, אל"ה שחזרו אל הבינה. וכן י' שיוצאת מאויר והבינה חזרה להיות אור ג"ר. ולא כתוב כך, כי באברהם עצמו לבדו אין שלמות, שהוא מ"י דאלקים, שנתמעט מחמת עליית ה"ת לה"ר, ונעשה לז"ק. אלא בעת לידת קו שמאל, שהוא יצחק, חזר גם אברהם לבחינת ג"ר. והוה שמדייק הכתוב, ביצחק דווקא יקרא לך זרע, ותשיג על ידו השלמות. ולא כך, כי כך עצמך אין ג"ר בלי יצחק.

יצחק הוליד. כמ"ש, תיתן אמת ליעקב. יעקב השלים הכל. אע"פ שיעקב הוא קו אמצעי, ז"א, ולפי"ז לא היה צריך להיוולד למעלה במקום בינה, כמו יצחק. אמנם לפי שיעקב השלים הכל, כי לולא קו אמצעי, לא היו ב' הקווים שבבינה יכולים להאיר. לפיכך הוליד יצחק את יעקב למעלה במקום בינה, ויעקב נעשה שם דעת, המכריע בין חכמה ובינה, שהם אברהם יצחק.

תנח היתכן שאברהם נכלל בקו שמאל דיצחק, הרי כתוב, חסד לאברהם, הרי שנאחו בימין? אלא חלק שלו חסד, משום שעשה חסד עם בני העולם. אבל להוליד נכלל בקו שמאל, ומכאן מתחיל. כי אין הולדה אלא מהארת חכמה, שהוא מושג ע"י התכללות ימין בשמאל, כמ"ש, ביצחק יקרא לך זרע, ולא כך. כי מאה שנה הן ע"ס שבכל אחת עשר. ובכלים דע"ס העליונים גדלים תחילה, שמתחיל בכתר ומסיים במלכות. ונמצא שנת המאה מלכות דמלכות, שתיקונה קשה מאוד. וע"כ נימול אברהם בשנת הצ"ט (99), כדי שיוכל לתקן את שנת המאה.

תנט ומשום זה יצחק, דין קשה, קו

לזו"ן. שאע"פ שיוצא מזו"ן, מ"מ אין לידתו אלא מבינה, ששם מציאות קו השמאל. אלא שיוצא דרך זו"ן בהעברה. כי להיות הנשמות מדרגה תחתונה מזו"ן, הן מחויבות לעבור דרך זו"ן, אע"פ ששורשם מבינה.

ולמה נקרא יצחק ידיד? כיוון שיוצא מזו"ן, ונולד מאברהם, איך אפשר שיצחק יהיה נמשך מקו שמאל שנקרא ידיד, שכבר זו"ן ואברהם הם ממסך דחיריק, שהוא קו אמצעי? אלא, אהבה גדולה היה להקב"ה אל יצחק, שלא נעשה עד שנימול אברהם אבינו, ונתווסף ה' לשמו להשלמה. כי ה' שנתווסף לו על שמו, הוא בינה. ומורה, שאברהם עלה למעלה אל הבינה, ולקח סוד הבינה עצמה. ושם בעודו בבינה, הוליד את יצחק. כי הוא הלביש שם את קו ימין דבינה, חולם, והוליד את יצחק בקו שמאל דבינה, שורוק. וע"כ יצא יצחק בבחינת ידיד, קו שמאל דבינה שלמעלה מזו"ן.

תנו כה יהיה זרעך, זרעך ממש. כלומר, כה, המלכות, תהיה זרע ממש שלו. כי היה מתחיל להיכנס בברית הזוה. וכל המתחיל להיכנס, נכנס בברית הזוה, המלכות, הנקראת כה. ומשום זה גר שנימול נקרא גר צדק, משום שאינו בא מגזע קדוש שנימולו. והוא המתחיל להיכנס בברית. וכל מתחיל נכנס במלכות. וע"כ מי שנכנס במלכות, הנקראת צדק, שמו גר צדק.

תנז אברהם, משום זה כתוב בו, כה יהיה זרעך, שפירושו, זרעך ממש. כי כה, שהיא ה"ת, המלכות, תהיה לך זרע ממש. ומבאר, איך נעשה לו המלכות לזרע. ואומר, ב' אותיות ה', בינה ומלכות, נתחברו יחד. כלומר, לאחר שאברהם עלה לה"ר, עלתה אליו ה"ת, מלכות, ונתחברו שתיהן יחדיו. והולידו למעלה בבינה ב' קווים, מ"י אל"ה. כי תחילה ע"י עליית המלכות לבינה, נפלו אל"ה דבינה, ונשארה בב' אותיות מ"י דאלקים, שזה נבחן לכניסת י' באור הבינה, ונעשה אור לאויר. והוא נקודת החולם. ואח"כ ירדה המלכות מהבינה למקומה,

תסג בקרן בן שמן הוא כמ"ש, בקרן היובל, מלכות ממותקת בבינה. כי קרן היא מלכות, ויובל היא בינה. וקרן הוזה שכאן נתאחד בזכר הוזה, הנקרא בן שמן, בינה. שכל יציאתו ונטיעתו של הכרם, המלכות, נעשה בסיבת עלייתה אל הבינה, לזכר. כמ"ש, ויעזקהו ויסקלהו.

תסד בן שמן כמו בן חורין, בינה. ושניהם, בן שמן ויובל, בינה. ונקרא שמן, כי משם, מבינה, נמשך שמן וגדלות להדליק הנרות. עד שקרן הוזה, מלכות, לוקחת ומאספת אותם. ונקרא גם קרן היובל. ומשום זה, נמשכה מלכות בית דוד, משום שנמשח בקרן, ונתאחד בו.

תסה איך יצא ונולד הכרם מקרן בן שמן ע"י עלייתה אל הבינה? ואומר, ויעזקהו, שצמצם והגדיר אותו סביב סביב, כטבעת המקיפה מכל הצדדים. עזקה, שהוא טבעת. הכתוב מביא תיקונה של הכרם, מקטנותה עד גדלותה, שנעשה מפאת עלייתה אל הבינה. בתחילה, כשעלתה המלכות אל הבינה, נבחן, שי' נכנסה באור הבינה ונעשה אור. ונתמעטה הבינה לו"ק, כי אז נפלו ממנה אל"ה לו"ן, ונשארה במ"י. ואז גם זו"ן נתמעטו לו"ק. וע"ז אומר הכתוב ויעזקהו, שהקיפו מכל צד, שצמצם אותה לו"ק, מחמת הי' שנכנסה לאור הבינה ונעשה אור, קומת רוח, ו"ק.

ויסקלהו, שהסיר מהכרם ומחלקו כל אלו הגדולים, וכל אלו השרים, וכל הכתרים התחתונים. שע"י עליית המלכות לבינה, שנתמעטה או לו"ק בלי ראש, הסיר המאציל מהמלכות כל כוחות הגדולים של הס"א, שהיו דבוקים במלכות. כי אחר שנתמעטה לו"ק, אין להם מה לינוק ממנה, ואז הוא, הבינה, לקח את הכרם לחלקו, שנתדבקה בבינה ונעשתה לחלק מהבינה, כמ"ש, כי חֶלֶק ה' עמו, יעקב חבל נחלתו. כי לפי שהמלכות נעשתה לחלק מהבינה, נעשו גם ישראל לחלק מהבינה, להיותם דבוקים בה.

תסו וייטעהו שֶׁרֶק, כמ"ש, ואנוכי

שמאל, שנסתם מחמת חיסרון של לבוש החסדים, יצא להשלים את חלקו. ולהוליד את קו האמצעי, יעקב. ונקרא חסד, שהמשיך קומת חסדים על מסך דחיריק, קו אמצעי, הנקרא יעקב, שהרבה החסדים. ואז נכללו ימין ושמאל זה בזה. וע"כ יעקב השלים הכל מצד הימין ומצד השמאל: מצד שנכללו אברהם ויצחק בחלקיהם למעלה ע"י יעקב, קו אמצעי, שבוה נשלמו החסדים שבימין, הוא שלמות אחד של יעקב. ומצד שניתן להם להוליד ממטה למעלה, הוא שלמות ב' ליעקב. כלומר, מצד שנשלם החכמה שבשמאל ע"י התלבשות בחסדים שבימין, שאז החכמה מאירה ממטה למעלה, ונעשה ראוי להוליד. שכל זה נשלם ע"י יעקב, הריהו שלמות ב' של יעקב. הרי שיעקב השלים מצד הימין ומצד השמאל. וע"כ כתוב, ישראל אשר בך אתפאר. כי בו, בישראל, נשלמו הגוונים, האורות, מלמעלה ומלמטה.

תס וע"כ כתוב, אשירה נא לידידי. שירה ודאי, בשביל שהזכיר לידידי, מורה על הולדת זכר, שהוא יצחק, המוחזן דקו שמאל מבינה, עולם הזכר. כי יצחק נקרא ידי מטרם שיצא לעולם, מטרם שיוצא דרך זו"ן, הנקראים עולם, בעודו קו שמאל בבינה. וע"כ הוא זכר, כמו בינה. ולפיכך כתוב כאן, אשירה. כי בזכר, שהוא ג"ר, נוהג שירה.

תסא ויש אומרים, אשר אשירה נא לידידי, זה אברהם. כמ"ש, מה לידידי בביתי, שהוא אברהם. כן יידי שכאן הוא אברהם. ואברהם ירש ירושה של נחלת שדה, שהיא המלכות, המכונה כאן כרם. שאומר עליה, שירת דודי לכרמו.

תסב שירת דודי לכרמו. דודי זה הקב"ה, כמ"ש, דודי צח ואדום. כשידידי נאחו בדודי, הוא זכר. דודי הוא ז"א, נאחו בידדי, קו שמאל דבינה, בעת שז"א משמש שם לקו אמצעי. ואז יש לו"א מוחזן הללו דבינה, זכר. וממנו, בהארת השמאל דבינה, נטע כרם, המלכות ונוקבא דז"א. שכתוב, כרם היה לידידי. כי היא נבנית משמאל דבינה.

כמ"ש, פיתחו לי שערי צדק. המסך דחיריק, שעליו נמשך קומת החסדים וקו אמצעי. שלולא זה לא היה החכמה מאירה. ומשום זה יש בחסדים הללו גם התכללות החכמה. מהו המשמעות, פיתחו לי שערי צדק? כל אחד מישראל שנימול נכנס בשניהם, וזוכה בשניהם, במגדל ויקב. מגדל, התכללות חכמה בחסדים. יקב, התכללות חסדים בחכמה. לכן ביקש דוד, פיתחו לי שערי צדק, לזכות בשניהם.

תסט) ומי שהקריב את בנו לקרבן של ברית מילה, הוא מכניסו בשם הקדוש. ועל אות הוזה מתקיימים שמים וארץ, כמ"ש, אם לא בריתי, חוקות שמים וארץ לא שמת. ובעל שמחה הוזה זכה לכל, וזכה לראות את הקב"ה פב"פ ביום הזה.

תע) אשרי חלקנו שזכינו ליום הזה. ואשרי חלקך עימנו. ובן הזה הנולד לך, קורא אני עליו כמ"ש, כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו, יצרתיו, אף עשיתיו. וכתוב, וכל בניך לימודי ה'.

תעה) לא על עצמי אני מצטער אלא על שהעניש אותם לגלות לבבל.

אמר רבי שמעון, חס ושלום שנענשו, אלא משום שהסודות נתגלו ביניהם כל כך, נגזר עליהם, שיגלו בין החברים שבבבל, וילמדו הדרכים שלהם והסודות יתכסו ביניהם. כי הסודות לא יתגלו אלא בינינו, כי הקב"ה הסכים עימנו, ועל ידינו יתגלו הדברים.

תעו) עתיד הקב"ה להכריז על בניו, כמ"ש, אז ייבקע כשחר אורך וארוכתך מהרה תצמת.

נטעתוך שורק, כולה זרע אמת. כל"ה כתוב בה', כמו כל ה', שהיא המלכות. כי ע"י שהבינה חזרה והורידה הי' מאויר, והחזירה אליה אל"ה, שאז יצא קו שמאל, שורוק, אור החכמה בלי חסדים, והשפיעה הבינה מוחין הללו אל המלכות. ואז, כל ה' זרע אמת. כי אור החכמה שמאירה הבינה אל הכרם, נקרא אמת. ממצב הוזה, מאור השורוק, התחיל אברהם להוליד למעלה את יצחק. כי הוא בחינת שורוק הוזה. ומוזה יצא זרע אמת, כי הארת החכמה נקרא אמת. כמ"ש, כ"ה יהיה זרעך, כי קו שמאל הוזה, בעת שמאיר במלכות, נקראת המלכות כ"ה. והכל דבר אחד, שורוק, זרע אמת, לידת יצחק, כה יהיה זרעך. הם כולם דבר אחד, שהוא הארת קו שמאל מהבינה.

אשרי חלקם של ישראל שירשים ירושה גדולה הוזה. כי מוחין אלו נקראים ירושה, להיותם מלמעלה מזו"ן, וזו"ן מקבלם מאו"א בדרך ירושה. וכן ישראל, בדומה לבן היורש את אביו, שזוכה בו, אע"פ שאינו מעשה ידיו, כן זוכה זו"ן במוחין דבינה, אע"פ שמצד עצמו אין לו בהם כלום. וכן ישראל מזו"ן.

תסז) וייבן מגדל בתוכו. מהו מגדל? כמ"ש, מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב, בו ירוץ צדיק ודאי. כי מבחינת הארת השורוק, אין המלכות יכולה להתקיים, להיותה חכמה בלי חסדים. ובניין המגדל, פירושו התלבשות החכמה בחסדים, שאז ירוץ צדיק ונשגב. ולא מקודם לכן.

תסח) וגם יקב חצב בו. זהו שער צדק,

שופטים

זה ישפיל וזה יָרִים

שהמילה כי בגי' מ'. משום שיו"ד חשבונו כי (20), כי אות י' של המילה כי במילואה, יוד, בגי' עשרים. ועם כ' עצמה של המילה כי, בגי' מ'. ומ' מורה על קו ימין, חסד. לאחר שהקו ימין, המרומו במילה כי, שופט, אלקים שופט, הקו שמאל. שהקו ימין, כי, שופט העולם בחסד. והקו שמאל, אלקים, שופט העולם בדין. ואחריהם בא קו האמצעי, שנקרא זה, כמ"ש, זה ישפיל ה"ה. שקו אמצעי, הנקרא זה, משפיל את ה"ה, השמאל, והמלכות, שמשפיל, שלא יאיר השמאל בה, אלא ממטה למעלה, רק בו"ק. וזה יָרִים ו"ו, שִׁמְרִים את קו ימין, המאיר בז"א בחסדים, שיאיר ממעלה למטה באורות דג"ר.

(א) שופטים ושוטרים תיתן. במצווה זו ציווה על שופטים ושוטרים. כמ"ש, כי אלקים שופט, זה ישפיל וזה יָרִים. כ"י, מ' (40), משום שיו"ד חשבונו כ' (20). לאחר מכן, אלקים שופט. זה ישפיל ה"ה דהויה, וזה יָרִים ו"ו דהויה.

המשפט הוא בג' קווים המשמשים כאחד. אשר קו הימין נוטה לחסד, ושופט העולם בחסד. וקו שמאל נוטה לדינים, ושופט העולם בדין. וקו האמצעי מכריע ביניהם, ומקיים הארת שניהם. אלא שמשפיל את הארת השמאל, שלא יאיר אלא ממטה למעלה. ואז אין בו דינים, ומִרִים הארת הימין שיאיר ממעלה למטה, שזה אור ג"ר. וכתוב, כי אלקים שופט. כ"י, מ' (40),

ד' מיתות לס"מ

אות, ה', כי הן אותם המוחין. ולפיכך הן בצורה אחת בפי החרב, אלא שנבחנו לב' פיות, כמו בשם, שהן ב' אותיות ה'. ושכתוב, י' דהויה ראש של החרב, חכמה, י' דהויה, ראש הכל, המשפיע המוחין אל ה"ר, בינה. אמנם כשהמוחין ב"ה, אינם יכולים להשמיד הס"א, כי הס"א אינו נאחז בהם, אלא בו"ה. וע"כ רק ו"ה יכולים להשמיד הס"א. וכתוב, ו' דהויה גוף של החרב. כי ז"א, ו' דהויה, עיקר החרב המשמיד הס"א. ה"ה דהויה, שתי פיפות שלו, שע"י השוואת הצורה שלהן באים המוחין לכלל גילוי. ולפיכך אינו מספיק פה אחד, אלא צריכים דווקא לב' פיות, שהפה שבבינה ישפיע לפה של המלכות, באופן אשר ה"י, שהיא ראש הכל, משפיעה אל ה"ר, ומהן מקבלת הו', שהיא גוף ועיקר החרב, משפיעה לה"ת, ואז נשלמת המציאות של החרב.

(ב) המצווה שלאחר זו, לדון בחרב, לדון בחנק, לדון בדין סקילה, לדון בדין שריפה. לדון בחרב לס"מ, כמ"ש, כי ריוותה בשמים חרבי, הגה על אָדום תָּרַד. על ס"מ, שָׁרוּ של אָדום.

(ג) החרב של הקב"ה, י' דהויה ראש החרב. ו' דהויה גוף החרב. ה"ה דהויה ב' פיות של החרב, שזה כמ"ש, צדק צדק תרדוף, שחותכים שני דינים, דין מפי ב"ד שלמעלה, ודין מפי ב"ד שלמטה. מכאן נודע, שאין אדם נוקף אצבעו מלמטה עד שניתן לו רשות מלמעלה.

המוחין דז"א, המתגלים ביחוד קריאת שמע, מכונים חרב שעל ידיה נשמדת הס"א. ועיקר גילוי המוחין ע"י התחברות המלכות בבינה, שאז מקבלת המלכות כלים דבינה. ולולא זה לא היו ז"א ומלכות ראויים למוחין כלל. וע"כ יש לבינה ומלכות אותה צורת

ה"ה. בה' אצבעות של יד ימין, ובה' אצבעות של יד שמאל. ו' היא חבל, י' החניקה של ס"מ ונחש. השם הויה הוא מיתה לס"מ ונחש וחיים לישראל. משום זה כתוב, ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקים עימדי. אני אמת, לאלקים אחרים בשמי, ולכל שאינם מאמינים בי. ואֲחִייה, לאלו המאמינים בי ושומרים מצוותי.

ז) לדון בסקילה לס"מ, באבן י', וזורק אותה אליו בחמש אצבעות ה', ובקנה הזרוע ו', ובכתף ה', והמחשבה זורקת את האבן אליו, שהיא שם המפורש יוד הא ואו הא.

ח) לדון בשריפה לס"מ, ע"י עצים להדליק בהם אש. אשרי הגוף, עץ, והאיברים שלו הם עצים, שישרוף בהם אש, שהוא נר מצווה, בכל איבר, לשרוף את ס"מ ע"י השכינה העליונה, בינה, בעץ, תפארת, ובכל עצים, הספירות האחוזים בת"ת. כי בעת שאש של גבוה יורדת על העצים של הקרבן, שכתוב, והָזָרְ הַקָּרֵב יוֹמֵת, כי נשרף באש. כמ"ש, והאש על המזבח תוקד בו. אשרי מי שאחוז בעה"ח, ז"א, בגופו, ובאיברים שלו, שהוא נר, כל ענף וענף הוא נר מצווה, ברמ"ח מצוות שלו, שהם כנגד רמ"ח איברים, נר מצווה על כל איבר.

ט) כששניהם, עה"ח ונר מצווה, ז"א ומלכות, אחוזים באותו האדם, יתקיים הכתוב, וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בּוֹעֵר בְּאֵשׁ וְהַסֵּנֶה אֵינְנוֹ אוֹכֵל. כלומר, האדם. וס"מ ונחש וכל הממונים שלו, האחוזים בגוף האדם, שהם קוצים, יהיו נשרפים, והענפים של הסנה, והפירות שלו והעלים שלו אינם נשרפים. זה הראה הקב"ה למשה.

י) ישראל הם עצים יבשים בתורה, כי משום שאחוזים באש של הדיוט אינם ראויים שייעשה להם נס. ומיד שמשה יורד עליהם בתורה, בשבילו יורד עליהם עה"ח, ז"א, ומצווה, מלכות, שהיא נר ה', ואוחות בהם והם יחיו. ואוה"ע עכו"ם יהיו נשרפים בנר ההוא. כמ"ש, אל תירא עבדי יעקב אל תַחַת ישראל, כי איתך אני.

וכמ"ש, צדק צדק תרדוף, שבי' פיות החרב נקראים צדק צדק, ובי' פיות החרב האלו, הכולל שתי דינים בבת אחת, דין מפי ב"ד של למעלה, הבינה, ודין מפי ב"ד של מטה, המלכות. ע"כ כתוב, שאין אדם נוקף אצבעו מלמטה, על פי דין של ב"ד של מטה, עד שניתן לו רשות מלמעלה, ע"י ב"ד של מעלה, בינה. כי כל המוחין שבמלכות מקובלים מהבינה, ואין למלכות מעצמה כלום.

ד) הגרתיק של החרב, הכלי שטומנים בו החרב, הוא השם אדני. שם, באדני, נמצאות אותיות דין. כי באדני יש אותיות א' דין. בקריאת שמע הויה הוא חרבו של הקב"ה. עליה נאמר, רוממות אל בגרונו וחרב פיפיות בידם. בצדיק ח"י העולמים כלולות ח"י (18) ברכות, שע"י הצדיק, יסוד דו"א, נעשה זיווג ז"א ומלכות דגדלות, שזה ח"י ברכות שבתפילת העמידה. כמ"ש, אדני שפתיי תפתח, ופי יגיד תהילתך. שהיסוד פותח את המלכות, שנקראת אדני. וביסוד נכנסת החרב בנרתיקה, שהוא זיווג הויה באדני, שנעשה ע"י היסוד, וחמת המלך שְׁכָכָה. כי כבר נתבערו הקליפות ביחוד דקריאת שמע, ועתה בתפילת העמידה אין עוד אחיזה להן ונשקט הכעס. ומתחברים ב' השמות יאהדונה", שילוב הויה אדני".

ה) המצווה לדון בחנק. בטעם וַרְקָא, יש שם קו, וי' כרוכה עליו, וקו, ו' שנתפשטה מ"י. בו' תופש את ס"מ, כמ"ש, וישאווהו במוט בשניים. מהו מוט של אותו רשע ס"מ? אדם, שהוא יוד הא ואו הא, שבג"י מ"ה (45), ועם ד' אותיות הויה, הרי מ"ט (49), כחשבון מ"ט אותיות, שהן בו' מילים של ייחוד העליון שמע ישראל, ובו' מילים של ייחוד התחתון בשכמל"ו. שהן ו' ו'. וזהו, וישאווהו במוט בשניים, בפירוד מהן, בלא א' שבאמצע ו'ו, כי אין ייחוד לס"א, אלא וישאווהו במוט בשניים, ס"מ ובת זוגו עולם הנפרדים.

ו) בחבל שיחנוק בו את ס"מ, אחוזות

למעלה להידבק בבינה, נופל כוחה על ראש הס"א, כי ע"י זה הוא נפרד מהמלכות דצ"א, שלולא זה אין מציאות לשום תיקון.

תיקון הב'. כי אחר ירידת המלכות מהבינה, יוצא בה קו השמאל, ושוב נאחו הס"א בהארה זו דשמאל, למשוך אותה ממעלה למטה, שבוה שוב סותם את האורות, והשמאל אינו יכול להידבק עם הימין. ונעשית מחלוקת ביניהם. ובוה הוא מחטיא את התחתונים, כמ"ש, יַעֲלוּ שָׁמַיִם יִרְדּוּ תְהוֹמוֹת. וכדי לגרשו משם, יורד מקו שמאל דבינה אש שורפת, שלא יוכל הס"א להיקרב לינוק משם, כמ"ש, וְהָרָקִיב יוֹמֵת. ותיקון זה נקרא מיתת שריפה לס"א. אמנם עוד אינו מספיק שהשמאל יתייחד עם הימין, ויפתחו האורות. אלא שמספיק להפריד הס"א, שלא יוכל לינוק משמאל מחמת שהוא אש שורפת.

תיקון הג'. וכדי לפתוח האורות, צריכים לתיקון דקו אמצעי, שימעט את הג"ר דשמאל. שאז נכנע השמאל ומתייחד עם הימין. וכיוון שקו אמצעי ממעט את ג"ר דשמאל, נהרגת הס"א, שכל חיותה מדבקות בשמאל. וכמ"ש, כי ריוותה בשמים חרבי. כי המסך דחיריק, החרב הממעטת ג"ר דשמאל, עיקר פעולתה בשמים, קו אמצעי, למעלה. אבל לבסוף, על אדום תרד, שבחרב הו נהרגת הס"א, כי נחרבה יניקתה. ותיקון זה נקרא מיתת הרג, שהס"א נהרגת בחרב, ע"י קו האמצעי. אמנם עוד לא נשלם בזה ביטול הס"א לגמרי, כי אין הס"א מתבטלת לגמרי אלא בהארת חכמה. וכיוון שמדרך קו האמצעי, ז"א, להמשיך רק חסדים, ע"כ עוד נשאר איזה כוח לס"א, כי יש לו עוד מקום חיסרון להיאחו בו.

תיקון הד'. וכדי להחניק את הס"א לגמרי, צריכים לייחוד ז"א ומלכות. כי מקום גילוי החכמה במלכות, ומקום גילוי החסדים בז"א. וכשמתחדים שניהם, נעשו ז"א ומלכות לאחד. וכן הארת החכמה והארת החסדים נעשו לאחד. ואז נחנקת הס"א לגמרי, שלא נשאר לה מקום ריק וחיסרון בקדושה להיאחו

זו"ן מצד אצילותם אינם ראויים למוחין, משום שמלכות דצ"א רובצת עליהם, שאינה ראויה לקבלת אור. ובאופן זה לא היה קיום לזו"ן ולכל העולמות הנמשכים מהם. ע"כ בכדי שהעולם יוכל להתקיים, העלה המאציל את המלכות לבינה. ונעשית אחת עם הבינה. ואז נעשו זו"ן ראויים למוחין. וכל זה, אם התחתונים הולכים בדרך הישר. אבל אם התחתונים חוטאים, יש רשות לס"א להידבק בזו"ן ולגלות המלכות דצ"א שיש בכלים דזו"ן. ואז מסתלקים כל האורות. וכל זמן שהס"א דבוקה במלכות זו ויונקת ממקום החיסרון הזה שבזו"ן, אז אין תקווה שזו"ן יוכלו לקבל מוחין להשפיע אל העולמות. ולפיכך אין שום עצה אלא להמית את הס"א זו שנדבקה בזו"ן. ואז אפשר לזו"ן להשפיע שוב חיים אל העולמות. ושני אלה באים כאחד. כי עם תיקון זו"ן שימשיכו החיים, מתים הס"א. שבהתקן שם הויה, המוחין דזו"ן, מתים הס"א, שהיו אחוזים במקום החיסרון שלהם.

אמנם להמית הס"א ולהמשיך החיים אל זו"ן והעולמות, אי אפשר עד שימיתו אותו בד' מיתות: סקילה, שריפה, הרג וחנק. כי אינו מתבטל לגמרי עד שיעברו עליו ד' מיתות אלו. והעניין הוא, כי כדי להחזיר המוחין לקדמותם בשלמות, צריכים ד' מיני תיקונים:

תיקון הא'. להפרידו מדבקות המלכות דצ"א, כי כל זמן שהס"א דבוק שם, אין לחשוב אפילו מתיקון. וזה עושים במקש, ששמים לו. כי מעלים את המלכות לבינה, ומקבלת הבינה דינים דמלכות. ואז נמשך גם הס"א לינוק מהחיסרון שבבינה, ועוזב את החיסרון שבמלכות, והוא נפרד ממנה. כי כל תקוות הס"א להיאחו במדרגות עליונות. וכיוון שהס"א נדבקה בחיסרון שבבינה, אז מורידים המלכות מהבינה, והבינה חוזרת לשלמותה, והס"א נפרדת גם מאחיזת הבינה. ותיקון זה נקרא וְרָקָא, כי זורקים המלכות למעלה שתדבק בבינה. וכן נבחן למיתת סקילה, כי המלכות מכונה אבן, וזריקתה

שכתוב, והמחשבה זורקת את האבן אליו, שהיא שם המפורש יוד הא ואו הא. שהידיים דא"א נעשו מחשבה לו"א, שהוא המוחין, המרומזים בהויה במילוי אלפין, הנקרא שם המפורש, שהם הסוקלים את הס"א. והנה נתבאר תיקון הא', מיתת סקילה לס"א, שבאה מי' דהויה, מכוח עליית המלכות לבינה של י' וירידתה משם.

עתה מבאר מיתת השריפה, הבאה מה' דהויה. וכתוב, לדון בשריפה לס"מ, ע"י עצים להדליק בהם אש. אשרי הגוף, עץ, והאיברים שלו הם עצים, שישרוף בהם אש, שהוא נר מצווה, בכל איבר, לשרוף את ס"מ ע"י השכינה העליונה, בינה, בעץ, תפארת, ובכל עצים, הספירות האחוזים בת"ת. כי אחר שירדה המלכות מהבינה דא"א, היא יורדת מבינה שבכל המדרגות, ואז יוצא בבינה, ישו"ת, קו שמאל, הלוהט עם רוב הדינים שבו, אש שורפת, כדי להפריד הס"א, שלא תמשיך החכמה ממנו ממעלה למטה. ועיקר פעולתו לשרוף את הס"א, נעשה, כשהקו האמצעי ממשיך הדינים ההם למקומו. ושכתוב, לשרוף את ס"מ ע"י השכינה העליונה, בינה, שבקו שמאל שלה היא אש שורפת. בעץ, תפארת, שפעולת השריפה היא בעת שהאש נאחו בקו האמצעי, תפארת. ואז שורף הס"א. כי בעת שאש של גבוה, האש דקו שמאל דבינה, יורדת על העצים של הקרבן, ששם מקום גילוי של הדינים ההם, אז כמ"ש, והקרוב יומת. שהס"א, הקרב לינוק מקו שמאל, תכף ישרף ויומת. ונתבאר תיקון הב', מיתת שריפה, הבאה מה' דהויה, מקו שמאל דיסו"ת.

ועתה מבאר מיתת ההרג, הבאה מן ו' דהויה, קו האמצעי. שכתוב, לדון בחרב לס"מ, כמ"ש, כי ריוותה בשמים חרבי, הנה על אדום תרד. בעת שקו האמצעי מיחד ימין ושמאל, שלא יוכל לייחדם אלא רק ע"י שמעט הג"ר דקו שמאל, שמיעוט הזה נעשה בשמים. אמנם הס"א נהרגת מחמתו, מחמת שכל חיותו מג"ר דשמאל אלו, ונחשב כמו שנחתך ראשו דס"א, כי הג"ר נקראות

בו. ותיקון זה נקרא מיתת חניקה, כי הס"א נחנקת מחוסר נשימה מהקדושה, ועוברת מהעולם. אלא אם התחוננים יחזרו לסורם, יחיו שוב את הס"א ע"י עוונותיהם.

והנה נתבאר ד' מיתות, סקילה שריפה הרג וחנק, שאין הס"א עובר מהעולם, טרם שיעברו עליו ד' מיתות אלו.

ושכתוב, לדון בסקילה לס"מ, באבן י' שהסקילה היא י' דהויה, והאבן היא מלכות, שנקראת אבן. וע"י שזורקים את האבן עד מקום הי' דהויה, הי' דהויה סוקלת את הס"א והוא נפרד מקדושה. וגם המלכות שעלתה לבינה בי', נקראת ג"כ י' שנכנסה באור הבינה ונעשה האור לאויר. הי' דהויה היא א"א ואו"א, כי המלכות עולה עד הבינה שבראש דא"א, ובינה ותו"מ דראש א"א יוצאים מחמת זה מראש דא"א לבחינת חג"ת דא"א, שנקראים ידיים.

ואח"כ, שמורידים המלכות מהבינה, ובינה ותו"מ דראש א"א חוזרים לראש, מעלים התחתון שלהם, חג"ת דא"א, למדרגת ראש דא"א, ונעשו חב"ד דא"א. וכמ"ש, שאו ידיכם קודש. כי בזה נושאים הידיים מגוף לראש. ולולא עליית המלכות לראש א"א, לא היו חג"ת דא"א ראויים לאור, להיותם בחינת ז"א דא"א, שהוא התכללות מזו"א דאצילות. ולפיכך נבחן, שידיים אלו זורקות האבן לראש הס"א וסוקלות אותו. כי ע"י המוחין שמקבלים, נסקל הס"א, וע"ז כתוב, השם דהויה מיתה לס"מ ונחש וחיים לישראל. וכתוב, וזורק אותה אליו בחמש אצבעות ה', ובקנה הזרוע ו', ובכתף ה'. כי כשעולות הידיים לראש א"א, נעשה בכל יד ע"ס, חב"ד חג"ת נהי"מ. שהאצבעות נעשו חב"ד, ה' דהויה. וקנה הזרוע נעשה חג"ת, ו' דהויה. והקיבורת, המחוברת לכתף, נעשית נהי"מ, שבהם המלכות, ה"ת דהויה. וכל ע"ס אלו יצאו בסיבת עליית המלכות לבינה דא"א וירידתה. ע"כ נבחן שהם זורקים האבן על ראש הס"א וסוקלים אותו. וע"כ כתוב, שה' ו' הי' שביד זורקים את האבן. ונודע, שידיים דא"א נעשו מוחין לו"א.

של הקב"ה, שהיחוד שבקריאת שמע הוא חרבו של הקב"ה, לכרות ראש הס"א. כי בקריאת שמע אין עוד היחוד בשלמות בג"ר, מחמת שיש עוד מלחמות עם הס"א, לכרות ראשו בחרב, וכן לחנוק אותו עם ייחוד התחתון שבבשכמל"ו. אבל ביחוד הוי"ה אדני שבתפילה, כבר פלו כל המלחמות, והחרב, שהוא הוי"ה, שי' ראש החרב, ו' גוף החרב, ה"ה ב' פיפיות שלה. אותה החרב נכנסת לנרתיקה, שהוא השם אדני, שזה היחוד הוי"ה אדני שבתפילת שמונה עשרה, שאין צריכים יותר לכלי מלחמה. ע"כ כתוב, בצדיק ח"י העולמים, יסוד דז"א, כלולות ח"י (18) ברכות בזיווג שבתפילת שמונה עשרה ברכות, מהמילים, אדני שפתי תפתח. כמו שהחרב יש לה ב' פיות, מטעם הדין של בינה ומלכות, כן בדין המתוק של אדני, יש כנגדם ב' פיות דבינה ומלכות, להכניס בהם ב' פיות החרב, שזה, אדני שפתי תפתח, שהוא פה אחד, ופי יגיד, פה השני, ואז, וחמת המלך שְׁכָכָה. כי פלו כל המלחמות. ומתחברים יאהדונהי. ונתבאר מיתת הרג בחרב.

עתה מבאר מיתת חנק. שכתוב, בטעם וְרָקָא, יש שם קו, וי' כרוכה עליו. וְרָקָא, זריקת המלכות לבינה, במיתת סקילה, שקו האמצעי, המייחד ימין ושמאל, משמש ג"כ בְּרָקָא הזה, כי המסך דחיריק שבו ג"כ מכות המלכות דמפתחא, שהוא זריקת המלכות לבינה. ושכתוב, י' כרוכה עליו, הי' הנכנסת לאור ונעשה אויר, כרוכה בקו האמצעי. וקו, ו' שנתפשטה מי', הקו, ו', קו האמצעי, המתפשט מכות י' זו וממעט השמאל, ואח"כ מיוחד ימין ושמאל. בו' תופש את ס"מ. בי' הכרוכה על הקו, תופס את ס"מ, כי י' זו המוקש ששמים לס"א, שע"י המוקש הזה תופש את הס"א. ואח"כ מביא עליו ד' מיתות.

עתה מבאר עניין החנק. שכתוב, וישאווה במוט בשניים. שרומז על ס"מ, שאחוז בעצת מרגלים, והם נשאו את ס"מ במוט בשניים. מהו המוט, שאותו רשע ס"מ נאחו בו,

ראש. המסך דחיריק מעביר ג"ר דשמאל בשמים, כמ"ש, כיריוותה בשמים חרבי. ושם השמאל מתגדל ע"י זה, כי נתחבר בחסדים דימין ומאיר בהארה גדולה. אבל הראש דס"א נכרת, מחמת מיעוט הג"ר הללו, כמ"ש, הנה על אָדום תָרַד, שס"מ שָרו של אדום.

וכתוב, החרב של הקב"ה, י' דהויה ראש החרב. ו' דהויה גוף החרב. ה"ה דהויה ב' פיות של החרב. י' שורש החרב, כי י' היא שורש הכל. אבל גוף החרב הוא ו', ז"א, קו האמצעי, הפועל וממעט ג"ר דשמאל, כדי לייחדו עם הימין. אמנם הוא ממעט בכוח המסך דחיריק, בב' פעולות. מתחילה בכוח המלכות, ואח"כ בכוח המלכות הממותקת בבינה. ושכתוב, ב' פיות של החרב, שבהם כורת וממעט את הג"ר דשמאל, שהם ה"ר, מלכות הממותקת בה"ר. וה"ת, המלכות עצמה. וכמ"ש, צדק צדק תרדוף, שחותרים שני דינים, ב' כוחות המיעוט, דין מפי ב"ד העליון, בינה, ודין מפי ב"ד התחתון, מלכות. מכאן נודע, שאין אדם נוקף אצבעו מלמטה עד שניתן לו רשות מלמעלה, כלומר, שהמלכות אינה ממעטת ג"ר מכוחה עצמה אלא מכוח הבינה. כי אחר שנמתקה בבינה, אינה פועלת עוד כלום מכוחה עצמה. כי בחינתה עצמה נגנות.

וכתוב, הנרתיק של החרב, הכלי שטומנים בו החרב, הוא השם אדני. שם, באדני, נמצאות אותיות דין. שאע"פ שאמרנו ה"ה ב' פיות שלה, אין הפירוש בזיווג הוי"ה אדני, אלא בבחינת הוי"ה, מטרם שנודווג עם אדני, כי אז נמצאים הדינים במלחמה עם הס"א, והדינים שבב' אותיות ה' חותרים הראש דס"א. אבל שם, באדני, נמצאות אותיות דין, הדין שבמלכות נתעלה ונמתק כל כך, עד שנעשה שם קדוש אדני, כי אדני אותיות א' דין. לפיכך נבחן שהוא נרתיק להויה, שהזיווג הוי"ה אדני אחר שפלו כל המלחמות, והחרב המרומזת בהויה נכנסת אל נדן שלה, כי אין עוד קליפות ללחום עימם.

ושכתוב, בקריאת שמע הוי"ה הוא חרבו

שז"א ומלכות היו שניים בלי ייחוד, מחמת אחיזת ס"א. אבל ואו עם א', מורה על המוחין דז"א שמקבל מבינה, אשר אז הוא מיחד ימין ושמאל, ועושה ייחוד עליון בקריאת שמע ויחוד תחתון בבשכמל"ו. ואז הואו היא חבל לחנוק בו את ס"מ. שכתוב, בחבל שיחנוק בו את ס"מ, אחוזהו ה"ה. בה' אצבעות של יד ימין, ובה' אצבעות של יד שמאל. כי הואו מיחדת ב' אותיות ה' דהויה, בינה ומלכות, שיאירו זו בזו, ע"י זה שמיחד ב' הידיים ימין ושמאל. ואז נעשה ב' ייחודים של קריאת שמע, שבהם נחנק הס"א. ושכתוב, ו' היא חבל, יי' החניקה של ס"מ ונחש. שהו' הוא החבל, הפועל החניקה ע"י ב' היחודים, והחניקה עצמה היא י', הכרוכה על הו' דוּרְקָא. כי זולתה לא היו נמשכים המוחין. ושכתוב, השם דהויה מיתה לס"מ ונחש וחיים לישראל, שמוחין הנמשכים בד' אותיות הויה, ובהויה במילוי אלפין מיתה לס"מ. כי בזה נפסק כל חיותו. וחיים לישראל, כי החיים של ישראל ממימים הס"א.

שעליו כתוב, וישאווהו במוט? אדם, מ"ה, שהוא יוד הא ואו הא, שבג"י מ"ה (45), המרמו על המוחין דז"א. וד' אותיות הויה פשוטה בלי מילוי, הרומזת על המלכות, שביחד מ"ט (49), בחשבון מ"ט אותיות, שהן ו' מילים של ייחוד העליון שבקריאת שמע, ייחוד ז"א, ובו' מילים של ייחוד התחתון שבשכמל"ו, ייחוד המלכות. שהן ו' ו', הרומזות על חג"ת נה"י דז"א, ועל חג"ת נה"י דמלכות. וזהו, וישאווהו במוט, שהס"מ היה נאחז אז במ"ט אותיות שביחוד ז"א ויחוד המלכות.

בשניים, בב' אותיות ו' שבז"א ושבמלכות, שהם היו אז בפירוד מהמוחין האלו, מחמת אחיזת ס"מ. בלא א' באמצע ו'. כי הא' שבאמצע ואו, מורה על המוחין ועל היחוד של ו' מילים שבקריאת שמע, עם ו' מילים דבשכמל"ו. וכיוון שס"מ נאחז במוט, שהם המוחין דז"א ומלכות, ע"כ היו אלו ב' אותיות ו' בפירוד. כי ס"מ ובת זוגו עולם הנפרדים. כי בכל מקום אחיזתם הם עושים פירוד בין ז"א ומלכות. וע"ז כתוב, בשניים,

ע"פ שניים עדים יקום דבר

מים. ועליהם רומז הכתוב, המְקַרָה במים עליותיו. המְקַרָה מלשון קורות.

(ג) ולמה העוונות חקוקים בעצמות יותר מבבשר גידים ועור? משום שהעצמות הם לְבָנִים, וכתב שחור אינו ניכר אלא מתוך לבן. כמו התורה, לבן מבפנים, הגוֹיִל, ושחור מבחוץ, הדיו. שחור ולבן הם חושך ואור. ויש חושך שהוא תכלת, המלכות, שנאמר בה, גם חושך לא יחשיך ממך. ותכלת הוא שחור, נקבה אל הלבן, ז"א. כי למלכות אין אור מעצמה, אלא מה שנותן בה ז"א. ולא עוד אלא שהגוף עתיד לקום על עצמותיו, ומשום זה הזכיות והחובות חקוקים על עצמותיו. ואם יזכה, יקום הגוף על העצמות שלו. ואם לא יזכה, לא יקום ולא יהיה לו תחיית המתים. (ד) ולא עוד אלא ב' עדים הם על האדם:

(א) מצווה היא להעיד עדות בב"ד, שלא יפסיד חברו כסף בשביל שאינו מעיד, אם הוא יודע עדות בשבילו. ואין עדות פחות משניים, כמ"ש, על פי שניים עדים יקום דבר, לא יקום על פי עד אחד. ומשום זה כתוב, מי מעיד על האדם, קורות ביתו מעידים בו. ולא עוד, אלא אנשי ביתו מעידים עליו. קורות ביתו הם קירות ליבו, כמ"ש, וַיִּסַּב חֻזְקֵיהֶם פָּנָיו אֶל הַקִּיר, שהתפלל מקירות ליבו.

(ב) אנשי ביתו הם רמ"ח איברים שלו, כי הגוף מכונה בית. רשע עוונותיו חקוקים על עצמותיו. וכך צדיק, זכיותו חקוקות על עצמותיו. ומשום זה אמר דוד, כל עצמותיי תאמרנה. ומעידים על האדם קורות ביתו, הן עצמות הגולגולת, הבנויים על המוח, שהוא

המלכות, שנתמעטה מכל ט"ת שבה, ונשארה בנקודת כתר שבה. שמיעוט הזה נעשה ע"י תקיעת שופר, שע"י הקול היוצא משופר, מעוררים כוח המסך דחיריק בו"א, קו האמצעי, וע"י מסך דחיריק שממעט קו השמאל דבינה, ומיחד שם ימין ושמאל דבינה זה בזה, ונתעוררו הרחמים בעולם, מכוח ייחוד הזה דימין ושמאל. וכיוון שנתמעט קו השמאל דבינה, נסתלקו אז כל ט"ת מהמלכות, שכל בניינה היה אז מקו השמאל הזה, ונשארה בנקודת הכתר. וכמ"ש, תקעו בחודש שופר, שע"י זה, בכ"ס ליום חגנו. שהלבנה, המלכות מתכסה בנקודת הכתר שבה, שע"י זה נעלם הדין ומתגלה הרחמים בדין.

ושכתוב, מתכסה, משום כשמגיע ראש השנה, יבוא ס"מ לבקש דין על בניה, ישראל שהם בני המלכות, לפני הקב"ה. והוא יאמר לו, שיביא עדים, שז"א אין לו מוחין ואינו משפיע. והוא מביא עימו את השמש, להראות על החושך שבה. הלך להביא את הלבנה, והיא מתכסה, שעולה לאותו מקום שנאמר בו, במכוסה ממך אל תחקור, כדי לפייס את הקב"ה על בניה. שהמלכות נתמעטה מכל הספירות שבה ולא נשאר בה אלא הכתר, שעליו נאמר, במכוסה ממך אל תחקור, ואז יצא הרחמים בעולם. וכתוב, והעוונות שהם בסתר, צריכים להיות נדונים שמה בינו לבין קונו. כי לאחר שהקו שמאל נתמעט ויצאה מדה"ר, כבר אין לס"מ אחיזה במלכות, ודינים של אדם הם בינו לבין קונו, בלי קטרורגו של ס"מ, וע"כ ה' מרחם עליו. אבל בעוד ששלט קו שמאל, והעוונות שחטא בגילוי, שעוונותיו של אדם היו נאחזים בעולם המגולה, המלכות, כתוב, מְכַסֶּה פִּשְׁעוֹ לֹא יִצְלִית, שלא יוכל לכסות הפשעים באופן שס"מ לא יהיה נאחז במלכות. והשכינה מצד הכתר, בעת שהשכינה בכתר שבה, היא עולם הנסתר, כי הכתר נקרא, במכוסה ממך. ואין אחיזה לס"מ. ואדם צריך לחבר עוונותיו לכתר. בזמן

עין רואה ואוזן שומעת. וב"ד סופר ודן עוונותיו. ולא עוד, אלא השמש והלבנה מעידים על האדם. כמ"ש, תקעו בחודש שופר בכ"ס, ליום חגנו. בכ"ס, ביום שהלבנה, המלכות, מתכסה בו. מתכסה, משום כשמגיע ראש השנה, יבוא ס"מ לבקש דין על בניה, ישראל שהם בני המלכות, לפני הקב"ה. והוא יאמר לו, שיביא עדים. והוא מביא עימו את השמש. הלך להביא את הלבנה, והיא מתכסה, שעולה לאותו מקום שנאמר בו, במכוסה ממך אל תחקור, כדי לפייס את הקב"ה על בניה.

טו תקעו בחודש שופר בכ"ס ליום חגנו, למקום שבו עלתה השכינה, שנאמר בו, ובמכוסה ממך אל תחקור. והעוונות שהם בסתר, צריכים להיות נדונים שמה בינו לבין קונו. והעוונות שחטא בגילוי, כתוב, מְכַסֶּה פִּשְׁעוֹ לֹא יִצְלִית. והשכינה מצד הכתר, היא עולם הנסתר. ואדם צריך לחבר עוונותיו לכתר. בזמן שהוא מגיע זמן הרחמים והדין עובר. ומשום זה צריך לחבר עוונותיו בכתר, לְאוֹתוֹ מֵהַעֲדוֹת שֶׁל הַמַּלְכוּת, אבל לרשע אין מוֹכִיחַ לוֹ.

כי בראש השנה חוזר העולם לקדמותו, והמלכות חוזרת למצב הא', שבו הייתה ביום ד' של מעשה בראשית, בבחינת ב' מאורות הגדולים, שז"א ונוקבא הלבשו את הבינה, ז"א הקו ימין דבינה, והמלכות קו השמאל. ונודע, שהארת השמאל בלי ימין הוא חושך. וכן ימין בלי שמאל הוא ו"ק בלי מוחין. ולפיכך היה אז ז"א בתרדמה, כמו ישן בלי מוחין. והנוקבא הייתה בחושך. ואז בא ס"מ לתבוע דין, ונאמר לו להביא ב' עדים, ז"א ומלכות, שהשמים, שהוא ז"א, לא ייתן מטר, שלא ישפיע אל המלכות. והארץ, המלכות, לא תיתן את יבולה לתחתונים. אמנם ס"מ לא הביא עימו אלא עד אחד, השמים, ז"א, שהיה בתרדמה, ולא השפיע למלכות. וכיוון שהלך להביא את המלכות, שלא תיתן יבולה לתחתונים, אז נתכסתה

בו"א הדינים של המסך דחיריק, ומיעט הג"ר בשמאל עם הדינים ההם, וט"ת דמלכות נסתלקו ונשארה בכתר, אז נפרד ס"מ מהמלכות, ויכלה להיבנות מחדש ולהתחבר עם ז"א, ולהזדווג עימו פב"פ. כי עתה שנתווסף הדין של המסך דחיריק על הדין של חושך, אז כמ"ש, על פי שניים עדים יקום דבר, וס"מ נפרד מהמלכות.

ושכתוב, על פי שניים עדים או שלושה עדים יומת המת. זהו ס"מ, כי היה צריך לומר, יומת החי, ולמה אמר, המת, אלא לרמוז על ס"מ, שהוא מת מעיקרו. ואי אפשר להמיתו בעד אחד, בדין של חושך, אלא בב' עדים, שהם הדין של חושך והדין של המסך דחיריק. וכמ"ש, וישאווה במוט בשניים, בב' עדים. שכתוב, לא יומת על פי עד אחד, הדין של חושך בלבד, מטעם, שלא יהיה לו חלק באל אחד. כי הדינים של חושך שבמלכות הם קדושים מאוד, והם ד' של אחד, והם נחוצים לייחוד של אותיות א"ח של אחד עם ד' של אחד. וע"כ אין מורידים אותם למלחמה עם ס"מ, אלא שמחכים לעד השני, הדין של המסך דחיריק.

ומה שכתוב, או שלושה עדים, הוא משום שבמסך דחיריק יש ב' מיני דינים דמנעולא ודמפתחא. ולפיכך הם שלושה דינים: חושך, מנעולא, מפתחא. ועיקרם מספיק בשני עדים, חושך ומפתחא. אלא תחילה צריך לצאת המנעולא ואח"כ נגנזה. ולפיכך מחשיבים רק ב' עדים, אע"פ שע"פ סדר הפעולות יצאו ג' עדים. וע"כ כתוב, ע"פ שניים עדים או שלושה. רמז, שמספיק שניים, אבל יש ג' עדים, שלפני עדותם אינו מתבטל מהמלכות.

יח כי יקום עד חמס, ודרשו שופטים היטב. מצווה זו לדרוש ולחקור העדים בשבע חקירות, מקודם שדנים אותו בעונש מוות. בשבע חקירות, הם שבע כנגד שבעה אלה, עיני ה' הָמָה משוטטים בכל הארץ, חג"ת נהי"מ.

ההוא מגיע זמן הרחמים והדין עובר, שאז נעשה ייחוד ימין ושמאל ע"י קו אמצעי, והרחמים מתגלים. ומשום זה צריך לחבר עוונותיו בכתר, לזכותו מהעדות של המלכות. משום זה, הרשע שמִכְסָה פשעיו, הרשע שאומר לחבר עוונותיו לכתר לזכותו מהעדות שלה, שלא תוכל להעיד ששם המלכות במכוסה, אבל לרשע אין מִזְכִּין לו, ע"כ נאמר, לא יצלית. אבל לאחר שז"א ממעט השמאל, ומסיבה זו עלתה המלכות עד הכתר שנשארה בה, מתגלה מדה"ר.

טז ועוד, הקב"ה ושכינתו מעידים על האדם תמיד, ולא בראש השנה לבד, כמ"ש, העידותי בכס היום את השמים ואת הארץ. את השמים, כמ"ש, ואתה תשמע השמים, ז"א. ואת הארץ, כמ"ש, והארץ הָדוֹם רגליי, המלכות.

ועוד, ב' עדות, עמוד האמצעי, ז"א, וצדיק, יסוד. והם אותיות ע"ד מן שמע אחד. ע' מהמילה שמע, וד' מהמילה אחד. וזהו עד מו"א. ועוד, אותיות ע"ד מברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ע"ד מהמילה ועד. והוא עד מיסוד דו"א הכלול במלכות.

יז על פי שניים עדים או שלושה עדים יומת המת. זהו ס"מ, שמת מעיקרו. וכמ"ש, וישאווה במוט בשניים. שכתוב, לא יומת על פי עד אחד, שלא יהיה לו חלק באל אחד. בראש השנה נמצאת המלכות בשמאל בלי ימין. ואז נאחו בה ס"מ, עד תקיעת שופר, ז"א, הממעט את הג"ר דקו שמאל למעלה בבינה, ע"י הדינים דמסך דחיריק, שעל ידו נתמעטה המלכות עד לנקודת הכתר, ואז נפרד ס"מ מהמלכות. ויש כאן ב' עדים להרחקת ס"מ מקו שמאל שבמלכות: א'. החושך שבה, כי בעת שנתדבקה בשמאל בלי ימין, נקפאו אורותיה והייתה לחושך. ועכ"ז לא נפרד ממנה ס"מ והיה יונק ממנה, ולא יכלה להתחבר עם ז"א בגללו. כמ"ש, לא יומת על פי עד אחד. ב'. אח"כ שע"י תקיעת שופר, שנתעוררו

ועשיתם לו כאשר זָמַם

לאכול עד סוף שש, גורו חכמים, אוכלים כל ארבע, ותולים כל חמש, ושורפים בתחילת שש. ולמדו חכמי המשנה מהעדות של שעות החמץ, ששורפים מהתורה לאחר שש, בשעה שבע, אל העדות של בדיקות העדות שעל אותו שהרג את הנפש, שצריכים ג"כ שבע חקירות. והכל מפורש במשנה. ויקוים בס"מ ונחש, כמ"ש, כי בדבר אשר יָדו עליהם, בדבר שחשבו המצרים לדון את ישראל, בו נדונו הם. וזהו, ועשיתם לו כאשר זָמַם.

(ט) מצווה שלאחר זו, לעשות לעד זומם, כמ"ש, ועשיתם לו כאשר זָמַם לעשות לאחיו. ב' עדי שקר, ס"מ ונחש, אם יבואו להעיד עדות שקר על ישראל, שטעו בין ו' לז', בין ז"א, חג"ת נה"י, למלכות, ז', שחטאו והרחיקו בחטאם ו', ז"א, מז', מלכות, שהם אותיות זו. וזהו, עם זו יִצְרְתִי לי תהילתי יִסְפְּרוּ. רומז על העם, שמיחד ז' עם ו'. **(כ)** ולא תתיחד ו' עם ז', אלא בשריפת חמץ, לשרוף הקליפות, הנאחזות בין ו' לז', בין ז"א למלכות. ואע"פ שמהתורה מותר

סנהדרין גדולה סנהדרין קטנה [סנהדרי גדולה סנהדרי קטנה]

הם מצד שכינה התחוננה, מלכות. **(כג)** משה שושבין של המלך, ז"א. אהרון שושבין של המלכה. ועימהם ע"ב סנהדרין, ע' סנהדרין, שעליהם משה ואהרון, שהם כמניין חסד, שבג"י ע"ב. ומכאן הם נקראים סנהדרין גדולה. כי חסד נקרא גדול. סנהדרין קטנה, הם מצד שמאל, מלכות הנבנית משמאל, שעליה כתוב, את המאור הקטן לממשלת הלילה.

(כד) משום זה, ת"ת, שנקרא, את המאור הגדול לממשלת היום, הוא כמ"ש, יומם יצווה ה' חסדו. וכיוון שהוא חסד, ע"כ נקרא המאור הגדול. את המאור הקטן לממשלת הלילה, כמ"ש, ובלילה שירו עימי. שיר של לויים, יסוד שבמלכות, כמ"ש, בן ישי חי על האדמה, אשר ח"י יסוד, האדמה מלכות. הוא תיקן עשר מיני שירה בתהילים. והוא צדיק שבשמאל, יסוד שבמלכות. ושמאל, את המאור הקטן, השכינה שנקלחה משמאל. כי השכינה נבנתה מקו שמאל דבינה במצב הא'. וכן היא תמיד מבחינת שמאל.

(כא) מצווה שלאחר זו, לקבל ב"ד הגדול עליהם, בינה, שמצד החסד נקראת אלקים, בינה, ב"ד הגדול. כי גדול הוא חסד. גדול בדינו שמאל, וגדול בזכותו ימין. כשהשמאל דבינה כלולה בימין, חסד, נקראים שניהם גדול. כמ"ש במצווה, שום תָּשִׂים עליך מלך. שום למעלה בכינה, תָּשִׂים למטה במלכות. כך צריך לקבל עליו ב"ד הגדול שמצד הבינה, אע"פ שקיבל עליו ב"ד הקטן שמצד המלכות. ב"ד הקטן, ב"ד של שלושה, שמצד שכינה התחוננה, מלכות. ב"ד הגדול מאלו, סנהדרין גדולה של ע"ב (72), שבעים סנהדרין וב' סופרים.

(כב) אמר רבי שמעון למשה, שבעים היו סנהדרין גדולה, ואתה הגדול על כולם, כמ"ש, והיה כל דבר הגדול יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם. אלו הם סנהדרין גדולה וסנהדרין קטנה, שעליהם נאמר, הדבר הגדול הדבר הקטן. סנהדרין גדולה הם מצד שכינה עליונה, בינה. סנהדרין קטנה